

ВЕЛИКА СРБИЈА

ISSN 1452-9165

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
БЕСПЛАТАН ПРИМЕРАК

БЕОГРАД, МАРТ 2010. ГОДИНЕ
ГОДИНА XXI, БРОЈ 3368

СРЕБРЕНИЦА РЕЖИРАН ЗЛОЧИН

Др Војислав Шешељ

**ФЕНОМЕНОЛОГИЈА
БАЛКАНСКОГ
ДЕСПОТИЗМА**

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
БЕОГРАД 2000.

Др Војислав Шешељ

**ХРАБРОСТ И
СВЕСНОСТ У
ИСТОРИЈСКИМ ЛОМОВИМА**

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
БЕОГРАД 2005.

Др Војислав Шешељ

**ВЕЛЕНДАЈНИЧКИ
ПРОЦЕС**

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
БЕОГРАД 2001.

Др Војислав Шешељ

**СУОЧАВАЊЕ СА
ХАШКИМ
ИНКВИЗИТОРИМА**

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
БЕОГРАД 2003.

Др Војислав Шешељ

РОБИЈА КАО СУДБИНА

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
БЕОГРАД 2004.

Др Војислав Шешељ

**ИДЕОЛОГИЈА
СРПСКОГ НАЦИОНАЛИЗМА**

ВЕЛИКА СРБИЈА А.Д.
БЕОГРАД 2002.

Др Војислав Шешељ

**ХАЈКА
НА ЈЕРЕТИКА**

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
БЕОГРАД 2001.

Др Војислав Шешељ

**ВРЕМЕ
ПРЕИСПИТИВАЊА**

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
БЕОГРАД 2001.

Др Војислав Шешељ

**ХАШКИ
ШТРАЖ ГЛАЂУ**

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
БЕОГРАД 2004.

Др Војислав Шешељ

УПОРНА ОДБРАНА СРПСТВА

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
БЕОГРАД 2004.

Др Војислав Шешељ

**СВЕДОК ОДБРАНЕ
СЛОБОДАНА МИЛОШЕВИЋА
У ХАШКОМ ПРОЦЕСУ**

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
БЕОГРАД 2005.

Др Војислав Шешељ

**ПОЛИТИКА КАО
ИЗАЗОВ САВЕСТИ**

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
БЕОГРАД 2000.

Др Војислав Шешељ

ЧЕЛИЧНИ ВОЈВОДА

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
БЕОГРАД 2003.

ВЕЛИКА СРБИЈА

ЗЕМУН
ТРГ ПОБЕДЕ 3

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Оснивач и издавач

Српска радикална странка

За издавача

др Војислав Шешељ

Главни и одговорни уредник

Елена Божић-Талијан

Заменик главног

и одговорног уредника

Марина Томан

Помоћник главног

и одговорног уредника

Момир Марковић

Редакција

Иван Нинић, Борис Алексић,
Душан Марић, др Никола Жутић,
Слађан Мијаљевић, мр Дејан Мирковић,
мр Александар Мартиновић,
Будимир Ничић, Амцад Мигати,
Огњен Михајловић

Унос текста

Весна Марић, Златија Севић,
Љубинка Божовић, Драгица Томић

Лектура и коректура

Лазар Мацура

Техничко уређење

Северин Поповић

Председник Издавачког савета

Др Ђорђе Николић

Заменик председника

Издавачког савета

Др Бранко Надовеза

Издавачки савет

Проф. др Војислав Шешељ,
Милорад Мирчић, Гордана Поп-Лазивић,
Драган Тодоровић, Мирко Благојевић,
Душко Секулић, Зоран Красић,
Паја Момчилов, Наташа Јовановић

Штампа

ДОО „Драгић”, Зрењанин

Ђорђа Јоановића 20,
23000, Зрењанин, тел. 023/535-491

Редакција прима пошту на адресу

„Велика Србија”, Трг победе 3,

11080 Земун; рукописи се не враћају

Новине „Велика Србија” уписане су у
Регистар средстава јавног информисања
Министарства за информације под бројем
1104. од 5. јуна 1991. године.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
329(497.11)

ВЕЛИКА СРБИЈА : новине српске радикалне
стране / главни и одговорни уредник
Елена Божић-Талијан. - Год. 1, - бр. 1 (12. јул
1990)-Београд : Српска радикална странка,
1990-. 30 cm

Месечно

ISSN 1452-9165 = ВЕЛИКА СРБИЈА
COBISS.SR-ID 19291650

Злочин без казне

- Зашто су нас бомбардовали

2

На Западу ништа ново

- НАТО против Србије и Русије

4

Интервју: Рајко Петров Ного

- Многи страхују
од Шешељевог повратка

7

Иницијатива СРС-а

- Резолуција о геноциду
над Јерменима

15

Интересне сфере

- Повратак Турске на Балкан

17

Прекрајање државе

- Променом Устава
до дезинтеграције државе

20

Фалсификовање историје

- Неодрживост тезе
о геноциду у Сребреници

23

Злочин без казне

- Ратни злочини Ејупа Ганића

29

Мешетарење

- Уредба по мери тајкуна

32

Скандалозно

- Вучићеви „дилови”

35

На истом задатку

- Сложни у цепању Србије

36

Генетски кентаури

- ГМО ђубре
на српској трпези

44

Чињенице

- Српска Војводина

48

Историја

- Политичко-историјски
оквир српске трагедије

53

Зашто су нас бомбардовали?

Вештом дипломатском и медијском кампањом агресија НАТО-а на тадашњу СРЈ 1999. године била је маскирана као „хуманитарна интервенција”, ради спречавања наводне хуманитарне катастрофе и заустављања рата на Косову и Метохији. У позадини су, међутим, били много озбиљнији и дугорочнији циљеви. Разорно бомбардовање је првенствено било у функцији реализације америчких геополитичких интереса и дефинисања новог стратешког концепта Алијансе. Био је то класичан рат за територију – Косово и Метохију – која је од посебног значаја за америчку политику на Балкану и шире на евроазијском простору. Напад на СРЈ је имао регионални (балкански) и глобални значај. Анализом та два кључна аспекта може се доћи до прецизног одговора на питање зашто су нас САД и НАТО бомбардовали 1999. године.

Југоисток Европе (Балкан) је за интересе САД и НАТО-а простор који омогућава дубински продор у црноморски и каспијски басен и стратешку контролу свих коридора, пре свега енергетских. Србија, која заузима централно место на Балкану и одваја Хрватску и Албанију од Бугарске и Румуније, представља велику рупу у америчкој контроли Балкана и карику која недостаје у ланцу којим САД везују балканске државе и без које се не може имати потпуна и ефикасна контрола над овим регионом, који Америка претвара у јаку основицу за пут на исток – у Евроазију. Србија је, по речима бившег америчког државног секретара Колина Пауела, „кључ Балкана”. Амерички потпредседник Џозеф Бајден је током прошлогодишње посете Београду без увијања рекао да је Србија најзначајнија земља на југоистоку Европе без које се на том подручју не може ништа радити. Косово и Метохија је у геополитичком значењу најважнији део Србије – то је тзв. меки стомак Балкана без чијег се војног запоседања не може остварити капацитетна контрола Балкана. Запоседање Косова и Метохије је почетак и неопходан услов за управљање Србијом и Балканом. Зато је непосредан ратни циљ САД и Алијансе 1999. био инсталирање сопствене војне инфраструктуре и потенцијала у јужној српској покрајини и њено стављање под управу НАТО-а, односно њено претварање у највећу НАТО базу. Тај непосредан (регионални) ратни циљ Алијансе дефинисан је током „преговора” у Рамбујеу фебруара 1999. године у документу од 81 странице, у коме је било 56 страница новог текста о коме се током претходних 18 дана „преговора” уопште није разговарало, нити га је одобрила Контакт-група. Радило се заправо о америчкој подвали с циљем да СРЈ не прихвати текст и да буде окривљена за неуспех разговора. Тај нови амерички текст није био доступан ни неким члановима Контакт-групе, која је посредовала у разговорима. Сједињене Америчке Државе су, у оквиру тог текста, подметнуле и војни део (Статус снага за имплементацију), који је значио класичну војну окупацију целе СРЈ. Од тог текста су се оградиле и поједине чланице Контакт-групе, које су јасно поручиле да не желе да саучествују у америчкој подвали. Тај документ је понуђен делегацији СРЈ на потпис без могућности да о њему расправља и предложи евентуалне измене неких његових делова.

У том документу су били елементи којима би се практично озаконила сецесија Косова и Метохије, уз истовремено масовно војно присуство НАТО снага на целој територији СРЈ. Анекс Б тог документа је предвиђао да снаге на

Косову и Метохији буду састављене искључиво од НАТО трупа, које ће имати право да се несметано крећу по целој територији СРЈ. Споразумом је од Београда тражено да пристане на Устав Косова у чијем стварању није учествовао и на који ни накнадно не би имао право да утиче, а по коме је Косово и Метохија требало да има не само сопствену владу, скупштину и управне органе, већ и сопствени устав и законе, председника, уставни и врховни суд, судство, тужилаштво и сопствену полицију, речју, да постане држава. Кључна одредба је изричито утврђивала да ће се предвиђена решења примењивати три године, да би се након тога на међународном скупу донела одлука о коначном статусу Косова и то, пре свега, „на основу воље народа”. Таквим решењем отворена је могућност да се након три године референдумом албанског становништва легализује отцепљење Косова.

Војни део споразума који су САД подметнуле као посебан додатак Б (Статус мултинационалних снага за имплементацију), био је тако сачињен да читав документ не буде прихватљив за СРЈ, јер је предвиђао класичну војну окупацију у земљи. Тим додатком Б било је дефинисано да се комплетне војне и полицијске снаге СРЈ и Србије повуку са Косова и Метохије, а да на њихово место дођу НАТО снаге, те да припадници НАТО-а имају пуну слободу неометаног и неограниченог кретања својим возилима, бродовима и авионима у Савезној Републици Југославији (дакле, на целој територији СРЈ а не само на Космету), укључујући право на постављање логора, одржавање маневара и право на употребу читавих региона или инсталација за потребе снабдевања, вежби или операција.

Од СРЈ се, дакле, тражило да се фактички одрекне свог суверенитета на делу сопствене територије (Косово и Метохија) и омогући стварање на том подручју нове државе, а да истовремено прихвати страну војну окупацију целе своје територије, тј. да призна потпуну војну капитулацију. Из тог споразума, чији су аутор биле САД, јасно се уочавају непосредни ратни циљеви напада на нашу земљу: војно запоседање Косова и Метохије и његова сецесија.

Северноатлантски савез је прокламовао следеће почетне циљеве агресије: 1. Приморвање југословенског руководства да прихвати Споразум о Космету и довођење сна-

га НАТО-а у покрајину; 2. Спречавање хуманитарне катастрофе неутралисањем војне моћи СРЈ; 3. Очување кредититета САД и НАТО-а. Стварни циљеви агресије НАТО-а на СРЈ били су: стварање услова за дугорочно војно запоседање и присуство на Косову и Метохији, јачање јужног крила савеза, пребацивање војних ефектива из Немачке на југоисток Европе, контрола комуникација и ширење НАТО-а, смена актуелног руководства и формирање марионетског режима у СРЈ. Циљеви САД и НАТО-а сликовито је објаснио и водећи амерички геополитичар Збигњев Бжежински, који је 1997. године написао: „Балкан је потенцијално геополитичка награда у борби за европску супремацију“.

Војно запоседање Косова и Метохије и његова сецесија је неопходан услов за остваривање пуне војне контроле САД над Балканом. Америка своју војну инфраструктуру на југоистоку Европе темељи на базирању у јужној српској покрајини. Амерички безбедносни стручњаци не скривају да је Вашингтону од целе територије бивше СФРЈ најзначајнији „Бондстил“, односно Косово и Метохија. Војне инсталације и присуство САД у БиХ, Македонији, Бугарској и Румунији не могу да остваре пун капацитет без присуства на Косову и Метохији. Другим речима, без војног присуства на Косову и Метохији САД не би имале стабилну основу за даљи продор на исток.

Истовремено, подршком великоалбанској идеји преко сецесије (једнострано проглашење независности) Косова и Метохије, Вашингтон остварује дугорочну могућност за евентуалну дестабилизацију региона у случају да то буде неопходно ради дисциплиновања Европске уније и задржавања лидерске позиције у НАТО-у.

Бомбардовање СРЈ 1999. је имало и глобалне циљеве, односно значај. Вашингтону је Косово и Метохија неопходно за повезивање и успостављање контроле над геополитичком осовином: Јадранско море – Балкан – Црно море – Кавказ – Каспијско море – централна Азија. Војним запоседањем Косова и Метохије, и инсталирањем инфраструктуре у осталим балканским земљама био је отворен пут САД у стратешку дубину Евроазије. Јужна српска покрајина је, с друге стране, важан чинилац у америчко-руском геополитичком сучељавању. Наиме, Вашингтон Србију третира као руског савезника на Балкану преко кога Москва може да се врати и обнови своју моћ на југоистоку Европе. Слабљењем Србије, између осталог, њеном дестабилизацијом и откидањем дела територије (Косово и Метохија) Америка умањује капацитет Русије да оствари већи утицај на Балкану. Сецесијом Косова и Метохије, Америка, заправо, посредно напада Русију на Балкану слабећи њеног пројектованог савезника Србију. О томе је говорио и Френк Визнер, који је био специјални изасланик бившег америчког председника Џорџа Буша за Балкан. Он је упозорио Русију да је Косово и Метохија америчко и европско двориште и да Москва не сме да упада у њега. Јужна српска покрајина је паралелно и талац америчко-европских односа. Вашингтон је преко Косова и Метохије потврдио лидерску позицију у евроатлантском блоку, показао европским савезницима да су у пуној мери зависни од америчке војне моћи и предао им тежак проблем да на његово решење троше значајне ресурсе. Другим речима, САД су планирано створиле „врџу кромпир“ на југоистоку Европе којим ће дугорочно ограничавати потенцијал ЕУ да успешно реализује свој нови концепт спољне и безбедносне политике и да израсте у један од самосталних полова моћи новог мултиполарног света.

Посебно важан амерички циљ агресије на СРЈ 1999. године био је промоција новог стратешког концепта Алијансе. Наиме, априла 1999, када је бомбардовање увелико било у току, у Вашингтону је одржан „историјски“ самит НА-

ТО-а на коме је промовисан концепт интервенције без одобрења Савета безбедности УН. Напад на СРЈ је био прва војна интервенција Алијансе мимо УН. Вашингтон је повео НАТО у напад на СРЈ без одобрења Савета безбедности који је једини био овлашћен да нареди употребу силе против неке државе. Американци су на поменутом самиту доктрину преточили у праксу – напад на СРЈ. Тиме је био отворен пут за нове интервенције Алијансе без одобрења СБ, што је касније примењено у Ираку. Бомбардовање СРЈ је за САД било велики корак у покушају остваривања глобалне хегемоније и давања нове улоге НАТО-у. Због могућности Русије и Кине да ветом у Савету безбедности ометају америчке војне интервенције у свету, био је неопходан преседан који би дао какав-такав легитимитет НАТО-у да интервенише тамо где то захтевају интереси САД и њихових најближих савезника у Алијанси. Агресија на СРЈ је била тај толико потребан преседан.

Нападом на нашу земљу из основе је промењен концепт НАТО-а у складу с америчком политиком глобалне доминације. Од одбрамбене, НАТО је постао офанзивна организација која је преузела надлежности СБ УН и изашла изван своје зоне одговорности. НАТО је управо 1999. почео да се глобализује. Једностраним проглашењем независности Косова и Метохије, САД и НАТО су први пут у пракси применили концепт ограниченог суверенитета. Управо тај концепт је једно од најважнијих решења које петорица бивших команданата НАТО-а нуде у документу „Ка великој стратегији у променљивом свету“ као формулу нове улоге и места Алијансе. Они сматрају да у случају када једна влада крши људска права некој етничкој заједници на делу своје територије, НАТО може ту територију да стави под своју војну контролу и на њој ограничи суверенитет владе те земље. Глобализација НАТО-а, прерастање из класичне војне у политичку организацију са јаким војним потенцијалом, „хуманитарне“, мировне и друге интервенције без одобрења СБ УН су најважнији елементи новог стратешког концепта којим треба да се дефинишу циљеви, место и улога НАТО-а, а који треба да буде усвојен 2010. Управо су ти носећи стубови „новог“ НАТО-а први пут промовисани и наметнути као пракса бомбардовањем СРЈ 1999. године.

У закључку се може рећи да су разлози за бомбардовање СРЈ 1999. много озбиљнији, сложенији и значајнији но што се то мисли и говори у нашој јавности. Један, условно речено, локални сукоб на и око Косова и Метохије, има глобални значај чије последице увелико утичу на најважније процесе у међународној заједници. Случај Косово и Метохија ће, без икакве сумње, преломити будућност међународне заједнице.

НАТО против Србије и Русије

Пише: Борис Алексић

Да је Србија земља чуда видело се недавно када се пред јавношћу поставило питање да ли наша држава треба да буде ближа НАТО пакту или Русији.

Негде у то време, Кфор је (12. марта 2010. године) по наређењу Команде здружених снага НАТО пакта у Напуљу, започео војну вежбу размештања трупа на Косову и Метохији, која ће трајати до 8. новембра и чији је циљ „одржавање високог степена готовости“.

Кфор је навео да, попут вежби изведених у протеклих неколико година, и ова „шаље јасну поруку да НАТО остаје посвећен миру и стабилности у региону Балкана“. Токком наредних недеља, немачко-аустријски батаљон оперативних резервних снага (ОРФ) из састава НАТО-а, који има више од 600 војника, налази се у фази вежбе. Батаљон је извео и тренинг десант из хеликоптера у Новом селу код Вучитрна, на северу Косова и Метохије. Да ли вам ово звучи познато?

Батаљон ОРФ чине немачки војници из „пешадијског батаљона 292“, а појачан је аустријским 13. механизованим пешадијским батаљоном. Батаљон ОРФ има 500 војника из Немачке, 150 из Аустрије и неколико војника из Француске.

Како је раније саопштено из Кфора, чета из састава Мултинационалних тактичких снага „Исток“ која се налазила на задатку у кампу „Нотинг Хил“, код Лепосавића, замењена је једном четом из састава немачко-аустријског батаљона. Који је циљ ове војне вежбе?

После објављивања плана тзв. међународне цивилне канцеларије и Питера Фејта да албанске власти завладају и севером покрајине, командант јужног крила НАТО-а Марк Фиццелалд рекао је да Алијанса подржава тај план, те да су „паралелне структуре које подржава Београд претња за безбедност и мирно окружење“. Он је рекао да ће Кфор пратити развој ситуације и бити спреман да реагује.

Наравно, поштујући историју као учитељицу живота, НАТО се определио да ангажује немачки батаљон јер су управо Немци за време Другог светског рата чинили најтеже злочине у Србији. Дакле, нова НАТО операција у јужној српској покрајини има за циљ да примора Србе на северу Косова и Метохије да прихвате марионетску владу Шиптара који су сателит Северноатлантског савеза. Интересантно, али Немци и НАТО су сличну „интеграцију“ севера Косова и Метохије покушали и пре 6 година – 17. марта 2004. године.

Овде је важно подсетити и да је нови командант Кфора, генерал Маркус Бентлер, раније командовао Десетом панцер дивизијом немачке војске која је у прошлости била ударни део нацистичке војне машинерије од 1939. до 1945. године. Она је употребљена и на Источном фронту.

У новијој историји, Десета панцер дивизија је прва немачка војна формација која је учествовала у војним операцијама након Другог светског рата, прво у Сомалији, а затим у Босни и Херцеговини, где је ангажована против Срба.

Они су преко Босне и Херцеговине стигли до Косова и Метохије, а у марту 2004. године, управо из немачког сектора, у јужној српској покрајини започео је нови погром српских цивила од стране албанских терориста.

Из свега овога јасно се закључује да је НАТО био и остао непријатељ Срба. Овај савез, који је (за)остатак „хладног рата“, понижава српски народ отимајући му Косово и Метохију. Исто чини и употребом јединица које су у прошлости чиниле злочине над Србима.

Међутим, незаобилазни министар Драган Шутановац, бројне невладине организације и прозападни медији почели су да образлажу „предност“ приступања Северноатлантском савезу. То је учинила и амбасадорка САД Мери Ворлик у интервјуу за новинску агенцију Бета. Она је том приликом истакла да су „Србији отворена врата за НАТО“. Иако је америчка амбасадорка покушавала да звучи суздрано, јасан став Вашингтона у вези с приступањем Србије НАТО-у изнет је средином 2009. године. Дебора Менути, шеф политичког одељења Амбасаде Сједињених Држава, на скупу у организацији СПО-а и Међународног института за безбедност, одржаном у Новом Саду 30. јуна прошле године, јасно је образложила циљеве реформи српских оружаних снага: „Сарађујући са НАТО-ом Србија је спровела успешну реформу. Војска Србије је сведена на 30 хиљада војника.“ Она је том приликом истакла јасну жељу САД да преко Северноатлантског савеза у потпуности загосподари територијом Србије. „Одлука о приступању НАТО-у није лака ни за једну земљу која треба да је донесе. Знамо да, када је реч о Србији, само постављање тог питања изазива интензивне негативне емоције које су за многе исто толико снажне као што су биле током интервенције НАТО-а 1999. године. Ове снажне емоције везане за ту интервенцију су свакако разумљиве. Ми не тражимо од Срба да забораве 1999. годину, али ја сматрам да је национални интерес Србије у овом тренутку њеног развоја да учини тај раскид – да не дозволи да преостала љутња замагла питање које се намеће – да ли би Србији више користило да остане изван НАТО-а или да му се прикључи“, истакла је Менути. Затим је без трунке стида поручила да „земља која се прикључи НАТО-у задржава свој суверенитет.“ Наравно, Вашингтон јавно поручује да Косово и Метохија више није саставни део наше државе. На поменутој манифестацији, СПО и Међународни институт за безбедност Орхана Драгаша су представили нови грб Србије, који уместо крста са четири оцила има „звезду“ НАТО пакта!

Симболично, приступање НАТО пакту подразумева одрицање од српске слободарске традиције, светосавља и националног идентитета.

Уколико целу ствар посматрамо из угла логике, доћи ћемо до закључка да приближавање Београда НАТО-у нема никаквог смисла. У тренуцима јачања српског историјског савезника – Русије, и слабљења америчке хегемоније, чланство Србије у овом војном савезу нема никакве логике. Русија својим повратком на међународну сцену поставља темеље новог мултиполарног света који надјачава стари униполарни поредак под америчком доминацијом.

НАТО починио злочин против мира

Северноатлантски савез је починио најтежи злочин по међународном праву – злочин против мира из којег су произашли сви други злочини у бившој СФРЈ, укључујући и геноцид. Потпредседник скупштине ОЕБС-а, Вили Вимер, је 2. маја 2000. године упутио писмо канцелару Герхарду Шредеру у којем га је упозорио да је „рат против СРЈ вођен да би се исправила погрешна одлука генерала Ајзенхауера из доба Другог светског рата. Из стратешких разлога тамо морају да буду стационарне америчке трупе како би се надокнадио пропуст из 1945. године.“

Поред тога, НАТО пакт је учествовао у агресији на Републику Српску Крајину, Републику Српску, и на крају на саму Србију. Безмало три месеца током 1999. године, НАТО је, кршећи когентне норме међународног права (*ius cogens*), окупирао Косово и Метохију. Под црном чизмом

Северноатлантског савеза спроведен је геноцид над српским народом, као и највеће етничко чишћење у Европи након Другог светског рата. Са територије на коју је пободена безбожна застава тог војног савеза српски народ је бежао. Од јуна 1999. године до маја 2001. године на Косову и Метохији, под НАТО пактом, уништено је 107 цркава и манастира. 17. марта 2004. године у јужној српској покрајини, окупираној од стране НАТО-а, десио се још један велики погром Срба, а том приликом је уништено 26 цркава и манастира, међу којима су и средњовековни симболи европске цивилизације. Паганистички пентаграми и ознаке јединица НАТО-а, слични нацистичким „сиг“ и „одал“ рунама полако истискују хришћанске симболе на Косову и Метохији.

Злогласна приватна војна компанија МРПИ, која је обучавала хрватске паравојне формације пред агресију на РСК, тренутно делује и на Косову и Метохији, где има уговор са „Бондстилом“. Они су 1995. године помагали истребљење Срба у Крајини, а данас то чине у јужној српској покрајини.

Под НАТО пактом, на Косову и Метохији и на северу Албаније радила је „жута кућа“ у којој су одстрањивани органи киднапованих Срба, да би затим били продавани богаташима на Западу.

Наравно, све што је чинио НАТО деведесетих година прошлог века, али и оно што данас чини, представљало је и представља рушење Уједињених нација и поретка насталог после Другог светског рата. На тај начин овај савез чини управо оно што је Хитлер чинио пред велики светски рат против Друштва народа.

Ово је само делић злочиначког лица НАТО-а, али чини се довољан да покаже однос тог војног савеза према српском народу. Ко из Србије након овог може да заговара улазак у Северноатлантски савез? Генерал Нинослав Крстић, познат по надимку „генерал капитулација“, и министар Драган Шутановац који је завршио курс Еф-Би-Аја. Шутановац је чак, у циљу приближавања Војске Србије Северноатлантском савезу, уклонио двоглавог белог орла са српских војних униформи. Симболично, нема шта!

Данас на челу „Групе мудрих личности“ која је, веровали или не, званично тело НАТО-а, налази се Медлин Олбрајт која је позната под надимком „бомбардерка“ из Рамбуеа, где је учинила све што је могла да дође до агресије на СРЈ! Познати стручни часопис Савета за спољне односе „Foreign Affairs“ је у броју за септембар и октобар 1999. године пренео анализу Мајкла Манделбаума који је истакао како је Медлин Олбрајт заговарала рат против Срба. Би-Би-Си је 13. марта 2000. године, у специјалној емисији, пренео вест да је НАТО агресија била „лични рат неких западних политичара против Србије“. Међу њима је по мр-

жњи предњачила Олбрајтова. Она данас предводи „мудре личности“ НАТО пакта, што је јасан показатељ политике коју води Северноатлантски савез.

„Не можемо бити већи Срби од Срба“

Због свега овог су јасне и изјаве руских званичника у вези с приближавањем Србије НАТО-у. Председник Комитета за међународне односе руске Думе, Константин Косачов, изјавио је да не верује да српски народ жели у НАТО. Он је упозорио да би приближавање Београда Северноатлантском савезу покварило односе Србије са Русијом. Исту поруку је послао и Дмитриј Рогозин, стални представник Русије при НАТО-у. „Ако Србија истраје на жељи да уђе у НАТО, мораће да се одрекне Косова, након чега ће и Русија бити приморана да преиспита свој став према Косову, јер не можемо бити већи Срби од Срба“, истакао је Рогозин у изјави за „Блиц“.

Почетком фебруара, председник Руске Федерације, Дмитриј Медведев, одобрио је нову војну доктрину. У њој се као највећа опасност по Москву наводи ширење НАТО пакта.

Сједињене Америчке Државе, системом војних база, опкољавају Русију. На тај начин Американци преко НАТО-а припремају терен за нове ратове и коначни обрачун са својим највећим конкурентом – Русијом.

Срби никад нису ратовали против Руса. Чак ни у Другом светском рату под нацистичком чизмом, када је Милан Недић одбио да пошаље војнике на Источни фронт, док су патријарх Гаврило (Дожић) и владика Николај (Велимировић), и поред притисака Немаца и Димитрија Љотића, одбили да осуде представнике Руске православне цркве који су у својим молитвама и на литургији помињали „Црвену армију“. Дакле, ни у тим најтежим тренуцима Срби нису дигли руку на своју руску браћу.

Нова руска војна доктрина је јасан одговор на нови план Барака Обаме, председника САД, о размештању елемената антибалистичког штита у Европи. Први подаци о новом америчком плану су се појавили 17. септембра 2009. године. У односу на пројекат од којег је одустао Џорџ Буш, Обамино решење је много опасније и агресивније. Најпре, нови „штит“ ће обухватити већу територију, а у његов рад ће бити укључено свих 28 држава чланица НАТО-а, а не само три како је то раније било предвиђено. Он не укључује само један елемент антибалистичке заштите (земаљски противракетни систем, нпр. „патриот“), већ пет елемената. Нови амерички систем ће бити тесно повезан са антибалистичким штитом НАТО-а, али и са војним капацитетима у свемиру. Обамин „штит“ ће имати везу и са стратешким наоружањем, а у његовој функцији ће бити и тактичко нуклеарно оружје смештено на тери-

торији пет европских држава, и у Турској. Дакле, у његов рад ће бити укључено и офанзивно оружје – уперено против Руса. Румуни су прихватили америчко оружје 4. фебруара 2010. године.

Историјске околности које су постојале пред Други светски рат данас се понављају. Исте оне нације које су на Балкану подржавале нацистичку Немачку сада помажу САД у новом „походу на Исток“.

Не постоји ни један једини разлог због којег би требало да се Србија придружи НАТО пакту и његовим сателитима. Тај војни савез је агресиван и он нас води у сигуран сукоб са братском Русијом.

Шта, онда, Србија треба да уради?

Нови систем безбедности

Наша држава би морала, у што краћем року, да приступи новом уговору о европској безбедности који је предложила Москва. Према нацрту овог споразума, у његовој преамбули се истиче приврженост Повељи УН, Хелсиншког завршном акту, Декларацији о мирном решавању међународних спорова, итд. Ово су принципи који чувају територијални интегритет Србије. У члану 1. Нацрта споразума истиче се да је безбедност недељива и једнака за све. Инсистира се на једнаком третману и равноправности држава. У члану 2. напомиње се обавеза држава које приступе новом уговору да поштују принципе УН. У члану 7. се истиче да свака држава има право да сматра напад на неку чланицу као напад на себе. Овим се афирмише концепт колективне безбедности и превазилазе се блоковске поделе, чији је заостатак данас управо НАТО пакт.

Аргументи за приступање Србије овом споразуму су јаки и јасни. Српски народ је страдао и губио је своје територије јер су САД преко НАТО-а и својих сателита то тако желеле. Напад на Србе је у ствари био увод у нападе на Русију, чију земљу и природне ресурсе Запад жели за себе. Као што се под америчком хегемонијом српски животни простор смањивао, тако у сарадњи са Русијом он може да буде обновљен и проширен. Србија може да поврати своје Косово и Метохију, али и да заштити становништво и на другим територијама.

Све ово значи да питање да ли смо за то да се приклонимо НАТО-у или Русији не може да се постави. Јер ко би могао да се приклони непријатељу који га већ две деценије уништава? Оно што можемо и што је природно да урадимо јесте да сарађујемо са нашим историјским савезником – братском Русијом, и другим слободним земљама.

Интервју: песник Рајко Петров Ного

Многи страхују од Шешељевог повратка

- *Људи из Србије који су пратили суђење могли су да ликују и да буду поносни, зато што је Шешељ уз изванредна, луцидна, правничка своја знања, био до те мере супериоран, а каткада у тој супериорности и свиреп, да су службеници тог великог инквизитора полако почели да гасну*

Војислав Шешељ је још један акорд у нашој химни „Боже правде“. Ако би се под неки слоган цела његова борба у трибуналу могла подвести, онда је то „Боже правде“. Када се такав сведок, са тим искуствима и увидима, врати у отаџбину, осим за пријатеље, породицу и за у странци му одане људе и симпатизере, биће он врло непријатан сведок за многе. Али ће за народ бити сасвим сигурно велика радост. И ја мислим да је акустика за његово сведочење, за његово говорење, врло широка и отворена, и да је народ жедан да чује његову реч након свега – каже у интервјуу за Велику Србију песник Рајко Петров Ного.

- **Шта ви мислите о поступку који се води против др Војислава Шешеља?**

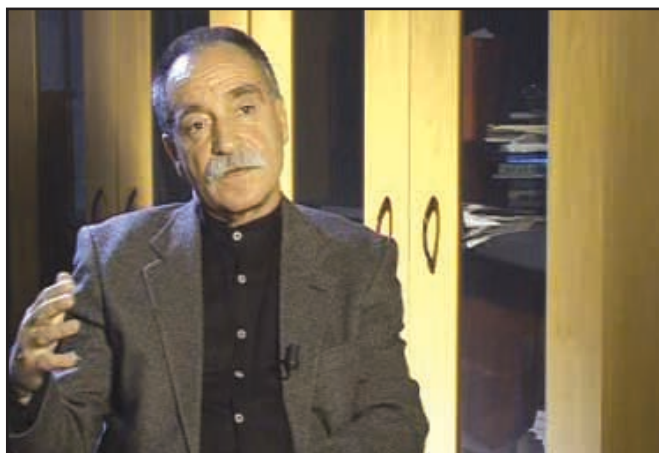
– Војислав Шешељ је спремно отишао и препознао је ту инквизицију са свим њеним закрабуљеностима, тогама, као нешто што је знао из литературе. И те људе који су га тамо мучили, испитивали као службеници великог инквизитора, како би то рекао Достојевски. Како је време даље пролазило, све се више видело да су они Лилипутанци и да је Војислав Шешељ за њих Гуливер. Људи из Србије који су пратили суђење могли су да ликују и да буду поносни, зато што је Шешељ уз изванредна, луцидна, правничка своја знања, био до те мере супериоран, а каткада у тој супериорности и свиреп, да су службеници тог великог инквизитора полако почели да гасну.

- **Како вам је деловао Војислав Шешељ у Хашком трибуналу окружен „инквизиторима“?**

– Војислав Шешељ је типичан представник онога што би се могло звати словенски православни јунак. Кад ово кажем, мислим на раздебу коју је направио Никита Михалков, чувени руски режисер, и то је фундаментално филозофско питање разлике између две културе, када је, дакле, рекао, како они тамо имају основно питање **како**, а то значи како што боље живети, комфорније, у оном смислу како то они замишљају, док се ми православни, каже Михалков, питамо – **зашто** живети? Е, то зашто живети, то је Војислав Шешељ модулирао у разним правцима на материјалу најновијега рата и те смешне оптужнице која је за њега подигнута за вербални деликт.

- **Да ли сте задовољни начином на који се Војислав Шешељ брани?**

– Његова правничка супериорност није се испољавала само као правничка. Готово у свим правцима у којима се кретао, видело се да је то човек ванредне ерудиције, изванредне концентрације, скоро скенираног памћења, прави јунак Гутенбергове галаксије. Јер разуме се, чим није пристао на ту електронску машинерију, чим их је ставио у оквир да морају да му достављају документа на српском језику, на ћирилици, он их је присилио да поштују једну културу и једну цивилизацију која је знатно старија и дубља него што су они помишљали, а да су они који заступају ту културу и цивилизацију били потцењени и нису ни знали те судије с чиме ће се суочити. Сећам се како је у једном

тренутку призвао Пјера Безухова, личност из романа Лава Толстоја, и казао – као Пјер Безухов: „Ја вам овде говорим. Ви хоћете да уништите моју вечну душу, ха, ха, ха. Ви моју вечну душу уништити нећете“. Хоћу, такође, да кажем да је Војислав Шешељ као лик из великих руских романа, сводио рачуне са својим идејама, залажући читав свој живот, своју главу, за те идеје.

То је реткост. Ја не знам још једнога таквога. И по томе би се могло рећи да је то анахронизам краја XX и почетка XXI века. То смо слушали у историји ранијој или читали у литератури. Спремност да се у целини и до краја жртвује, дала му је та спремност енергију жртве, и очигледно та енергија плени. Плени можда нас још више који имамо за њега симпатије, али не може оставити хладним ни оне који су били против њега. Како је процес даље одмицао, све сам више људи сретао како ми говоре, па ми нисмо имали представу о том човеку. Ми смо сасвим друкчије мислили, па он је изванредно образован, правнички свирепо логичан, он је човек који је разлупао тај трибунал као канту.

- **Шта мислите о борби Војислава Шешеља за истину о српском народу?**

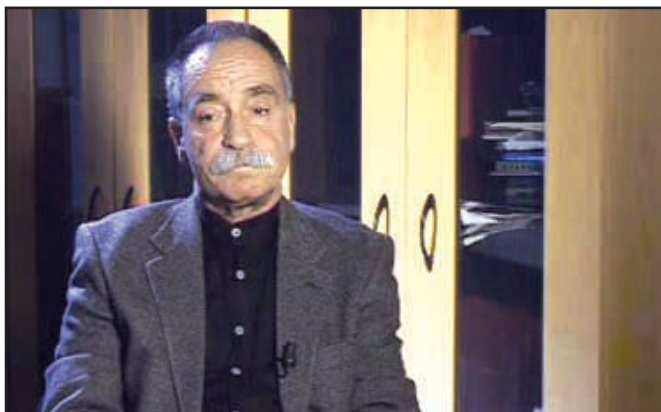
– Војислав Шешељ није отишао у трибунал зато да брани себе од њих. Он је отишао тамо да брани нашу целокупну историју и слободу, слободу српског народа од седамнаестоглаве-осамнаестоглаве аждаје која је насрнула на нас. Нисмо ми ишли, ми Срби, да освајамо њихове територије, него су кроз два велика века пре овога рата управо они долазили да освајају наше територије. И они нам о томе немају шта рећи. Задивљујућа је његова борба, пре свега за истину, и нарочито за истину о српском народу. И много онога што је овде звучало као неки патетичан слоган показало се у Хашком трибуналу, са аргументацијом Војислава Шешеља, као сушта истина, егзактна. Војислав Шешељ је изванредно образован човек. Он влада интердисциплинарно стварима у нашој историји, нашем менталитету, култури.

Штрбац и Синђелић

Како видите Шешељево борбу за своја процесна и људска права пред Хашким трибуналом?

Он се као искусни робијаш, онај који је допао пет-шест година у КП дому Зеница, „тај прави хаџија“ како се то пева, добро изборио. Шешељ је кренуо у штрајк глађу и тај штрајк глађу је апсолутно претио да се један Давид, горостасни Давид Штрбац, на кога је, наиме, лично тада у трибуналу Војислав Шешељ, обрне у Стевана Синђелића. И као што је Стеван Синђелић пуцао у барутану и дигао све у ваздух, и себе и своје борце, али и Турке, да тако својом смрћу, односно битком за своја права до краја живота, подигне и тај, као Стеван Синђелић, тај трибунал у ваздух. И они су, разуме се, са таквом његовом истрајношћу, и са таквим његовим пожртвовањем, и са таквом његовом кондицијом, и са апсолутном увереношћу да ће он то и урадити, морали одустати.

На крају крајева, огромна гигантографија свих тих сто и не знам колико књига, које је Шешељ успео да из затвора преко моћне странке укоричи и публикује, то ће бити историја бешчашћа Хашкога трибунала стављена у корице за потомство. Не само наше, него и оно тамо. Увек ће се наћи младих и поштених људи, да читају и виде и развиде о чему се ту заправо радило. На крају крајева, кад сам поменуо Гутенбергову галаксију и њега који верује у њу, сећам се, рецимо, да је Лаву Толстоју сељак кога је он описменио, урадио један кип у дрвету и доле, тим невештим својим тек наученим словима исписао: „Оно што је одштампано ни сабља не може одсећи“. То је нешто у што Војислав Шешељ верује а и ми с њим.

• Да ли је Војислав Шешељ поразио Хашки трибунал и на који начин?

– Он је за зацело већ сада, за свакога, чак и за оне који апсолутно нису на његовој страни, морални победник. То је сасвим сигурно, то је евидентно. Али то је мало. Он би заправо, за који месец-два, по неким проценама требало да изађе отуда. Можда ће му дати онолико колико је тамо чамио. Али са Хашким трибуналом се ништа никад не зна. Ако они могу да ослободе Насера Орића и Харадинаја, и разноразне друге убице, онда могу да осуде и недужног Шешеља. Тамо је направљена планетарна инверзија, са једне стране жртве су крвници, а крвници су жртве, и због тога би могао да се сасвим јасно каже слоган „Никада нам неће опростити злочине које су над нама починили“. Ова врста инверзије у потпуности објашњава ту врсту психологије. Свакојаки исходи су могући.

Пошто ми знамо да је он одавде, из ове такозване демократуре отправљен са слоганом „Водите га и не враћајте нам га“, у тој спреси ових одавде и оних тамо, у тој интерференцији која траје, ко зна шта ће се догодити. Страх је трибунала да изгуби. Страх је ових овде, смемо рећи условно „жутих“, да се врати.

Оно што ми можемо да помислимо и кажемо јесте да у недостатку свакојаких доказа мора доћи и крај овом растезању и куповању времена, и да бисмо могли ускоро да га очекујемо у земљи.

• Многи сматрају да је примарни циљ овога процеса који се у Хагу води против Војислава Шешеља био да се он склони са политичке сцене у Србији.

– На крају крајева, зашто то не казати, то сигурно јесте био циљ. Зоран Ђинђић је рекао Карли дел Понте, „Водите га и не враћајте га“. Ђинђић је процењивао ко је ту опасан и ко је ту, да кажем, редак звер, и опасност велика за цело-

купну ту превару која се иначе догодила од 5. октобра па наовамо. Дакле, где је расточена држава, где је распродано све што је распродано, где су уништене институције, где је зарад те мантре уласка у Европу жртвовано и поништено много тога из националне и културе и части идентитета, економије и чега све не.

Међутим, Шешељ је отишао витешки. Он је човек који је јасно проценио да је тренутак да оде и отишао је добровољно.

• Да ли је пуч у Српској радикалној странци имао одређени циљ и који?

– Ја сам човек који пише поезију, бави се књижевношћу. Нисам страначки човек, значи, неко ко је удаљен и ко гледа са стране. Ех, не могу мериторно о томе судити. Међутим, нема никакве сумње, и то је опште место, да су најмоћнију и најснажнију странку, па уз то још и опозициону, разбиле свакојаке агентуре, и стране, у сарадњи са овима овде. Никома није било, ко је држао до извесне стабилности, пријатно, да се та, таква и толика странка расцепи. Како ће се динамични, политички, парламентарни, изборни и сваки други живот Србије одвијати даље, ја заиста не могу да предвидим, али мислим да би Шешељев повратак штошта у свему томе променио. Биће непријатно за оне који су га, док је био на робији, оставили, биће непријатно за оне који су му остали одани а нису били онолико активни или онолико достојни његових улагања или очекивања. Биће то компликована ствар и за странку и за оне који су се од ње одвојили, и уопште за политички и парламентарни живот у Србији.

• Шта би за Србију значило повратак Шешеља, за политичку сцену?

– И одлазак Шешељев и повратак Шешељев за многе ће бити непријатан. Биће крунски сведок, а будући да зна да пише, има енергију, неће ниједна од тих ствари остати сакривена. Начитаћемо се ми још свакојаких ствари одавде за које нисмо знали. Сам чин повратка његовог овде биће крупан догађај, сасвим сигурно медијски веома праћен и многе од ствари које је отпатио, он може, са памећу коју има, са искуством које има, и страначки капитализовати. То свако ко се аналитички бави овим послом може да зна. Неће бити многима пријатан његов повратак, али биће пријатан повратак његовим пријатељима, пре свега његовој породици. А на крају крајева, овај народ је знао да има сапатње и разумевања за жртве, поготово оне које су чињене искључиво за одбрану његових интереса и његове части.

(Разговор је вођен поводом снимања емисије „Србија очекује повратак победника“ у јануару 2010. године)

Р. В. С.

Одржан скуп поводом седмогодишњице одласка др Шешеља у Хаг

Србија чека Шешеља

Пише: Владимир Мишковић

Комитет за одбрану др Војислава Шешеља организовао је, 24. фебруара, у Дому синдиката у Београду, скуп посвећен седмогодишњици одласка председника Српске радикалне странке у Хаг. Отварајући скуп, председник Комитета Зоран Красић је истакао да је скуп „Седам година хашке тамнице“ организован, како би милиони оних који дају подршку Војиславу Шешељу у његовој неправедној борби у Хагу, заједнички поделили жељу и наду да се ускоро врати као победник. Међу многобројним гостима који су присуствовали скупу, између осталих, били су супруга Војислава Шешеља Јадранка Шешељ, проф. др Ратко Марковић, Милица Арежина, Оливера Милетовић, Владимир Кршљанин, Љиљана Булатовић и многи други.

– Војислав Шешељ Хашком трибуналу смета зато што је Србин и због тога овај скуп не би ни могао да се замисли, нити да се одржи, без чланова Српске радикалне странке из Републике Српске, Републике Српске Крајине и Црне Горе. Не би овај скуп могао да се одржи без оних који поштују Војислава Шешеља, који се њега не одричу и који не размишљају како би га продали – рекао је у уводном излагању Зоран Красић.

Потпредседник Српске радикалне странке, Драган Тодоровић, оценио је да је велики број присутних грађана на скупу најбоља слика која се шаље широм света, да у Србији још увек има људи који желе да се боре за истину, правду и слободу српског народа, за које Војислав Шешељ данас страда у Хашком трибуналу.

– Војислав Шешељ, по цену свог живота, није хтео да се одрекне своје идеологије и истине о Србима и српским патњама у протеклих 20 година. Давне 2003. године је обећао: „Победићу Хашки трибунал“, и већ га је победио. Једини човек који је био у стању да то уради је Војислав Шешељ. Војислав Шешељ је успео да докаже да је Хашки трибунал политичка институција створена да уништи српски народ, да је оптужница против њега потпуно лажна и исконструисана, да тужилаштво располаже лажним сведочима које је уз притиске и подмићивања привололо да сведоче против Војислава Шешеља. Ништа им није помогло. Успео је и завршиће са Хашким трибуналом 2010. године – узвикивао је Тодоровић, праћен бурним аплаузом.

Тодоровић је додао да је председник СРС Војислав Шешељ потребан српском народу због још једне победе – победе у Србији.

– Зато га чекамо да се врати. Данас на политичкој сцени немамо државнике, већ квазиполитичаре, преваранте и мафијашке плаћенике. Зато Србија све дубље тоне у беду и у пропаст. Једини човек који је у стању да покрене промене и да поведе Србију је Војислав Шешељ. Живела Србија! Живео Војислав Шешељ!

Војислав Шешељ је чврст као стена

Академик Коста Чавошки је подсетио да је прошло седам година откако је др Војислав Шешељ постао сужањ хашког минотаура, а да му још није окончан ни први део првостепеног суђења у којем тужилац износи и образлаже своју оптужницу.

– У том погледу, овај процес ће сигурно ући у светску историју правосуђа, не само по дужини притвора пре отпочињања самог суђења, него и по безразложном и самовољном одуговлачењу првостепеног суђења у недоглед, без ваљаног разлога за било какву осуду – сматра академик Чавошки.

Он додаје да ће не само наше издајнице на власти, него и судије и тужиоци у тој хашкој накази од суда дуго памтити др Војислава Шешеља, због његовог завидног познавања судског поступка, несаломиве упорности и невероватне снаге воље, којима је хашку оптужницу разбио у парампарчад.

– Стога су и тужиоци и суд покушали да др Шешељу одузму право да се сам брани, наметањем браниоца по властитом избору. Није им успело, јер их је др Војислав Шешељ, штрајком глађу, гледајући смрти у очи, једноставно запањено. Можете мислити како су ти мали, бедни људи у тужилаштву и суду били запањени, да неко због правде, части и славе ризикује живот док они једино очекују да сваког месеца приме плату и друге угодне прибенде – подсетио је Чавошки.

Чавошки је оптужбу против Војислава Шешеља за непоштовање суда назвао јадном смицалицом, којој су хашки званичници прибегли да би бар део притвора оправдали каквом-таквом пресудом, јер никакву кривицу не могу доказати. Он је такође подсетио да је иницијатива за Шешељево утамничење у Хагу потекла из Београда.

– После трагичне смрти Зорана Ђинђића јавно сам рекао да ако по било чему у историји буде запамћен, биће по томе што је Слободана Милошевића изручио на Видовдан и што га је стигла видовданска клетва. Сада бих додао да ће бити запамћен и по томе што је понизно, молећи Карлу дел Понте, испословао оптуживање и утамничење др Војислава Шешеља. Да и не помињемо неке од Шешељевић дојучерашњих пријатеља и кумова, који су га напустили када му је било најтеже и који га сада јавно нападају, унапред знајући да неће моћи да им одговори. Срам их било! Упркос свему, Шешељ је чврст као стена, непоколебљив, убедљив у разобличавању наказе од суда, узор свим жртвама хашког минотаура. Надам се да је ово мој последњи говор у одбрану др Војислава Шешеља, а да ће већ следећи пут он са овог места говорити нама – пожелео је академик Коста Чавошки.

Шешељ стоји на путу разбијања српских земаља

Др Веселин Ђуретић је подсетио да је др Војислав Шешељ са Српском радикалном странком стао на пут стратегији римског папе и Сједињених Држава, чији је основни

циљ разбијање српских земаља, и да су на тој линији деловали и лорд Карингтон средином 1991. године, и папа Јован Павле Други, када је затражио од Европске заједнице да призна Босну и Херцеговину, Хрватску, Словенију и Македонију.

– Нисмо имали национални концепт који би дефинисао српске циљеве и који би позвао Српство да се брани пред изазовима који су долазили са свих страна. Због тога су неки наши великаши тумарали по београдским улицама у име демократије и западњаштва, док су други, на челу са Шешељем, помагали несретном народу, којем је претило истребљење. Запад данас врши фрагментацију и овог што је остало од Србије. Сломиле су јој крила, а сада хоће да јој узму и душу. Видите шта се дешава са Војводином, видите шта се дешава са Рашком облашћу – набрајао је др Ђуретић.

Он је позвао Српску радикалну странку да свакодневним понављањем својих ставова о Српству активира српско питање у целини.

Стоп наказној хашкој тиранији

Адвокат Драгољуб Томашевић је кафкијанске процесе који се воде против Војислава Шешеља и других прогоњених Срба оквалификовао као одмазду, а Хашки трибунал назвао наказом којој нема места у међународном праву. Он је напоменуо да је садашњи председник трибунала, Патрик Робинсон, у поступку против Слободана Милошевића, обраћајући се тужиоцу Џефрију Најсу, рекао да суђење које траје дуже од неког времена, не може бити правично.

– Тако је некада говорио судија Робинсон, а сада именује ново претресно веће које треба да суди Војиславу Шешељу за непоштовање суда. Слободану Милошевићу није дозволио да се лечи на слободи, чиме је прекршио његово право да се лечи и угрозио његов живот, чиме је Слободан Милошевић практично убијен. Јасно је да нема правичног суђења када поступак према Војиславу Шешељу траје пуних седам година, и то без иједног валидног доказа. Како седам година поступка и тамновања може бити некакав разуман рок? Хаг је стожер свих активности. У њему се доносе све међународне и европске конвенције. У њему је почела конференција о бившој Југославији, септембра 1991. године. У њему се суди, у њему је тамница, и у њему се умире, што је доказано страдањем утамничених Срба. А ми им поручујемо, и остављамо као трајан траг борбе против тираније и насиља: Доста је! Стоп тиранији! Слобода за проф. др Војислава Шешеља!

Седам година борбе за истину о српском народу

Заменик шефа посланичке групе СРС у републичком парламенту, мр Александар Мартиновић, констатовао је да се Војислав Шешељ бори седам година у Хашком трибуналу за истину о ономе што се дешавало и што се и данас дешава на просторима бивше Југославије.

– Ових дана, Борис Тадић и његови гласноговорници најављују да треба донети некакву резолуцију о Сребреници. А највећи злочин који се десио на просторима бивше Југославије је злочин против мира. Они који су дозволили да се у крви распадне држава, која је била међународно призната, они који су знали да се наоружавају паравојне формације у Словенији, у Хрватској, у Босни и Херцеговини и на Косову и Метохији, они који су рекли да су Милан Кучан, Фрањо Туђман и Алија Изетбеговић демократе који се боре за европске вредности, они су одговорни и за Сребреницу, и за „Бљесак“ и за „Олују“! Они су одговорни и за тамновање Војислава Шешеља! Смисао борбе Војислава Шешеља и Српске радикалне странке је да докажемо истину о српском народу: да нисмо ми Срби разбили бившу Југославију, него да смо ми највеће жртве ратних ужаса на просторима бивше Југославије од 1991. године, који се и данас дешавају над нашем браћом и сестрама на Косову и Метохији – поручио је Мартиновић.

Шешељ је наследник Николе Пашића

Члан тима који помаже одбрану др Војислава Шешеља, мр Дејан Мировић, истакао је да је име Војислава Шешеља данас у Србији синоним за храброст, интелектуалну снагу и истинског националног вођу, али да се и у великој Русији име Војислава Шешеља изговара са поштовањем. Он је навео податак да је руско министарство иностраних послова, у децембру 2006. године, за време његовог штрајка глађу, спасило живот Војиславу Шешељу. Мировић је додао да је шеф посланичког клуба Праведне Русије у државној Думи, једне од две владајуће странке у Русији, Николај Левичев, приликом недавног потписивања споразума о међупартијској сарадњи између те странке и Српске радикалне странке, говорећи о професору Војиславу Шешељу, истакао да он поседује интелектуалну снагу и духовну чврстину.

– Шешељ је, по Левичеву, учинио акт грађанског подвига, добровољно се јавивши у ту сумњиву установу. Потпуно је јасно да Русија и Руси не подржавају проф. др Војислава Шешеља само због његове храбрости и интелектуалне снаге, они у њему виде јединог правог наследника Николе

Пашића. У том контексту, браћо и сестре, подсетићу вас и да се Никола Пашић налазио у дугом изгнанству, али да се вратио као победник у Србију – закључио је Мировић.

Власт у Србији је сервис Хашког трибунала

Народни посланик СРС, Душан Марић изнео је податак да је Хашки трибунал, без пресуде, убио 13 Срба и осудио их за стварне или измишљене злочине на 976 година затвора и две доживотне робије. Истовремено, за 45 хиљада убијених Срба, Хашки трибунал је Хрвате, муслимане и Шиптаре осудио на укупно 30 година затвора. За сваких 1500 убијених Срба – по једна година затвора.

– Шешеља су осудили на годину и по дана затвора, зато што је наводно открио идентитет два сведока. Рамуш Хардинај је ликвидирао седам сведока и ником ништа. У Подрињу је на најсвирепији начин убијено око 3200 Срба. За те злочине оптужен је само Насер Орић и награђен ослобађајућом пресудом. За стрељање неколико стотина Орићевих бандита, који су починили страшне злочине у Подрињу, српски команданти су кажњени са две стотине година затвора. За злочин који се систематски спроводи над српским народом, половину кривице носе Америка и НАТО, а другу половину кривице сноси власт у Београду. Уместо да српски народ бране од лажних оптужби, све владе од 5. октобра 2000. године до данас, поступају као сервис Хашког трибунала. Изручили су Хашком трибуналу политичко руководство, војне и полицијске команданте. Зато стотине хиљада грађана Србије, сваке ноћи до дубоко у ноћ, гледају пренос из Хашког трибунала и жељно са надом очекују повратак Војислава Шешеља у Србију – констатовао је Душан Марић.

Војислав Шешељ је наш понос, пркос и слобода

У завршном делу свог излагања Зоран Красић је подсетио да су, у протеклих седам година, у Хашком трибуналу прекршена 83 појединачна људска права Војислава Шешеља, чиме је трибунал доказао да нити један међународни стандард не важи када је у питању Војислав Шешељ.

– Војиславу Шешељу је важан суд јавности. Он се не обазире ни на суд, нити на тужилаштво, нити на њихове пресуде. Њему је важно шта ће у Србији о њему да каже народ, а ми смо данас рекли шта мислимо. Већ годину и по дана на сваком месту се чује само једна реченица. Траже од људи из Комитета за одбрану Војислава Шешеља да одговоримо само на једно питање, када долази, јер људи желе да га дочекају на аеродрому. Зашто се наши грађани тако интересују? Зато што је Војислав Шешељ и наш понос и, наш пркос, и наша слобода. И ми данас са овог места шаљемо управо ту поруку. Србија чека Војислава Шешеља, Србија зна зашто нам је потребан Војислав Шешељ.

Дан кад су гореле цркве

Већина Срба протераних из својих кућа на Косову и Метохије у погрому који се одиграо 17, 18. и 19. марта 2004. године, шестогодишњицу овог злочина дочекала је у избегличким камповима. Ни шест година после етничког чишћења од стране Албанаца, Влада Србије и Уједињене нације до сада нису ништа учиниле како би организаторе мартовског погрома извеле пред лице правде.

Још је горе то што су, уочи годишњице погрома, НАТО и КФОР одлучили да споменик на Газиместану код Приштинине предају на чување косовској полицији, чији су припадници учествовали у протеривању српског народа и других етничких група са Косова и Метохије.

Предаја споменика, подигнутог у част српских јунака палих у Косовској бици 1389. године шиптарским терористима, представља тежак ударац за српски народ.

Влада Србије очигледно заборавља на своју најважнију обавезу: да заштити српски народ и његово духовно и културно-историјско наслеђе у јужној покрајини и да до краја спроведе Резолуцију Савета безбедности УН 1244.

Планирани злочин

Погром над Србима на Косову и Метохији представљао је планско етничко чишћење српског народа са територије Косова.

– За само два дана невиђеног и нечувеног насиља над косовским Србима, према званичним подацима, убијено је 19 особа, повређено 954, протерано око 4.500 Срба и Рома, седам српских села је спаљено до темеља, око 800 кућа је уништено, а 35 манастира и цркава оскрнављено и порушено.

Током погрома, запаљени су и манастири Св. Архангели код Призрена, Девич, Зочиште, црква Богородица Љевишка... Током насиља су спаљене и неке од цркава које су већ изгореле 1999. године, попут цркве у јужном делу Косовске Митровице. Како у тим храмовима више није било ничег што би могло да гори, Албанци су у њих довели старе гуме, јоргане и ћебад, полили их бензином и запалили.

Тадашњи командант јужног крила НАТО-а, адмирал Грегори Џонсон, непосредно по избијању насиља изјавио је да догађаји на Косову „делују окрестрирано и организовано“, док је командант италијанских снага на западу Ко-

сова, Алберто Примисери, изјавио да су „Албанци имали спремљен план да опустоше Косово“.

НАТО помогао чишћење

Окупационе снаге НАТО-а у већини случајева нису покушале да спрече насиље над Србима. Војници КФОР-а нису штитили имовину Срба већ су их само евакуисали и тако индиректно помогли етничко чишћење. Забележени су бројни случајеви да су војници НАТО-а бацали оружје и напуштали оклопна возила предајући их Шиптарима.

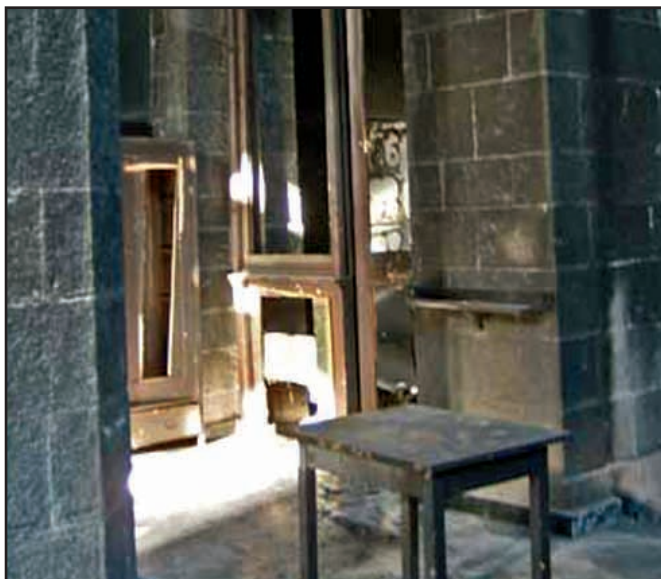
Медијска манипулација

Хајка на Србе 17. марта 2004. почела је медијском манипулацијом. Челник косовског одбора за заштиту људских права и слобода, Халит Барани, лажно је оптужио Србе за смрт тројице албанских дечака који су се удавили у реци. Барани је овај несрећан случај описао као „напад српских бандита“, тврдећи да су албанска деца, бежећи пред Србима који су их јурили са псима, упала у реку и удавила се. Ова лаж, коју су, без провере, пренели сви албански али и страни медији, искоришћена је као повод за безумно тродневно насиље над Србима. Током та три дана медији на албанском су наставили са позивима на линч Срба, преносећи изјаве многих званичника албанских политичких странака са Косова који су Србе називали „монструмима“ или тврдили да је „убиство деце добро испланирао у Београду, чији су га агенти и извршили“. Овакво извештавање, омасовило је већ унапред припремљене нападе на српске енклаве тако да је у етничком чишћењу 17, 18. и 19. марта учествовало преко 60.000 Шиптара.

Организатори избегли правду

Упркос спектакуларним изјавама међународних званичника како је реч о оркестрираној, добро организованој и припремљеној акцији, ухапшено је тек око 260 мање или више анонимних учесника демонстрација (од 60.000 учесника), под оптужбама које се крећу од насилничког понашања, крађе, па све до убиства. Статистика Организације за европску безбедност и сарадњу показује да је, због мартовског насиља, косовско правосуђе покренуло 400 случајева, махом због мањих преступа. Осуђена су 143 косовска Албанца, од којих 67 на вишегодишње казне затвора. Међутим, ниједан Албанац није осуђен као организатор злочина, па чак ни Халит Барани чија је лажна изјава покренула лавину насиља над Србима.

Р. В. С.

Резолуција о геноциду над Јерменима

- **Геноцид почињен над јерменским народом у периоду од 1915. године до 1923. године од стране отоманске Турске је историјска чињеница. Највећа зверства над Јерменима су почињена од 1915. до 1918. године, током Првог светског рата. Тада је велики број Јермена насилно пресељен и подвргнут животним условима који су довели до њиховог уништења. У Отоманском царству јерменска деца, жене и мушкарци су прогањани, убијани и често масакрирани**

Полазећи од Резолуције Генералне скупштине Уједињених нација (11. 12. 1946), а поштујући Конвенцију о спречавању и кажњавању злочина геноцида (9. 12. 1948) Посланичка група Српске радикалне странке у Народној скупштини Републике Србије поднела је захтев да се парламент по хитном поступку изјасни о Предлогу резолуције о осуди геноцида над јерменским народом почињеног у периоду од 1915. до 1923. године од стране отоманске Турске. Српска радикална странка поднела је резолуцију имајући у виду да је геноцид универзални злочин и да истребљење људских група представља опасност за целокупну цивилизацију и узимајући у обзир да турска влада одбија да осуди геноцид почињен над јерменским народом. У Предлогу резолуције Српска радикална странка полази од чињенице да су признати научници доказали постојање геноцидне намере званичника турског режима усмерене ка уништењу јерменског народа. Сећајући се геноцида почињеног над Србима, Јеврејима и Ромима у Независној Држави Хрватској током Другог светског рата и непролазности његових последица и подсећајући се геноцида почињеног над јеврејским народом од стране нациста у Другом светском рату и на његове трајне последице, Српска радикална странка изражава своју спремност да се до краја бори против злочина геноцида, његовог релативизовања и негирања. У наставку текста објављујемо текст Предлога резолуције у целини:

Резолуција

Народне скупштине Републике Србије о осуди геноцида над јерменским народом почињеног у периоду од 1915. до 1923. године од стране отоманске Турске

1. Народна скупштина Републике Србије осуђује геноцид над јерменским народом почињен у периоду од 1915. до 1923. године од стране отоманске Турске, у којем је депортовано више од 2.000.000 Јермена, од којих је 1.600.000 жена, деце и мушкараца убијено, док је више од 500.000 преживелих протерано са њихових вековних огњишта.

1. Народна скупштина Републике Србије изражава своје најдубље саучешће јерменском народу и позива да 24. април буде проглашен за дан сећања на жртве геноцида почињеног над Јерменима од стране отоманске Турске.

1. Народна скупштина Републике Србије упућује апел парламентима других држава да уколико нису осудили

геноцид над јерменским народом то учине доношењем сличних аката.

Образложење

Уставни основ за доношење резолуције

Правни основ за доношење Резолуције о осуди геноцида над јерменским народом почињеног у периоду од 1915. до 1923. године од стране отоманске Турске садржан је у члану 99, став 1, тачка 7, Устава Републике Србије, према коме Народна скупштина доноси законе и друге опште акте.

Разлози за доношење и објашњење садржаја резолуције

Геноцид почињен над јерменским народом у периоду од 1915. до 1923. године од стране отоманске Турске је историјска чињеница. Највећа зверства над Јерменима су почињена од 1915. до 1918. године, током Првог светског рата. Тада је велики број Јермена насилно пресељен и подвргнут животним условима који су довели до њихо-

вог уништења. У Отоманском царству јерменска деца, жене и мушкарци су прогањани, убијани и често масакрирани.

Злочини су обновљени у периоду од 1920. до 1923. године када су преостали Јермени били протеривани и убијани од стране власти отоманске Турске. До краја 1923. године територија Мале Азије и западне Јерменије остала је

без јерменског народа.

По међународном праву и Конвенцији о спречавању и кажњавању злочина геноцида из 1948. године, наведени злочини имају карактер геноцида. Циљ турских власти је био да протеривањем и убијањем жена, деце и мушкараца униште јерменски народ на територији на којој је он вековима живео. На свим територијама под турском контролом Јермени су убијани, а често и масакрирани. Признати научници широм света су утврдили постојање геноцидне намере код извршилаца и организатора геноцида.

Геноцид над Јерменима се обележава 24. априла јер су тог дана 1915. године турске власти ухапсиле, без основа, око 200 виђенијих Јермена у Константинопољу. Они су пребачени у затвор где су убијени. На тај начин су почела масовна убиства.

24. маја 1915. године Русија, Енглеска и Француска су у заједничкој изјави осудиле злочине над Јерменима које је почео да спроводи турски режим. То је била уједно прва осуда злочина над јерменским народом.

Република Србија се и сама суочава са опасностима непризнавања геноцида почињених над Србима, Јеврејима и Ромима у НДХ. Иако је само у концетрационом логору Јасеновац убијено више од 760.000 српских жена, деце и мушкараца, хрватски режим и дан-данас одбија да призна постојање геноцида над Србима. Тешке последице геноцида извршеног над Србима, Јеврејима и Ромима у НДХ се осећају и дан-данас. Имајући у виду ту чињеницу, као и опасност од понављања злочина, Република Србија има посебан интерес али и обавезу да се бори за истину о геноциду. Ова борба не искључује, већ доприноси утврђивању истине о најтежем злочину по међународном праву – злочину против мира.

Доношењем резолуције о геноциду над јерменским народом, Народна скупштина Републике Србије даће свој допринос у борби против овог злочина. На тај начин истина о геноциду над Јерменима ће наћи свој пут до свих грађана Србије, а тај стравични злочин неће бити заборав-

Пријатељ српске власти у посети Грачаница испровоциран да ода страшну истину

Кушнер признао да је крив за „жућу кућу“

- **Када је новинар „Гласа Америке“ упитао бившег шефа УНМИК-а о оптужбама да је учествовао у киднаповању Срба и продаји њихових органа, Кушнер је, уместо да одбаци оптужбе, напао извештача! Церио се неконтролисано и репортера називао лудаком коме треба лечење**

Ујеку припрема Европске уније да интегрише север Косова и Метохије у твз. независно Косово, власт у Србији је позвала у пријатељску посету човека под чијим је надзором 1999. почела дезинтеграција наше земље и почињен један од најгнуснијих злочина у историји Српства – сецирање живих људи и продаја њихових органа на западним тржиштима „живе ваге“.

Бернар Кушнер, бивши шеф УНМИК-а, а данас шеф дипломатије Француске, дошао је 3. марта у Београд да додатно дестабилизује стање на северу Покрајине, да каже да је добросуседски однос са илегалном државом Косово услов за улазак у ЕУ и да се лицемерно насмеје свим српским жртвама, залажући се да нова НАТО држава изгради ефикасне судове (вероватно оне који ће елиминисати шаку православног живља што је доле опстао).

Његову посету ћемо, међутим, памтити по нечему другом – по својеврсном признању да је одговоран за злочине који су се одвијали у албанској „жућој кући“! То признање проистекло је из инцидента са новинаром „Гласа Америке“, када је иначе хладана дипломата напао саговорника због питања о злочинима над Србима.

Наиме, Кушнера је извештач Будимир Ничић питао како коментарише то да су га породице киднапованих и убијених Срба оптужиле да је учествовао у трговини људским органима на Косову. Дипломата је почео сумануто да се смеје, назвао новинара лудаком и препоручио му да оде да се лечи!

„Значи, Рада и ја смо крали лешеве“

– Морате да идете да се контролишете. Ви сте луди, ви верујете било каквој будалаштини. Шта је то жућа кућа? Зашто жућа? Господине, требало би да одете на контролу код

лекара. Људи који тако нешто причају су пропалице и убице – рекао је Кушнер.

Он је затим ухватио за руку, где чуда, Раду Трајковић и запитао:

„...Значи, Рада и ја смо крали лешеве да би продавали органе... али, коме? Немојте веровати тим глупостима! Није било продаје органа, није било жуће куће, она је лекар, а и ја сам. Да ли мислите да бисмо продавали органе?“

Под један, господин Кушнер је заборавио да у „људе који тако нешто причају“ спада и његова

европска другарица Карла дел Понте, бивша тужитељка трибунала у који се цела ЕУ заклиње! Управо је она прва изнела у јавност тврдње о трговини људским органима у својој књизи „Лов, ја и ратни злочинци“, коју је објавила по одласку са дужности. Да ли је и она пропалица и убица или је писала о истини! На то питање ни он ни његови београдски пријатељи који су га овде довели нису дали одговор.

Друго, Кушнер је као једине аргументе да није крив навео то што је лекар и то што наводно не би имао коме да прода органе.

И треће, какви то блиски односи вежу њега и госпођу Трајковић да би је звао Рада? Такође, зашто ју је уопште помињао ако се новинарско питање односило само на њега? Зашто би некога прозивао као (не)саучесника ако злочина није било...

Уосталом, српско тужилаштво за ратне злочине покренуло је истрагу о трговини људским органима на Косову и Метохији, односно северу Албаније, где се налази жућа кућа.

Прорадила нечиста савест

Истина је јасна, па је према томе, Српска радикална странка осудила понашање Кушнера.

– Арсенал увреда које је Кушнер упутио новинару Ничићу због питања о „жућој кући“ само потврђује да му савест није чиста. Управо по доласку Кушнера на чело УНМИК-а 1999. године, кроз масовни егзодус становништва, масакрирање и трговину органима киднапованих Срба, започет је режирани процес дезинтеграције наше јужне покрајине – навели су српски радикали.

СРС је осудила и потез владе која прима у пријатељску посету Кушнера „који не само да је један од најодговорнијих за почињене злочине над Србима на Косову и Метохији, већ се тим истим жртвама подсмева, убијајући их тако по други пут“.

Кушнер: Поздравите породице убијених

Упитан за истрагу о убиству 14 српских жетелаца у Старом Грацком код Липљана, које се догодило за време његовог мандата на Косову, у лето 1999. године, Кушнер је одговорио да се код косовских власти распитивао око резултата истраге.

– Видео сам да нема осуђених људи... Сећам се тога, то је за мене било веома тешко, то је био најцрњи дан мог живота, када сам видео тај масакр. Покушао сам да разговарам са породицама, било је тешко, породице су ме гледале као да сам ја крив што се то десило, било је и других масакара овде, али тај сам ја видео. Веома ми је жао. Ако видите те породице, пренесите им моје пријатељске поздраве – подвукао је Кушнер.

Међутим, поменути Трајковићева, гласноговорник београдских издајца на Косову и Метохији, запенила је да брани Кушнера.

– Причали смо о озбиљним политичким темама и начинима како унапредити комуникацију између Срба и Албанаца на Косову, кад одједном, као гром из ведрог неба долази питање о трговини органима. Кушнерову реакцију сам разумела са професионалне, али, морам да признам, и са политичке стране. За лекара је заиста тешко да прихвати питање које у себи садржи било какву оптужбу или сумњу да је учествовао у трговини органима – навела је она бранећи свог француског пријатеља и, штавише, оптужила је медије у Србији да „теже сензационализмом и да су практично једва чекали да се нешто слично деси“.

Међутим, чак ни она није могла да жмури на Кушнерову тврдњу да не зна шта је „жута кућа“, те је казала како „верује да је Кушнер упознат са случајем 'жуте куће'“, али она „лично није осетила потребу да му на ту тему поставља додатна питања“.

Онда је следила и бестидна опаска да је и сам Кушнер један од оних Јевреја који не знају где су гробови њихових најближих. Тако је десна рука власти у Београду тражила од косовских Срба да сажалевају Кушнера! И, опет је злочинац исплао жртва... Човек који је био први шеф Мисије УН на Косову и Метохији, од јула 1999. до јануара 2001.

Не будите наивни, Косово или ЕУ

Под Кушнером је почело разбијање Србије, а сада се на позив пријатеља вратио да доврши посао. Да додатно дестабилизује и узнемири народ на северу и да их, заједно са Трајковићевом и осталим експонентима издајничког режима, убеђује како треба да се помире са Албанцима! Наравно, све због ЕУ. Уосталом, ево шта је Кушнер казао Тадићу у Београду:

– Решење питања Косова није услов за улазак Србије у ЕУ, већ политичка неопходност. За улазак не постоји предуслов, али мислити, помало наивно, да те две ствари нису повезане, да се може ући у ЕУ са нерешеним проблемом око границе и проблемом могућег сукоба или нерешеног старог сукоба на својој територији – мислим да то није могуће.

Истакавши да односи са Косовом треба да буду „једноставнији, на пријатељској основи и мање затегнути, што ће олакшати будућност Србије у ЕУ“, Кушнер је напоменуо и да међу 27 чланица Уније има много оних који се не слажу са новим проширивањем и подсетио на искуство с подељеним Кипром, „које не би требало да се понови“.

– Пошто смо пријатељи, треба да будемо искрени и директни. Не кажем да постоји условљавање или предуслов – решите проблем Косова, а на Косову решите проблем са Србијом, не, већ атмосфера која ће, једном када постане члан ЕУ, омогућити да се све регулише – истакао је он и додао да је Косово европски проблем, али и „питање добре воље“.

„Треба разумети да ситуација мора да се побољша и да не можемо говорити да постоје две струје, потпуно одвојене, једна која иде ка ЕУ, а не може да разуме један нов приступ Косову. Обе су повезане, не као услов или предуслов, већ зато што ће то тражити свих 27 земаља. Подсетићу да 27 земаља чланица ЕУ мора да донесе једногласну одлуку. Довољан је само један глас против да одлука не буде усвојена“, рекао је француски министар, очигледно претећи да је тај један глас већ осигуран и рећи ће „не“ на француском.

Разлог је прост и изрекао га је у Приштини: „Косовска независност се не доводи у питање. Ништа и нико не може да спречи кретање историје и сви треба то да прихвате“.

Занимљиво је да је Борис Тадић, само неколико сати пре ове изјаве, стајао са Кушнером који је уцену да се ради ЕУ одрекнемо свете земље назвао „пријатељским и искреним разговором“. Тадић га није демантовао.

У међувремену, представници Удружења породица киднапованих и несталих на Косову и Метохији апеловали су на Београд, огорчени „циничним наступом шефа француске дипломатије“.

– Кушнер вређа српске жртве и дестабилизује ситуацију на Космету. Његова посета Београду и Приштини има сврху притиска да се направе добросуседски односи. Иако сада нема нових предуслова, сигурно је да је један од услова за улазак Србије у ЕУ признање независног Косова, односно успостављање добросуседских односа, што су синоними – саопштили су у СНВ Северног Косова и Метохије, упозоравајући да такво решење не нуди сигурност, већ дестабилизацију Балкана.

Р. В. С.

Повратак Турске на Балкан – обнова Отоманске империје

Анкара заштитник такозваног Санџака

У последње време на Балкану је све присутнија и активнија Турска, посебно у Србији и Босни и Херцеговини. То је отворило питање да ли Турска има амбиције да на Балкану обнови Отоманску империју. За разрешење те дилеме неопходно је анализирати савремену геополитичку позицију и стратегију Турске, која постаје све значајнији чинилац у регионалним и глобалним оквирима. Та велика и многољудна земља са око 65 милиона становника, прави је мост између Оријента и Балкана, односно Европе. Она је и европска и азијска држава. Налази се у процесу снажног економског, политичког и безбедносног развоја и утицаја. Иако је у верском смислу изразито муслиманска држава, Турска је од кемалистичке револуције секуларна земља са европским амбицијама. Већ пола века важан је амерички регионални савезник и чланица је НАТО-а и његово поуздано јужно упориште.

Турска је несумњиво важан регионални геополитички играч чији капацитет, међутим, ограничава унутрашња нестабилност. Ради се о стално присутној дилеми хоће ли Турска успети у преображају у секуларну европску државу упркос предоминантном муслиманском становништву. Ту дилему је појачао долазак на власт Партије правде и развоја 2002. године. Владлајућа партија у Турској, коју сада подржава чак 47 одсто становништва, има происламистичке корене и у сукобу је са турском армијом и правосуђем који себе сматрају чуварима модерне секуларне републике. Један од стубова политике владајуће Партије правде и развоја јесу веће верске слободе које су Ататурковом секуларном револуцијом својевремено нагло пресечене. Заокрет актуелне владе, у коме се примат даје верском елементу, прихватају многи Турци, посебно они у унутрашњости земље. Стална тензија између происламистичке владе и секуларне армије у Турској указује на потенцијал унутрашње нестабилности и могућност да у одређеном тренутку превласт добију исламисти и поразе секуларну Турску.

Турска је постала кандидат за улазак у Европску унију и већ је отворила приступне преговоре у 12 од укупно 35 поглавља. У случају да буде примљена у Европску унију, Турска би била и једна од највећих земаља старог континента. Међутим, очигледно је да већина Европљана, у страху од исламизације и радикализације, није у овој фази спремна да прихвати Турску као чланицу Уније.

Турска је као значајан регионални геополитички играч, одмах након распада Совјетског Савеза почела да води активну спољну политику у региону, посебно на постсовјетском простору – у централној Азији, на Кавказу и Црном мору. Та политика је усмерена на обнављање турског утицаја у свим областима које су некад биле у саставу Отоманског царства, укључујући и Балкан, и објективно се може квалификовати као неоосманизам чија је суштина турска доминација. Такве аспирације Анкаре нескривено је изнео турски министар иностраних послова Ахмет Давутоглу, који је на предавању које је одржао у Сарајеву октобра 2009. године рекао: „Као и у 16. веку, направићемо да Балкан, Кавказ и средњи Исток, заједно са Турском, постану центар светске политике у будућности. То је циљ турске спољне политике и ми ћемо то постићи“.

Та изјава је указала да Анкара има стратешки циљ да изађе из оквира регионалног и да се преко три темељна стуба: Кавказа, средњег Истока и Балкана, позиционира као субрегионални, односно делимично глобални геополитички играч. С обзиром да није успела да уз подршку Америке постане чланица ЕУ, што би јој пресудно помогло да створи услове да преко Уније и НАТО-а изађе из оквира регионалне силе, Анкара је почела да се осамостаљује и гради независну геополитичку концепцију. Поред јачања присуства и утицаја у туркофонским земљама на подручју Кавказа и централне Азије, почиње да изграђује нову политику стратешке билатералне сарадње са два највећа геополитичка ривала, Русијом и Ираном, што је потврдио секретар Савета за националну безбедност Турске, генерал Тунцер Килинц, који је 2002. на Војној академији у Анкари отворено рекао да „Турска није осетила ни најмању помоћ од ЕУ“ у свом напору да постане делом Европе, те да би у тражењу савезника Турска могла повући добар потез ако би започела „нову потрагу која би укључивала Иран и Руску Федерацију“.

План да се изгради савезништво са главним конкурентима у региону несумњиво има за циљ да подигне значај Турске у међународној политици ЕУ и САД, својеврсним застрашивањем Брисела и Вашингтона партнерством с Москвом и Техераном. Вероватна очекивања турских стратега су да ће, суочена са зближавањем Турске са Русијом и Ираном, Европска унија коначно отворити врата Анкари за чланство јер би у супротном Брисел могао да буде маргинализован на подручју Кавказа и централне Азије стратешким партнерством Турске и Русије и Турске и Ирана.

Троугао Русија-Турска-Иран који јача међусобне везе и сарадњу је практична реализација турске политике тражења нових савезника о којој је говорио турски генерал Килинц. Сарадњу Турске с Ираном, али и суседном Сиријом и Ираком, многи виде као изазов Западу, посебно због чињенице да су у току преговори о уласку Анкаре у Европску унију. Турска, међутим, не хаје за страхове и дилеме на Западу. Она свој нови самостални геополитички концепт одлучно и интензивно реализује. Дефинисаном политиком „нула про-

блема у региону”, упадљиво се окреће суседима, у које убраја и Србију мада се с њом не граничи, и покушава да се наметне као регионална сила.

Посебност Турске као регионалног геополитичког играча је настојање Анкаре да на међународном плану иступа у име муслиманског света, бар оног на који има утицај на подручју Кавказа, централне Азије и Балкана. Постављајући се као заштитник интереса тих муслимана, Турска жели да ојача свој геополитички потенцијал и што боље се позиционира у новом мултиполарном свету. Значајно позиционирање на подручју Црног мора, Кавказа и централне Азије и партнерство са Русијом и Ираном, Турској доноси очекивани резултат јер њена геополитичка улога постаје све значајнија, чиме се повећава притисак на Европску унију да је прими у своје редове. Турски званичници већ отворено поручују Бриселу да без савезништва и пријема Турске не може да води ефикасну политику на подручју Кавказа и средњег Истока. Потпредседник турске владе Џемил Чичек је без увијања упозорио Брисел да „ако ЕУ жели да постане стратегијска сила у региону, она то не може постати без Турске, без чијег је доприноса немогуће решити проблеме на Блиском истоку и у региону Кавказа”.

Наметнувши се као незаобилазан чинилац на том подручју, Анкара може да користи различите погледе Вашингтона и Брисела који имају озбиљно размимоилажење по питању чланства Турске у Унији. Сједињене Државе традиционално подржавају свог важног савезника у муслиманском свету, Турску, у њеном циљу да се integriше у Унију. Унија би приступањем Турске у њене редове ослабила властите позиције у осамостаљивању од Вашингтона јер би Америка у том случају имала јаког и утицајног савезника унутар ЕУ с којим би могла да обуздава немачко-француско вођство и тежњу ка самосталности, тим више што би се онда Турска појавила као заступник муслимана у Европској унији и могла би да заступа интересе муслиманских држава са којима има посебне односе на Кавказу и у централној Азији, те на Балкану, где Анкара убрзано гради своје позиције, посебно међу муслиманским становништвом балканских држава.

Турска је, међутим, партнер који би превагом политичких снага које су идеолошки у оквирима исламског фундаментализма, могао да прерасте у озбиљан проблем и чинилац који би радикализовао муслимане у Европској унији и дестабилизовао Европу. Та константна неизвесност и танка ивица којом се Турска одржава да не падне у наручје ислам-

ским фундаменталистима је оно што Унију тера на велики опрез по питању пријема те земље. Саркози и Меркелова су, уместо чланства, понудили Турској алтернативу – привилеговано партнерство. Анкара је то одбила и поручила да ће Турска бити пуноправна чланица ЕУ или уопште неће бити у партнерству са њом. Шеф турског преговарачког тима за улазак у ЕУ, Егемен Багис, рекао је да је Турска, са пет милиона становника који живе на територији ЕУ, већ у Европи.

Дипломатска и економска офанзива Турске у Србији

Најубојитије турско оружје за отварање европских врата је пораст њеног утицаја у муслиманским срединама на Кавказу, у средњој Азији и на Балкану. Ту долазимо до одговора на питање зашто је Турска кренула у дипломатску и економску офанзиву на југоистоку Европе, посебно у Србији. Балкан је трећи стратешки циљ турске спољне политике, о чему је говорио министар Ахмет Даватоглу. Званично, Турска жели да на Балкану буде фактор мира и стабилности. Ово подручје, које је некада било у саставу Отоманског царства, је директан пут Турској ка Западу. У наглom и изузетно интензивном повратку на Балкан Турска се концентрише на Србију и БиХ, при чему су јој подручја од посебног значаја тзв. Санџак и Косово и Метохија, чију је једнострано проглашену независност међу првима признала. Турска покушава да се наметне као чинилац без кога се не могу решавати кључни проблеми у БиХ, настојећи да се убаци у групу земаља које практично управљају процеси-ма у тој земљи. Сву пажњу у сарадњи са Србијом Турска концентрише на тзв. Санџак у коме живи муслиманско становништво. На Косову и Метохији, чијој је сецесији пружала годинама велику подршку и помоћ, Турска има значајне позиције, као и у Албанији и Македонији.

Економска сарадња коју Турска истура у својој балканској политици, попут инвестиција, кредитирања, изградње аутопута кроз рашко-полимску област, трговине, има своју геополитичку позадину: учвршћивање Турске као регионалне силе. Анкара настоји да преко муслимана на Балкану успостави своје значајно присуство, утицај и доминацију, чиме ће се наметнути као лидер балканских муслимана и неопходан партнер САД и ЕУ у решавању балканских проблема. У том правцу су и настојања Турске да се створи тзв. свебошњачка коалиција у БиХ, мреже завађених тзв. бошњачких лидера у тзв. Санџаку и превазилажење разлика између две струје у Исламској заједници Србије. (Иначе су тзв. Бошњаци вештачки створена нација од исламизованих Срба како би били злоупотребља-

вани у политичке сврхе). Та стратегија је опрезно пласирана приликом посете турског премијера Таиба Ердогана Сарајевоу 2005. године. Ради се о плану да око осам милиона турских држављана пореклом из БиХ, Србије и Македоније, може, уколико то жели, да добије двојно држављанство – турско које већ има и оне земље из које су емигрирали. Та идеја је заправо покушај да се Турска наметне као матична држава тзв. бошњачког народа. По том основу би онда Анкара добила потребан легитимитет да се много активније и јаче ангажује као заштитник и заступник дела свог народа који живи у тзв. Санџаку и БиХ. На тај начин би Турска могла да се у одређеној фази појави као заштитник интереса и преговарач у име муслимана из БиХ и тзв. Санџака.

Да су у позадини наглог политичког зближавања са Србијом и интензивне дипломатије у БиХ неоотоманске амбиције Турске, недвосмислено потврђује прошлогодишња изјава турског министра иностраних послова Давутоглуа да „Турска има интерес и право да утиче на уређење односа на Балкану, како би заштитила своје историјско наслеђе и властиту сигурност”. Реченицом да су „отомански векови Балкана успешна прича коју треба обновити”, турски министар је отворено поручио да је циљ спољне политике Анкаре обнова Отоманске империје. Жива је, дакле, идеја о Турској од Кинеског зида до Јадрана. То се постиже економским и политичким утицајем у срединама које су биле у саставу Отоманског царства а у којима сада живи муслиманско становништво.

гионалних проблема и тиме ојачају свој капацитет за чланство у Европској унији. Турска може да допринесе економском развоју тих подручја, смањивању политичких тензија, да обесхрабри екстремисте међу муслиманима, да буде бранопродору радикалне исламске идеологије, екстремизма и тероризма, да јача међународни капацитет и значај Србије посебно у муслиманском свету.

С друге стране, Србија мора да буде веома обазрива у позиционирању Турске на Балкану, посебно међу муслиманима. Изјаве турских званичника да Анкара жели да обнови Отоманску империју изазивају реалну забринутост јер указују на могућност реализације оних геополитичких циљева Турске на Балкану који нису подударни с интересима Србије. Јачање Турске на Балкану, неминовно ће водити и снажењу великобошњачких идеја о прекрајању граница у региону и стварању некакве јединствене државе Бошњака. Муслиманско руководство у Федерацији БиХ ће, активнијом улогом Турске на Балкану додатно оснажити своје амбиције да неутралише Републику Српску а тзв. Санџак чврсто веже за Сарајево.

Стварање посебне регије тзв. Санџака и његово уједињење са Босном и Херцеговином

Турска се за кратко време наметнула Србији као неизбежан партнер у процесима који се одвијају на делу територије који је настањен муслиманским живљем – у рашко-полимској области. То у крајњем може Београд да уведе у ситуацију када ће у име тзв. Бошњака у Србији говорити и преговарати Турска, што би суштински ограничило суверенитет Србије у тзв. Санџаку и могућност да ефикасно управља тим делом своје територије. Неоотоманске идеје Турске се на одређен начин већ реализују преко тзв. зелене трансверзале на којој долази до снажног потискивања православног живља и исламизације његовог простора. Економско снажење муслимана у тзв. Санџаку, поред позитивног ефекта – привредног развоја, може имати и негативну последицу – јачање идеје о стварању некакве посебне регије Санџака и њено уједињење са Федерацијом БиХ, и стварање материјалне основе за реализацију тог великобошњачког концепта. Захтеви да тзв. Санџак буде у једном административном региону могу се протумачити и као почетна позиција за реализацију концепта санџачке аутономије, у првој фази, односно уједињења муслиманске Босне и Санџака у другој фази.

Речју, Србија мора да буде веома опрезна и добро да избалансира последице турског повратка на Балкан, да не дозволи да буде средство за притисак Турске на Европску унију и колатерална штета неоотоманских амбиција Анкаре, што би могло да резултира јачим испољавањем бошњачког сепаратизма и даљим дробљењем територије Републике Србије.

P. V. C.

Јачање утицаја Турске на Балкану

Неоотоманске амбиције Анкаре на Балкану могу да погодују Европској унији с једне стране јер Турска може да буде катализатор незадовољства европских муслимана, да обузда пораст исламског радикализма и екстремизма на Балкану и амортизује његов продор у Европску унију. С друге стране, повећано присуство и значај Турске на Балкану снажи притисак на Европску унију да прими у чланство Анкару, што за последицу може имати радикалан пораст муслиманског утицаја унутар Уније. Речју, Турска својим нескривеним неоотоманским амбицијама врши снажан притисак на спољним границама Европске уније и намеће се као незаобилазан чинилац без кога Брисел не може капацитетно да делује ни на Балкану, ни на Кавказу, ни у централној Азији.

Када је реч о позицији Србије по питању великог турског повратка на Балкан, ситуација је двосмерна. Политичка, економска и безбедносна сарадња са Турском, која је попут Србије, стратешки заинтересована за чланство у Унији, и која је регионална сила са све већим утицајем у три за Србију посебно важна подручја: БиХ, тзв. Санџак и Косово и Метохија, потребно је и корисно. Међусобним партнерством, две земље могу да одиграју значајну улогу у решавању ре-

Променом устава до дезинтеграције државе

- *Национални савет за децентрализацију, на чијем челу се налази Ненад Чанак, послужиће као средство за обављање даље системске дезинтеграције Србије, а преко стручне радне групе задужене за израду нацрта структуре националне стратегије децентрализације која ће најавити увођење нових облика самоуправе, некакве извршне органе, границе, седишта и буџете. Као да постојећа раслојеност, поделе и затечени проблеми нису довољни. Садржина ове стратегије представљаће основу будућих уставних промена које већ навелико најављује врх владајуће коалиције и шеф државе у својству вође сопствене партије*

Пише: Марко З. Пушица

Актуелна коалициона власт у Србији не престаје са промовисањем и разрадом планова који могу водити цепању државе. Велики број национално опредељених, патриотских политичких аналитичара, као и Српска радикална странка, изјаснили су се на одлучан начин поводом оваквих опасних најави, упозоравајући режим да су овакви послови врло опасни. Поред свих затечених значајних државно-политичких проблема, попут актуелног гушења државности Републике Српске, окупације Косова и Метохије, нерешавања питања РСК чија је државна територија под окупацијом Републике Хрватске а становништво у изгнанству, актуелна власт се бави регионализацијом. Власт на тај начин удовољава захтевима маргиналних политичких програма. На делу је, дакле, једно специфично цепање државе које неки обављају у виду занимања.

Почетком деведесетих, држава је била растакана насилним путем, кроз неколико повезаних и међусобно условљених насилних сецесија подржаваних од стране спољних политичких фактора. То је окончано агресијом НАТО-а на СРЈ, а данас се наставља на другачији начин, инсталирањем у државни систем елемената који ће ослабити централну државну власт и омогућити партикуларизма да осигурају пут ка федерализацији Србије, па чак и довести до нових сецесија. Исти спољни фактори сада намећу дезинтеграционе елементе и законска решења, са потпуно истим позицијама и намерама као и током деведесетих. При том, актуелна коалициона власт занемарује све природне захтеве који се тичу остварења српских националних интереса у стварности и запоставља решавање

свих горућих питања српске државе и српског народа. Нечињење власти, у виду несузбијања антидржавних делатности неких маргиналних политичких програма који се наводе и спонзоришу споља, само охрабрује ове елементе да у овим пословима истрају, те доведу до интернационализације одређених унутрашњих питања. Такве маргиналне политичке групације чак и партиципирају у актуелној власти, а што довољно говори о апсурдности бриге за државу коју актуелна власт само номинално прокламује.

Цепање државе, било оно статистичко, функционално, административно, покрајинско или регионално, постаје још опасније када га прокламују и делимично спроводе ненадлежна тела, када га, примера ради, на страначким скуповима у својству страначког вође најављује шеф државе, али и када тако нешто прејудуцирају сумњиви експерти на које смо се навикли почев од петооктобарског преврата. Чудно је и монструозно када једна политичка коалиција спроводи у дело вештачки и неживотан концепт дезинтегрисања државе коју би требало да води и представља, али је тиме и одговорност челника који гарантују да о томе ипак није реч у конкретном случају, такође појачана. Наравно, сва политичка копча ће се сламати о народну грбачу, док ће атлантистички шегрти за то време бројати зараћену апанажу. Тако се читава збиља српске државе може свести на Његошеву мисао исказану у „Горском вијенцу“ кроз лик Владике Данила: **„Не бојим се од вражијега кота, нека га је ка на гори листа, но се бојим од зла домаћега.“**⁽¹⁾ и дату као први поднаслов овог рада.

Друштвена збиља и промене Устава

Све установе у правној науци, па тако и уставни акт, да би заиста и био функционалан, мора бити истински одраз општег хтења заједнице коју правно уобличава и тежити ка потврди онога што народ и држава јесу. Устав представља и отисак мере коју политичка, уставотворна власт мора поседовати када кроји уставне норме и када их жели мењати. Устав је нераздвојан од стварности, па како и она сама може бити променљива тако и његова сталност бива тестирана кроз његово трајање и примену. „Непрестана промена вредности којима се процењују друштвене појаве, како данашње тако и оне прошле, и њихово довођење у контекст са тренутним или будућим интересима који се желе остварити, одражава се на важеће право у целини, па тако и на сам устав.“⁽²⁾ Друштвена збиља је онај квалитет који уставна норма одражава и који уређује. Устав и његови конзументи трају заједно и поседују паралелне токове, држава траје по уставним нормама, а уставне норме трају док подражавају државну збиљу, односно док је својим садржајем потврђују. Живот устава је живот конзументата његове садржине, уставне материје.⁽³⁾ Све што смо овде на-

вели поводом питања односа друштвене збиље и трајања, те промене уставног акта, не може се применити на нашу актуелну уставну збиљу. Једноставно речено, без обзира на садржину уставних норми, код нас је устав, очигледно, само оно што коалициона воља заповеди.

Иако Устав Србије из 2006. године садржи одређене грешке, нелогичности, па самим тим и мане које уставотворци нису успели отклонити, он је ипак резултат једног исказаног политичког консензуса који је био нужан у датом историјском тренутку. Он поседује скоро пожељну меру која успева да превазиђе партијске програме његових очева, па је у овом тренутку такав његов квалитет, упркос његовим несумњивим манама, постао препрека шефу државе и актуелној коалицији у спровођењу сопствених политичких програма. Да појаснимо шта ово треба да значи: садржина уставног текста очигледно не иде у прилог зацртаним дезинтеграционим процесима, па је треба променити у том правцу и омогућити системску дезинтеграцију кроз нормирање регионализације као дела уставне материје.

Раније смо већ више пута навели да је тзв. статистичка регионализација само етапа у процесу разградње државе. Све је то већ садржано у владиним стратегијама, Закону о регионалном развоју и спроводбеним уредбама извршне власти. Међутим, у међувремену је извршна власт формирала још једно тело, Национални савет за децентрализацију, на чијем челу се налази Ненад Чанак, као мешовито тело сачињено од неколико министара, народних посланика и локалних политичара, са циљем да се тобоже бави питањима која су у вези са децентрализацијом. Управо ће ово тело послужити као средство за обављање даље системске дезинтеграције Србије, а преко стручне радне групе задужене за израду нацрта структуре националне стратегије децентрализације која ће најавити увођење нових облика самоуправе, некакве извршне органе, границе, седишта и буџете. Као да постојећа раслојеност, поделе и затечени проблеми нису довољни. Садржина ове стратегије представљаће основу будућих уставних промена које већ навелико најављује врх владајуће коалиције и шеф државе у својству вође сопствене партије. Обзиром да су српској јавности познати уски, политикантски циљеви Ненада Чанка, који су несумњиво федералистичке природе, онда можемо замислити са каквим ће решењима наступити овај савет. Ако је његова надлежност једино у домену децентрализације, а како је иста већ спроведена у Уставу из 2006. године, то његов рад треба да се ограничи на разраду и побољшање ове материје, али само у постојећим уставним оквирима. У супротном, овај савет би обављао и послове израде нацрта текста промене устава, за шта свакако, према постојећим прописима и није надлежан. Све што није у складу са претходно наведеним упућује на закључак да ће ово тело извршне власти заћи у надлежност скупштинског одбора за уставна питања, чиме се крши и подела власти и легитимност, те капацитет надлежног органа за ове послове.

Дакле, можемо закључити да ће једно политичко, нелегитимно и нерепрезентативно тело трасирати садржину једног дела питања будуће уставне ревизије. Колико је све то неозбиљно и нестручно конципирано, сведоче даљи, новији наступи у јавности самог шефа државе. Он чак путем медија најављује формирање некакве комисије за израду измене Устава, а у циљу регионализације, и то под сопственом контролом. Једно је за сада сигурно, да ће се овај процес извести на неколико паралелних колосека. Први колосек – статистичка регионализација, Србију је већ довео у тунел обмана да ли је регионализација статистичка или етничка. Други колосек – децентрализација по схватањима Ненада Чанка, Србију ће на мала врата довести пред федерализацију, док ће трећи колосек, створен

дириговањем шефа државе, путем промена уставног текста легализовати све ове нелегитимне послове.

Српска јавност треба да остане збуњена и пређе преко свих подвала домаћих дезинтеграциониста. Тако расцепљеној Србији, припремљеној за добросуседске односе у региону, обрадоваће се европски пријатељи наших усређитеља. И да се никако не заборави да српски воз треба да прође кроз сва три поменута колосека, с тим што ће уставне промене допринети да се све обави без скретничара, јер је очигледно да Устав у Србији нема свог чувара. Државна катастрофа ће тада бити неизбежна. Стога, обавеза је свих којима је стало до Србије да спрече пропаст државе и народа, али се поставља питање да ли су баш сви свесни опасности која може наступити услед нечињења.

Када Устав засмета

Како је могуће да шеф државе у својим најавима уставних промена заобиђе надлежни одбор Народне скупштине Републике Србије – Одбор за уставна питања. Њему народно представништво до сада очигледно ништа није значило, јер је управо он својим досадашњим радом једино сведочио о фактичком јединству власти које је постигао сталним кршењем Устава. Фактичко јединство власти, које можемо лако препознати, почива на свим његовим поступцима којима проширује своје надлежности и на послове који не спадају у домен његовог уставног положаја. Такође, ради се и о оним поступцима у којима је тешко одредити да ли шеф државе наступа као страначки вођ или као председник Републике који према уставном тексту изражава државно јединство. Шеф државе не сме у свом раду потврђивати сукоб интереса, као што је у конкретном случају обзиром на његову државну и партијску функцију. Дакле, кад је сметња сам Устав и његов нормативни текст, треба га променити по сваку цену, без обзира на њену висину и могуће последице. Зарад адаптирања и ублажавања последица исхитрене и наменске уставне промене, треба ангажовати експерте и медије, чега смо сви били сведоци, а ту је већ актуелна власт сурови професионалац и то јој неће тешко пасти.

Каква год била судбина нацрта и предлога уставних промена, важеће уставне норме се не могу заобићи. Али опет остаје нејасно како ће нови концепт територијалног уређења утицати на постојећи систем уставне власти у нас⁴⁾ и какав ће бити његов однос према већ измењеном уставном амбијенту, обзиром да су већ и сами статистички региони као новоте у уставном амбијенту по себи неуставни, а о чему је било речи у неколико ранијих радова. Овде треба поменути важеће уставне норме којима је уређено питање територијалног уређења кроз право грађана на територијалну аутономију која не поседује ниједан елемент државности, односно аутономну покрајину као

аутономну територијалну заједницу, нарочито у оном делу где је прописана могућност оснивања нових аутономних покрајина, што је предмет нашег непосредног интересовања. Уставом је прописано да се могу оснивати нове покрајине, те да се постојеће могу укидати или спајати по поступку предвиђеном за промену Устава, као и да се предлог за оснивање нових, укидање или спајање постојећих, утврђује на референдуму, у складу са законом.⁵⁾ Дакле, како и наш најпознатији уставни писац, Ратко Марковић, наводи да је стварање нових покрајина у нас отворени процес, као и да то произлази из начела Устава о територијалној аутономији као праву свих грађана државе Србије⁶⁾, можемо закључити да ће то бити прва препрека за промену уставног текста како су је домаћи дезинтеграционисти осмислили.

Наиме, како на основу свега наведеног са сигурношћу можемо изнети тврдњу да ће према новом концепту надлежност аутономних покрајина бити проширена на штету централне државне власти, није јасно како ће то утицати на постојећу асиметрију државне територије Србије, да ли ће је можда уклонити, као и како ће то утицати на различите капацитете постојећих покрајина, АП Војводине, која је и сама уоквирена на неуставан начин, и АП Косова и Метохије која је под окупацијом. Да ли ће и новоустановљене покрајине између себе имати једнак или неједнаке статусе, а опет да ли ће они бити идентични статусу једне или друге постојеће АП, при чему још увек није дефинисан статус Уставом прописане „суштинске“ аутономије АП Косова и Метохије, за разлику од АП Војводине у којој се очиглед-

но, тумачењем по супротности, остварује „несуштинска“ аутономија?⁷⁾ Преурањено је постављати оваква питања и мењати Устав све док се не изврши повраћај АП Косова и Метохије под пуни државноправни суверенитет Републике Србије. Међутим, ни ова чињеница не представља сметњу за актуелну коалициону власт.

Надаље, „о формирању нових аутономних покрајина, њиховом укидању или спајању одлучује се по поступку по којем се одлучује о промени Устава. И на овај случај примењују се одредбе о поступку ревизије Устава који укључује само могућност расписивања накнадног факултативног уставног референдума. Поступак одлучивања о оснивању, укидању или спајању аутономних покрајина покрене се на предлог грађана који мора добити подршку на референдуму.“⁸⁾ Дакле, након израде нацрта промена, путем уставних амандмана, о садржини истих се грађани изјашњавају на референдуму који је неопходан услов за подношење предлога који се управо на референдуму утврђује. О предлогу се по том одлучује у Народној скупштини одговарајућом већином, коју опет актуелна власт не поседује у овом тренутку, па на крају постоји могућност и расписивања факултативног уставног референдума о овом питању. Поступак, дакле, уопште није једноставан и прост. О овим условима се у јавности и не говори, па ће вероватно све бити обављено на брзину, јер актуелној власти поступност и анализа у послу уставне ревизије не иде у корист. Није искључено да је у конкретном случају испланирано и прескакање неке фазе уставне процедуре, обзиром да је до сада више пута била приказивана груба самовоља и манир неуставног поступања по многим питањима.

Борба за Устав, борба за државу

У сваком случају, неозбиљне и у стварности неутемељене промене Устава, попут ових које су само један део уставне материје коју актуелна власт жели да мења, морају једном наићи на зид стварних народних снага и већинског хтења у држави. Стварање државе није подухват нити заслуга само једног човека или мале групе људи на власти, па зато ни промена Устава као акта правнополитичког израза и државотворне баштине државе Србије, не може бити тек тако испровоцирана вољом једног или неколицине заинтересованих, а насупротив заједничкој, општој вољи већине грађана.

Тако је и Јелинек био у потпуности у праву када је закључио да „право, језик, обичаји и устав расту из целине једног народа.“⁹⁾ Стога, спречимо било коју промену Устава која може водити даљој дезинтеграцији државе Србије и станимо у одбрану свих државних вредности. Једино тако ћемо потврдити да ни у прошлости, нити садашњости или будућности, није постојала једна генерација народна којој је било лако да одбрани било коју тековину државну, али су плодови такве одбране, те борбе за тековину готово увек били иманентни њеном значају за Отаџбину!

Напомене:

- 1) Петар Петровић Његош, „Горски вијенац“, „Бранко Ћоновић“, Београд, 1963, стих 528-530, стр. 50.
- 2) Оливера Вучић, *Промена и трајање устава*, Досије, Београд, 2005, стр.233.
- 3) Видети: Исто, стр. 11-14.
- 4) Начелно, у аутономним покрајинама се не врши власт у смислу оних функција које подразумева државна суверена власт, обзиром да у једној држави може постојати само једна власт. Државна власт се једино ограничава правом грађана на територијалну, покрајинску аутономију. Само централни државни органи врше државну власт, док је њихов однос према аутономним органима субординативне природе, те је навод у тексту о утицају новог концепта територијалног уређења државе на постојећи систем власти у нас само услован.
- 5) Видети: чл. 182, ст. 3, *Устава Републике Србије*.
- 6) Видети: Ратко Марковић, *Уставно право, Приручник за полагање правосудног испита*, Правни факултет Универзитета у Београду и ЈП Службени Гласник, Београд, 2009, стр. 207.
- 7) Видети: Ратко Марковић, *Устав Републике Србије из 2006 – критички поглед*, Едиција свеске, бр. 18, Устав Србије – критичка анализа, Београдски форум за свет равноправних, Београд, 2007, стр. 41-42.
- 8) Маријана Пајванчић, *Коментар Устава Републике Србије*, Фондација Конрад Аденауер, Београд, 2009, стр. 234.
- 9) Георг Јелинек, *Борба старог с новим правом*, Београд 1998, стр 77, преузето из: Оливера Вучић, *наведено дело*, стр. 235.

Приказ издвојеног мишљења ad hoc судије Миленка Креће
у пресуди Међународног суда правде

Неодрживост тезе о геноциду у Сребреници

Пише: Срђан Ного

Заговорници доношења резолуције о Сребреници, којом би Народна Скупштина Републике Србије оквалификовала догађаје из јула месеца 1995. године као „геноцид“, за свој најважнији аргумент узимају пресуду Међународног суда правде (МСП), којом је „утврђено“ да је у Сребреници почињен „геноцид локалног карактера“. Међутим, то је само још једна обмана, последња у многобројном низу, свих оних који су од 1995. до данас, радећи за интересе непријатеља српског народа, заступали пропаганду о Сребреници, коју су креирали ратни злочинци Алија Изетбеговић, Насер Орић, Медлин Олбрајт и Бил Клинтон.

Строго контролисани медији прећуткују две важне чињенице: прва је да је међународно право мешавина права и политике. У догађајима на простору бивше СФРЈ дошло је до потпуног слома међународног права, и оно се не може никада опоравити све док се не исправе неправде нанете српском народу. Та превага политике силе није заобилазила ни МСП. Доказе за то можемо наћи у чињеници да се суд прогласио надлежним за тужбе БиХ и Хрватске против наше земље, али се прогласио ненадлежним за тужбу тадашње СРЈ против НАТО-а. У првом случају узео је да је СРЈ била чланица УН ратних деведесетих, а у другом да није била члан УН! Други пример је везан за саветодавно мишљење о нелегалној сецесији Косова и Метохије. Према бројним очекивањима (а председник већа је већ давао из-

јаве у том смеру), МСП неће заштитити међународно право, већ ће поступити по политичком налогу, и његова одлука ће бити, највероватније (и у најбољем случају), неутрална!

Друга важна чињеница је да МСП, приликом оцене дешавања у Сребреници, није изводио доказе, нити сам утврђивао чињенично стање, већ је свој став заузео на основу пресуда Међународног кривичног трибунала за бившу Југославију – нама по злу познатог Хашког трибунала. Управо због тога, заговорници поменутих резолуција прећуткују тај важан податак, знајући да је данас свима у Србији јасно да је Хашки трибунал политичко тело које спроводи незакоње, не против појединаца, него против целог српског народа.

Правне аргументе неодрживости постојања „геноцида“ у Сребреници (и поменутих одлука МСП), даје професор др Миленко Крећа, ad hoc судија Међународног суда правде, у свом издвојеном мишљењу у поменутој пресуди.

Приказ издвојеног мишљења ad hoc судије Миленка Креће

Догађаји у Сребреници из јула 1995. године, предмет су две пресуде Међународног кривичног трибунала за бившу Југославију (у даљем тексту МКТЈ) у предметима Крстић и Благојевић. Приликом правног одређења догађаја у Сребреници, Међународни суд правде (МСП) се ослања подједнако на обе пресуде, иако се на другу може уложити жалба.

Геноцидна намера

Као прво, професор Миленко Креша утврдио је да у предметима Крстић и Благојевић не постоји геноцидна намера.

Конструкција геноцида у односу на догађаје у Сребреници, коју је сачинио МКТЈ у овим случајевима, базира се на погрешном резонувању. У случају Сребренице није доказано да је постојао геноцидни план, било на локалном било на регионалном нивоу, за који би се сматрало да је остварен активнија снага босанских Срба. Стога је претресно веће настојало да нађе наводну геноцидну намеру у облику сопственог закључивања из предочених чињеница. Међутим, процедура закључивања није примењивана по закону.¹⁾

Суштинска одлика која разликује геноцид од других дела је постојање намере да се уништи, потпуно или делимично, заштићена група²⁾. Та геноцидна намера подразумева да учинилац свесно жели да проузрокује последицу, и да је то циљ због којег предузима радње извршења дела. За постојање геноцида се захтева квалификована намера – *dolus specialis*, и нема геноцида ако поред објективног елемента – радње извршења – није присутан и субјективни елемент – посебна намера.

Нити једна од компонената које се могу уочити у геноцидној намери није задовољена пресудама Крстићу и Благојевићу.

Тако је суд пресудио да су снаге босанских Срба знале да ће комбинација убиства војно способних мушкараца са принудним пресељењем цивила довести до физичког нестајања муслиманског становништва у Сребреници³⁾, односно да су били свесни ових последица⁴⁾.

У предмету Благојевић, претресно веће је у суштини раздвојило посебну (геноцидну) намеру од геноцидних дела која представљају радњу извршења, и тако

нарушило јединство између субјективног и објективног елемента геноцида. Према тој пресуди, док побројана дела која чине радњу извршења морају да постоје, то није потребно за намеру.⁵⁾

Међутим, ове одредбе нису у складу са Конвенцијом о спречавању и кажњавању злочина геноцида и Статутом МКТЈ. „Знање“ или „свест“ представљају обичну намеру, која значи да учинилац „има намеру да проузрокује“ извесне последице или је свестан да ће оне наступити⁶⁾, док посебна намера захтева да починилац јасно намерава да постигне тај резултат, или почини дело за које је оптужен. Према томе, у овим случајевима не постоји геноцидна намера, а самим тим ни геноцид.

Претресно веће је извукло закључак о геноцидној намери из три различита извора.

Прво, „масакр свих војно способних мушкараца из те заједнице од стране ВРС“⁷⁾, што је одређено као „селективни геноцид“⁸⁾

Одвојено од питања основе за закључак према коме су „сви војно способни мушкараци“ били побијени,⁹⁾ да би се анализирао конкретан аспект намере уништења, питање да ли су војно способни мушкараци били побијени искључиво на националној, етничкој или верској основи од одлучујућег је значаја.¹⁰⁾

Одговор на ово питање дат је у самој Пресуди која се позива на „закључак да истребљење ових људи није било мотивисано искључиво војним разлозима“¹¹⁾

Чини се да је претресно веће елиминисало искључиво војне разлоге као мотивацију за убиство на основу две околности:

(а) да није прављена никаква разлика између мушкараца који су били војна лица и цивила; и

(б) да је међу убијеним било и оних који нису били војно способни.

Има, међутим, аргумената који ове околности могу да ставе под сумњу. Што се тиче прављења разлике између војних лица и цивила, извештај о Сребреници помиње да су припадници холандског батаљона указали на „конфликт где је разлика између цивила и војника била често нејасна“¹²⁾ Таква ситуација се може разумети ако се има на уму специфичан концепт одбране у СФРЈ – тако звана општенародна одбрана. Што се тиче младића (жалбено веће, тачка 27), то вероватно означава старије малолетнике, насупрот „деци“ која су била расељена. Међутим, пракса у многим земљама их укључује у регруте, на пример, у Сједињеним Америчким Државама са 16 година. Претресно веће се у одбацивању војних разлога ослањало и на доказ да су „неке жртве биле озбиљно хендикепиране и да због тога није било вероватно да су били борци“¹³⁾ Међутим, поменут је само један такав случај (исто).

Друго, импликације убијања мушкараца у муслиманској заједници Сребренице за рађање деце (о томе ће бити речи у следећем поглављу).

Треће, пребацивање жена, деце и старих лица под контролом босанских Срба у друге крајеве Босне које контролишу муслимани, иако „принудно пресељавање не представља само по себи геноцидни чин“.¹⁴⁾ Ово премештање је послужило претресном већу као помоћни извор за извођење закључка о постојању геноцидне намере, због чињенице да „убијање“ као примарни извор закључивања није било довољан и веродостојан извор у том погледу. Наиме, изгледа да и обим и циљ убијања омогућавају само тумачење изражено у предмету Крстић, да се догодио „селективни геноцид“, појам који, имајући у виду закључке из члана 2 Конвенције, представља супротност појму геноцида.

Прилаз претресног већа извођењу закључка у предмету Крстић, у раскораку је са праксом трибунала у предмету Јелисић (Пресуда, тачке 107–108) и предмету Брђанин.

Уништење заштићене групе

Уништење, како га је схватио МКТЈ у овим случајевима, **пре је уништење у друштвеном, него у физичком смислу.** У предмету Крстић претресно веће нашло је да би уништење знатног броја војно способних мушкараца „неизбежно довело до физичког нестанка босанског муслиманског становништва у Сребреници!“¹⁵⁾ будући да „**њихове супруге не могу поново да ступе у брак, па према томе ни да имају нову децу**“.¹⁶⁾

Али да би се последице неког дела могле приписати учиниоцу, потребно је да постоји објективна и непосредна веза. У овом случају, последице за рађање, чак и под претпоставком да су убијања војно способних мушкараца извршена са тим циљем, не би у томе могле имати непосредан узрок, већ би оне наступиле због немогућности њихових супруга „да се поново удају и ... имају нову децу“ због „патријархалног карактера друштва босанских муслимана у Сребреници“.¹⁷⁾ Оваква конструкција **не може да произведе објективну везу између починилаца и последице, јер подразумева намерно уплитање жртве и њеног слободног одлучивања у узрочни ток**, у овом случају избора за поновно ступање у брак и заснивање породице.¹⁸⁾

У предмету Благојевић, претресно веће је применило „једно шире поимање“ израза „уништити“, обухватајући и „дела која не морају нужно проузроковати смрт“ (тачка 662), што је тумачење које се не уклапа у схватање уништења према Конвенцији о геноциду.¹⁹⁾

Циљна група

Геноцид је кривично дело које се извршава са намером да се уништи, потпуно или делимично, **национална, расна, етничка или верска група.** ²⁰⁾

У предмету Крстић веће је сматрало да „босански муслимани из Сребренице или босански муслимани из источне Босне представљају део заштићене групе на основу члана 4 (Статута који дословно репродукује члан 2 Конвенције о геноциду).“²¹⁾ Треба констатовати да је веће исто тако нашло да:

„Није могуће на основу националног, етничког, расног или верског обележја правити разлику између босанских муслимана који су живели у Сребреници у време офанзиве 1995. године и других босанских муслимана. Једино јасан критеријум би била њихова географска локација, **а не критеријум који је Конвенција имала у виду**“.²²⁾

Овде само веће констатује да својом одлуком **напушта оквире Конвенције о геноциду.** Циљна група је јасно прописана, и не може се одређивати на основу гео-

графске локације. **Заштићена група могу бити само сви босански муслимани, а никако одређени део према општини у којој живи.**

Уништење групе

Када се ради о уништењу дела заштићене групе²³⁾, „реч ‘део’ не значи било који део заштићене групе, **него квалификовани део**“.²⁴⁾

Иако је муслиманско становништво у Сребреници било бројчано знатно повећано, оно је по броју било далеко од становништва источне Босне које је бројало 170.000. Треба имати на уму да је муслиманска заједница у босанској заједници у Босни и Херцеговини, на основу података из последњег пописа становништва у Босни и Херцеговини 1991. године, бројала преко 1.900.000²⁵⁾ лица.

У погледу квалитативног критеријума, у Пресуди се не наводе никаква посебна обележја руководства које је побијено. **Није јасно какво је руководство у питању – политичко, војно или интелектуално.**

Из изреке претресног већа произлази да се то руководство састоји од војно способних мушкараца, јер је и војно руководство, на челу са командантом дивизије Насером Орићем, као што је добро познато, напустило град неколико дана пре његовог пада.²⁶⁾

У Сребреници је у датом периоду било око 40.000 босанских муслимана, укључујући и припаднике Армије БиХ. С обзиром на квантитативне критеријуме за одређење значајног дела заштићене групе, чини се очигледним да, **у поређењу са укупним бројем муслимана у БиХ, босански муслимани из Сребренице нису могли да сачињавају њихов значајан део.** Исти закључак се такође намеће кад је реч о примени алтернативног, квалитативног критеријума, јер се **политичка и интелектуална елита босанских муслимана налазила у Сарајеву.**²⁷⁾

Број убијених војно способних мушкараца у Сребреници никада није тачно утврђен. Штавише, тај број би могао бити **знатно мањи** од броја који је **користио** трибунал у предмету Крстић.

Наиме, трибунал је изједначио нестале и убијене војно способне мушкарце у Сребреници. Такво изједначавање чини се спорним не само са правног становишта усвојеног у јуриспруденцији трибунала, већ и у светлу неких индиција које **није разматрао ни МКТЈ ни Међународни суд**

правде. Ако се упореди коначни списак бирача за сребреничку општину, који је израдила Организација за безбедност и сарадњу у Европи (ОЕБС) и списак идентификованих тела људи сахрањених у меморијалном комплексу „Сребреница - Поточаре“ (The „Srebrenica, Potocare and Mezaје“, Сребреница, септембар 2003); налог за сахране на локацији ЈКП „Градска гробља“, Високо,²⁸⁾ произлази да се више од трећине имена налази у оба документа²⁹⁾.

Осим тога, одређен број војника Армије Босне и Херцеговине сахрањених у Меморијалном комплексу „Сребреница-Поточаре“ погинуо је, према документацији Армије БиХ, у биткама пре догађаја у Сребреници. На пример, предлог и образложење Команде 28. дивизије Армије Босне и Херцеговине.³⁰⁾

Ставови које је усвајало судско веће МКТЈ у предметима Крстић и Благојевић, супротни су од праксе суда у предметима Брђанин, Јелисијевић и Стакић.

Стварно правно значење пресуда МКТЈ-а у предметима Благојевић и Крстић

Генерал Крстић је осуђен за саучесништво у геноциду. Једнако и пуковник Благојевић.

По самој својој природи, саучесништво у геноциду је споредно кривично дело. **Саучесништво као такво није узрок последица**, као ни дела почињених после њих, него само услов или један од услова за њих.³¹⁾

Конвенција о геноциду прави јасну разлику између геноцида и саучесништва у геноциду.³²⁾

Међународни злочин подразумева скуп неколико компоненти, од којих једну представља починилац злочина. Као што је МКТЈ у више наврата констатовао:

„Да би се утврдила индивидуална кривична одговорност за планирање, подстрекавање, наређивање, као и помагање и подстицање у планирању и припреми злочина из чланова 2 до 5 Статута на друге начине, **потребан је доказ да је главни прекршилац, односно да су главни прекршиоци стварно починили злочин.**“³³⁾

Без починиоца као лица чији је ум крив за уништење етничке, националне, верске или расне групе, правно је немогуће говорити о геноциду као о почињеном злочину.

Кривица је субјективни елемент без којег нема злочина у правном смислу.

Само дело није само по себи довољно да представља злочин; оно је само јака индиција његовог постојања.

Како кривично дело не постоји без починиоца, тако ни кривица, као неопходан елемент злочина, не постоји у правном смислу као апстрактна, неиндивидуализована кривица. То је суштина појма индивидуалне кривичне одговорности. По правилу, физичка радња, којом се крше норме кривичног права, прелази у злочин када се испуни тај субјективни услов, тј. кривица извршиоца. Генерал Крстић је осуђен као део „удруженог злочиначког подухвата“.

У одсуству геноцидног плана све до дана који су **непосредно претходили убијању, као што је претресно веће МКТЈ нашло**, генерал Крстић је „могао само да претпостави да се првобитни циљ етничког чишћења принудним пресељењем претворио у убилачки план за уништење мушког становништва Сребренице.“³⁴⁾

Пошто се појам „удружени злочиначког подухвата“ заснива на природним и предвидљивим последицама конкретне дела, по својој природи спада у кривично дело нехата које се тешко може поистоветити са најтежим злочинима, а нарочито са геноцидом који у суштини карактерише посебна намера. Као такав, удружени злочиначки подухват је „облик антидруштвеног понашања које се оцењује другачијим аршином него они који почине злочине злонамерно и с претумишљајем.“³⁵⁾

Појам „удруженог злочиначког подухвата“ очигледно не спада у право геноцида установљено Конвенцијом. Кажњива дела која су поред геноцида исцрпно побројана у члану 3 Конвенције о геноциду не обухватају „удружени злочиначки подухват“.

Насупрот томе, „удружени злочиначки подухват“ пре подразумева објективни стандард који више одговара викарној грађанској одговорности него кривичној одговорности.

Као што је истакло претресно веће (судије Меј, Бенуна и Робинс) у пресуди Кордићу:

„Ако се појмови индивидуалног *mens rea* сувише развучу, то може довести до тога да се кривична одговорност наметне појединцима за оно што је у ствари кривица асоцијацијом, а што је резултат који се не слаже с покретачким принципима који су довели до стварања овог међународног трибунала.“³⁶⁾

Опасности од „кривице асоцијацијом“ трибунал је констатовао у свом првом годишњем извештају. Трибунал је сматрао да то може да доведе до „колективне одговорности“ као примитивног и архаичног концепта који значи да ће се „цела група сматрати кривом за масакре, мучење, силовање, етничко чишћење, необуздано уништавање градова и села“. Међутим, историја показује да се „чврсто држање за осећања ‘колективне одговорности’ лако изроди у злопамћење, мржњу и фрустрацију и неизбежно води у даље насиље и нове злочине.“³⁷⁾

Штавише, „удружени злочиначки подухват“ није набројан као облик учешћа у члану 7 (1) Статута МКТЈ-а пошто је, у ствари, творевина судија МКТЈ-а³⁸) који се можда нису обазирали на принцип *nullum crimen nulla poena sine lege*³⁹) (нико не може бити кажњен за неко понашање, ако оно пре тога није било законом прописано као кривично дело, и ако за њега није била прописана казна).

Резолуција о Сребреници не сме проћи

Из наведеног приказа професора Креће јасно је да није тачна правна квалификација догађаја у Сребреници као геноцида. Такође, јасно се указује да чињенично стање није у потпуности утврђено, и да је у великој мери засновано на нетачним подацима. Само правничко резонување већа Хашког трибунала (а самим тим и Међународног суда

Напомене:

- 1) Србија пред Међународним судом правде, Издвојено мишљење судије *ad hoc* Креће, стр. 451, Београд 2007.
- 2) Конвенција о спречавању и кажњавању злочина геноцида, члан 2.
- 3) МКТЈ, Тужилац против Крстића, Пресуда претресног већа, пар. 595.
- 4) МКТЈ, Тужилац против Крстића, Пресуда жалбеног већа, пар. 29.
- 5) МКТЈ, Тужилац против Благојевића, Пресуда претресног већа, пар. 659.
- 6) Статут Међународног кривичног суда, члан 30 (26)
- 7) МКТЈ, Тужилац против Крстића, Пресуда претресног већа, пар. 594; МКТЈ, Тужилац против Крстића, Пресуда жалбеног већа, пар. 26.
- 8) МКТЈ, Тужилац против Крстића, Пресуда претресног већа, пар. 593.
- 9) Закључак је наизглед противуречан утврђеним чињеницама. На пример, претресно веће је нашло да су артиљеријски напади били усмерени на „колону босанских муслимана мушкараца који су се кретали према Тузли“ (случај Крстић, Пресуда, пар. 546) и да су у току „кобне недеље од 11. до 16. јула започети преговори између босанских муслимана и босанских Срба“ и да је, као резултат тога, (група од 3.000) „део колоне босанских Муслимана коначно био пропуштен да прође на територију коју је држала влада“ (случај Крстић, Пресуда, пар. 546). Коначан налаз претресног већа је да је „укупно ... чак 8.000 до 10.000 мушкараца из муслиманске колоне од 10.000 до 15.000 људи коначно било пријављено као нестали“ (случај Крстић, Пресуда, пар. 546; наглашавање додато). Треба напоменути да се још увек велика већина води као „нестали“ иако важећи закон у Босни и Херцеговини предвиђа период од две године од нестанка лица за време рата да се прогласе мртвим. Постоји основа за разумну сумњу да су сва лица која се воде као нестала мртва. Ибрахим Мустафић, муслимански представник у босанском и федералном парламенту, оснивач СДА у Сребреници, предложио је у босанском парламенту да се образује једна посебна комисија чији би задатак био да тражи преживеле из енклаве, али није наишао на одзив у парламенту. Он каже да је „садашњи став власти према тим људима довољан да ме убеди да су власти очекивале да ће број преживелих бити мањи; изгледа да је број преживелих исувише висок за њихове рачунице. Натерали су ме да ово кажем: 'Изгледа да се плашите живих становника Сребренице'“. (Слободна Босна, Сарајево, 14. јул 1996)
- 10) Србија пред Међународним судом правде, Издвојено мишљење судије *ad hoc* Креће, стр. 448, Београд 2007.
- 11) Жалбено веће, пар. 26.
- 12) Део 2, поглавље 8, одељак 10, стр. 4
- 13) МКТЈ, Тужилац против Крстића, Пресуда претресног већа, пар. 75.
- 14) МКТЈ, Тужилац против Крстића, Пресуда жалбеног већа, пар. 33.
- 15) МКТЈ, Тужилац против Крстића, Пресуда претресног већа, пар. 595.
- 16) МКТЈ, Тужилац против Крстића, Пресуда жалбеног већа, пар. 28.

правде који га усваја), као што се може видети, је противречно и у супротности са међународним правом. Стога, уместо да се у Скупштини Србије усваја лажна резолуција која би анатемисала цели српски народ, и представљала основ за наставак политичке агресије, усмерен пре свега на укидање Републике Српске, требало би да Народна Скупштина Републике Србије образује посебну комисију, која би имала задатак да расветли све догађаје на територији општине Сребреница током рата у Босни и Херцеговини.

На тај начин би се коначно сазнала целокупна истина о тим дешавањима, и коначно ставила тачка на тај случај. Овако, остаје само лаж коју су о Сребреници изrekli Алија Изетбеговић и Насер Орић, а коју неки желе да прогурају резолуцијом у Скупштини Србије.

- 17) Ибид.
- 18) Србија пред Међународним судом правде, Издвојено мишљење судије *ad hoc* Креће, стр. 444, Београд 2007.
- 19) Србија пред Међународним судом правде, Издвојено мишљење судије *ad hoc* Креће, стр. 444, Београд 2007.
- 20) Конвенција о спречавању и кажњавању злочина геноцида, члан 2.
- 21) МКТЈ, Тужилац против Крстића, Пресуда претресног већа, пар. 560.
- 22) Ибид. пар. 559; наглашавање додато.
- 23) Члан 2 Конвенције о спречавању и кажњавању злочина геноцида.
- 24) Србија пред Међународним судом правде, Издвојено мишљење судије *ad hoc* Креће, стр. 445, Београд 2007.
- 25) Види <http://www.FZS.ba/dem.Popis/Nac.StanB.htm>
- 26) Србија пред Међународним судом правде, Издвојено мишљење судије *ad hoc* Креће, стр. 446, Београд 2007.
- 27) Србија пред Међународним судом правде, Издвојено мишљење судије *ad hoc* Креће, стр. 446, Београд 2007.
- 28) Види: <http://www.gradska.groblja.co.br.srebrenica.html>
- 29) Србија пред Међународним судом правде, Издвојено мишљење судије *ad hoc* Креће, стр. 447, Београд 2007.
- 30) No. Classified 04-16/95 of 30 March 1995, for the award of 'the order „Golden Lily“, Addendum in the „Guide of the Chronicle of the Bosnia and Herzegovina Army“; M. Ivanisevic, „Srebrenica, July 1995, Looking for the Truth in the Press“.
- 31) Србија пред Међународним судом правде, Издвојено мишљење судије *ad hoc* Креће, стр. 453, Београд 2007.
- 32) Конвенција о спречавању и кажњавању злочина геноцида, чланови 3,4,5,6,7,8.
- 33) МКТР, Тужилац против Акајесија, Пресуда претресног већа, пар. 473; МКТЈ, Тужилац против Блашкића, Пресуда претресног већа, пар. 278; МКТЈ, Тужилац против Кордића, Пресуда претресног већа, пар. 386; МКТЈ, Тужилац против Стакића, Пресуда претресног већа, пар. 445; МКТЈ, Тужилац против Тадића, Пресуда жалбеног већа, пар. 229; МКТЈ, Тужилац против Алексовског, Пресуда жалбеног већа, пар. 164; МКТЈ, Тужилац против Фурунције, Пресуда претресног већа, пар. 235; МКТЈ, Тужилац против В. Васиљевића, Пресуда претресног већа, пар. 70; МКТЈ, Тужилац против Налетића, Пресуда претресног већа, пар. 63; МКТЈ, Тужилац против Симића, Пресуда претресног већа, пар. 161; наглашавање додато
- 34) МКТЈ, Тужилац против Крстића, Пресуда претресног већа, пар. 622.
- 35) W. Schabas, „Mens rea and the ICTY“, 37 New England Law Review, Summer 2003, str. 1033.
- 36) МКТЈ, Тужилац против Кордића, Пресуда претресног већа, пар. 219.
- 37) Извештај Међународног суда за кривично гоњење лица одговорних за тешко кршење међународног хуманитарног права почињено на територији бивше Југославије од 1991. године, Уједињене нације GAOR/SCOR, 49th Sess., Док. УН бр. А/49/342-51994/1007, пар. 16.
- 38) МКТЈ, Тужилац против Фурунције, Пресуда претресног већа, пар. 199-226; МКТЈ, Тужилац против Тадића, Пресуда претресног већа, пар. 190
- 39) Србија пред Међународним судом правде, Издвојено мишљење судије *ad hoc* Креће, стр. 455, Београд 2007.

Не треба руководство бесконачно да се извињава

Поводом најаве да ће Народна Скупштина Републике Србије усвојити резолуцију о Сребреници, доктор историјских наука Јелена Гускова, руководилац Центра за изучавање савремене балканске кризе Института Славјановеденија РАН у Москви, упутила је 5. марта отворено писмо посланицима републичког парламента у коме их упозорава да не треба журити са признањем кривице док све околности везане за догађаје у Сребреници не буду разјашњене. У противном ће то, по њеним речима, бити тежак терет и оптужба коју ће на плећима ности цео српски народ.

Редакција Велике Србије објављује садржај писма у целини.

Поштовани посланици Скупштине Републике Србије!

Центар за изучавање савремене балканске кризе Института за славистику Руске академије наука обраћа вам се у вези са питањем осуде злочина у Сребреници.

Данас је проблем Сребренице постао предмет политичке спекулације, у коју увлаче Србе, иако се појављује све више података да је Сребреница испланирана и добро изведена операција западних специјалних служби. Лаж о Сребреници се шири по свету огромном брзином и борити се са њом постаје све теже. Муслиманску верзију жртава нико и не покушава да провери, сви је прихватају као аксиом. Ипак, подаци о броју жртава нису потврђени чињеницама, слика догађаја у јулу 1995. године остаје нејасна, подаци противречни, а многе оптужбе – измишљене.

Ми смо у Институту организовали међународну конференцију посвећену Сребреници. У раду конференције је учествовало више од 30 научника из разних земаља. Први пут су правници, историчари, патологоаналитичари, демографи и истраживачи из других области анализирали многе податке, пронашли многе противречности у званичној верзији, приказали нову методикку истраживања броја жртава. Сви догађаји су стављени у историјски контекст, отворени су нови аспекти догађаја који мењају оп-

шту слику дешавања. То је дало могућност да се другачије гледа на проблем Сребренице и да се почне са преиспитивањем званичне верзије.

По нама, журити са признањем своје кривице и са извињењем не треба све до тада док све околности везане за догађаје у Сребреници не буду разјашњене и не постану опште добро јавности. Иначе ће то бити тежак терет и оптужба на плећима целог српског народа, постаће потврда верзије натоваца о кривници Срба за све што се догађало на Балкану деведесетих година, и оправдање за бомбардовање 1999. године.

Нама се чини да је сада главни задатак да се испита тај сложени период из рата у Босни и Херцеговини, провере све чињенице, предају нови подаци, да се науци, медицини и правној експертизи дају објављене чињенице, да се спроведе анализа докумената, обелодани узрочно-последична веза са претходним догађајима везаним за уништавање српског живља и да се свету понуди праведна слика догађаја у Сребреници. Још су живи сведоци, учесници тих догађаја, проговорили су холандски миротворци, научници објављују своја истраживања, између осталог и на Западу. Не треба српски народ да сноси одговорност за оно што није урадио. Не треба руководство бесконачно да се извињава, понижава, подривајући тако самопоштовање народа. После тога, сутра нико неће поћи да брани Отаџбину, неће штитити своју земљу и борити се за њену независност.

Центар за изучавање савремене балканске кризе Института Славјановеденија РАН је спреман да уједини снаге са српским научницима и научницима из других земаља да се проучи случај „Сребреница“.

Јелена Гускова, доктор историјских наука, руководилац Центра за изучавање савремене балканске кризе Института Славјановеденија РАН

Москва, 5. март 2010.

Ратни злочини и хапшење Ејупа Ганића у Лондону

Српски судови спремни да суде само за српске злочине

- *Судови за ратне злочине у Србији држе се хашке подвале да су Срби криви за све, па би се могло догодити да суд у Београду утврди да Ганић није крив зато што је наредио масакр српских војника у Сарајеву*

Пише: Душан Марић

Већина Срба жели да суд у Лондону, Ејупа Ганића, бившег члана Председништва БиХ, за којим је Србија расписала потерницу због ратних злочина, изручи Београду, али за Србе би можда било боље да се то не догоди.

Какви су српска тужилаштва и судови који се баве ратним злочинима врло лако би се могло догодити да Ганића ослободе одговорности за неспорна недела која је почињено.

Србија данас није добро место за суђења за злочине почињене над Србима.

У Београду се суди за стрељање **200 хрватских војника на Овчари**, али се не суди за масакр скоро **300 српских цивила и заробљених војника** који су хрватски војници починили у Мркоњић Граду.

У Србији се суди за убиство тридесетак Хрвата у Ловасу, али се не суди за убиство **150 Срба у Госпићу**. Или за смрт неколико стотина Срба који су спаљени у Железари Сисак.

У Београду се води више судских поступака за убиство неколико десетина муслимана у Зворнику, али се не води ниједан судски поступак за убиство више стотина српских цивила које су муслимани убили у том истом Зворнику и његовој околини.

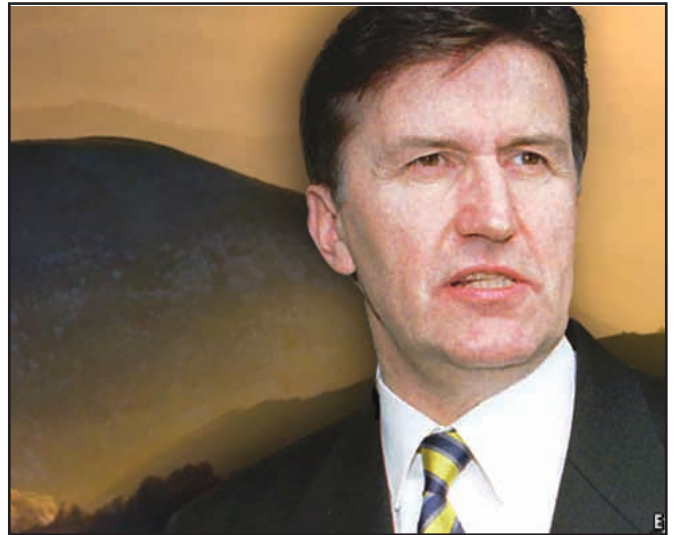
Надлежни државни органи Србије су ухапсили и у Хаг послали више од **20 Срба**, међу њима и пет српских председника, али зато нису учинили скоро ништа да се пред Хашким трибуналом или српским правосуђем нађу Хрвати, муслимани и Шиптари који су наредили тешке злочине над српским становништвом.

Злочинци **Насер Орић** и **Сефер Халиловић** шетају се Босном као хероји, **Хашим Тачи** и **Агим Чеку** су најважнији грађани Косова, а Србији је најважнији задатак да убије српску ратну легенду **Ратка Младића**.

И зато је боље да се Ејупу Ганићу не суди у Србији.

Крвава „игранка“ у Дому ЈНА

Оптужница против муслиманског политичара, подигнута у Београду, је доста фалична, јер је ограничена само на један дан и један злочин. Онај који су муслимански територијалци починили **3. маја 1992. године** над војницима ЈНА у Добровољачкој улици у Сарајеву. А дугачка листа муслиманских злочина који су почињени уз Ганићев благослов протеже се и пре и после тог датума.

На пример, само дан пре Добровољачке, над војницима ЈНА у Сарајеву почињени су бројни злочини, за које највећу одговорност сноси управо Ејуп Ганић.

Недељу дана пре сарајевског крвопролића, **26. априла**, у Скопљу, **Алија Изетбеговић** и **Бранко Костић**, председник Председништва СФРЈ, постигли су споразум којим је председник Председништва БиХ признао да ЈНА на територији БиХ није агресор, већ регуларна армија дотадашње заједничке државе, која након међународног признања БиХ има право на разуман рок за несметано повлачење са њене територије. Споразумом је предвиђено да тај рок буде **16. мај**. Изетбеговић се у име владе у Сарајеву обавезао да до истека тог рока снаге под његовом командом неће нападати војне објекте и војне колоне.

Међутим, Изетбеговићу и његовим сарадницима скопски договор био је само једна у низу унапред смишљених превара, којима је домаће јавно мњење и међународну јавност требало убеђивати у сопствену приврженост мирном решењу сукоба у БиХ, српску војску што више обавезивати и успављивати, а у свакој погодной прилици, када то омогућава однос снага, наносити јој што теже ударце.

Овде ће бити речи само о нападима на ЈНА који су извршени **2. и 3. маја 1992. године**, када се Алија Изетбеговић налазио на преговорима у Лисабону, а вођење Председништва БиХ и командовање муслиманским паравојним формацијама пренео на Ејупа Ганића.

Срби осуђују само Србе

У Србији се суди за убиство неколико шиптарских цивила у Подујеву, али су досовске власти у Београду браћу Мазреку, злочинце који су силовали и спаљивали српске девојчице у кречани у Клечки, и још око **1600 шиптарских терориста**, који су Косово и Србију у црно завили, пустиле на слободу и пребациле на Косово и Метохију. Да тамо, убијањем још неколико стотина Срба, наставе борбу за независно Косово.

Убијени 2. маја

У борбама око Дома ЈНА и на Скендерији убијени су капетан Марко (Милутина) Лабудовић (39) из Ивањице, поручници Обрад (Милутина) Гвозденовић из Хан Пијеска, Нихад (Иљаза) Кастрати (29) из Пожаревца и Ивица (Драгог) Цветковић из Књажевца, војници Круно Бешлић, Небојша Бојанић из Краљева, Александар Благојевић, Срђан Николић, Слободан Јелић, Предраг Церовић, Срећко Јовановић, Драган Витковић, Горан Дивовић, Младен Николић, Радош Пајовић, Жељко Ракић, Миломир Мојсиловић, Бранко Поповић и портир у Дому ЈНА чије име је било Џевад. Најмање осам официра и војника тешко је рањено.

Војска је 2. маја наставила евакуацију из Дома ЈНА у Сарајеву. Док су војници, њих десетак, уносили ствари у камионе, објект су опколили припадници муслиманских паравојски, под командом Хамида Бахта, команданта Општинског штаба ТО Стари град. Стотине припадника „зелених беретки“, „Патриотске лиге“ и специјалних јединица МУП-а, под командом Зорана Чегара, Јуке Празине, Емина Швракића, Нусрета Смајловића званог Либје, и Есада Токића, запосело је околне зграде.

Према сведочењу генерала Сефера Халиловића, команданта „Патриотске лиге“, које је објављено у сарајевском „Ослобођењу“ 27. априла 1997. године, Бахто га је позвао телефоном и питао шта да ради.

– Ако си јачи, дери – одговорио је, према сопственом признању, Халиловић. – И тако је почела она „игранка“ око Дома армије.

То што Халиловић назива игранком било је ничим изазвано крвопролиће, које је значило почетак рата у Сарајеву.

Војници спаљени струјом

Кад је обавештен о нападу на Дом, генерал Милутин Кукањац, командант Друге војне области, упутио је из Команде на Бистрику пуковника Милана Шупута, са два оклопна возила, три пуха и око 40 војних полицајаца, да одблокира опкољене војнике.

На путу до Дома ЈНА колона је упала у заседу. Један транспортер је уништен, неколико војника убијено и рањено.

Кренуо је општи напад на Команду војне области, који ће трајати до касно у ноћ. Поред пушака и снајпера, муслимани су користили бестрзајне топове, тромблоне, минобацаче и – сузавца, али је посада Команде, предвођена смиреним генералом Кукањцем, јуначки одбијала све нападе.

Истовремено, блокиране су и нападнуте и касарне „Маршал Тито“, „Виктор Бубањ“ и „Јусуф Џонлић“.

Поред касарни, бројне паравојне групе, у којима је окупљена сва Изетбеговићева и Ганићева сарајевска алаша, од полицијских специјалаца до највећих криминалаца, напале су и српске четврти Враце, Рајловац и Лукавицу.

Све ове нападе, из центра у згради Председништва БиХ, координирају Сефер Халиловић, командант Штаба ТО БиХ Хасан Ефендић, његов заменик Заим Бацковић Заги, генерали Јован Дивјак и Стјепан Шибер, а надгледају Ејуп Ганић и Стјепан Кљујић.

Да би помогао посади Дома ЈНА и пуковнику Шупуту, који је са својим војницима блокиран у просторијама Радничког универзитета „Ђуро Ђаковић“, Кукањац наређује да из Лукавице крене мања јединица оклопних транспортера и пинцгауера, са 30 диверзаната, под командом капетана Марка Лабудовића.

Код трамвајске станице на Скендерији муслиманске терористичке групе, једна под командом Керима Лучаревића и Мухамеда Шишића Деде, а друга под командом Мустафе Хајрулаховића Талијана, нападају и ову колону. На оклопна возила бачене су покидане трамвајске жице кроз које је пуштена струја. Поједини војници су убијени, други су живи спаљени. Капетан Лабудовић је рањен, а након заробљавања убијен.

Пушчана и артиљеријска ватра отвара се по сарајевским четвртима у којима живи српско становништво. У минобацачком нападу на Моравску улицу, у насељу Враце, срушено је пет и оштећено још двадесетак српских кућа.

Изетбеговић у рукама ЈНА

Убијено је петоро а рањено шеснаесторо Срба. Убијени су Миле Пандуровић, Владо Петровић, Благота Додер, Милан Добријевић и Стана Крстић Лаловић.

У вечерњим часовима, на аеродром у Бутмиру слеће авион којим са мировних преговора у Лисабону стижу Алија Изетбеговић, његова кћерка Сабина и сарадници. Међу њима и министар спољних послова Златко Лагумџија.

Након консултација са генералом Благојем Аџићем у Београду, Кукањац доноси одлуку да Изетбеговића задржи у касарни у Лукавици. На вест да им је вођа заробљен, муслиманска алаша престаје са нападима на војне објекте и српске делове града.

У своју прву ратну ноћ главни град БиХ утонуо је са спаљеним војним возилима и телима убијених војника на својим улицама.

Жртве из Добровољачке улице

Звучи невероватно, али ни 18 година после злочина, са сигурношћу није утврђен тачан идентитет свих несрећника убијених 3. маја 1992. године у Сарајеву. Међу жртвама се налазе начелник санитарске службе Друге армијске области, пуковник примаријус др Будимир (Саве) Радуловић, начелник безбедности, пуковник Бошко (Петра) Михајловић, начелник финансијске службе, пуковник Мирко (Саве) Сокић, пуковник Градимир (Пане) Петровић, потпуковник Бошко (Јове) Јовановић, старији водник Раденко (Милана) Магазин и водник Козафер Ротић.

Затим војници Звездан Арсић, Александар Глуховић, Зоран Гајић, Миодраг Ђукић, Миломир Јањић, Небојша Јовановић, Роберт Кочиш, Перица Новић, Витомир Петровић, Властимир Петровић, Жељко Ракић, Стево Ритан, Здравко Томовић, Ивица Симић, Нормела Шуко и грађанско лице на служби у ЈНА по имену Весна.

Команданти крваве „игранке“

У припремама и спровођењу злочина који су почињени 2. и 3. маја испред Окружног штаба ТО учествовали су командант Мустафа Хајрулаховић Талијан, његов заменик Осман Џамалија и начелник штаба Расим Дуљак.

Кризни штаб муслиманског МУП-а „представљали“ су Јусуф Пушина, Авдо Хебиб, Енвер Халваџија, Бакир Алиспахић, Асим Даутбашић, Драган Викић, Кемал Адемовић и Зоран Чегар.

На преговорима који су те ноћи вођени између генерала Кукањаца, Изетбеговића, Ганића и представника Уједињених нација, команданта УНПРОФОР-а, канадског генерала Луиса Мекензија и европског преговарача Колма Дојла, постигнут је договор да муслимани у току сутрашњег дана омогуће безбедну евакуацију војске и средстава из Команде на Бистрику и других војних објеката. После евакуације, Изетбеговићу ће бити дозвољено да се врати у зграду Председништва. Као гаранција да ће договорено бити испоштовано, договорено је да у војној колони, у првом транспортеру буде Мекензи и високи функционер муслиманске полиције Јусуф Пушина, у другом Кукањац и Изетбеговић, а на зачељу колоне транспортери УНПРОФОР-а.

У име Председништва БиХ, поштовање споразума гарантовали су Ганић и Кљујић.

Док су у Команди Друге војне области војници припремали колону за покрет а Изетбеговић, Кукањац и Мекензи пили кафу, Ејуп Ганић и његови најближи сарадници одлучили су да након изласка Изетбеговића нападну и униште колону ЈНА.

Зато су разним подвалама одуговлачили почетак евакуације и тако обезбеђивали време за груписање својих јединица на договореном правцу кретања колоне ЈНА, која је уместо у договорених 15, са Бистрика кренула тек око 18 часова. Поред Изетбеговића и Кукањаца, у њој су се налазили генерал Мекензи, бројни представници УНПРОФОР-а, новинари, камермани...

Када је војна колона кренула, преко Заима Бацковића Загија, помоћника команданта ТО, Ејуп Ганић и Хасан Ефендић су јединицама на терену издали следеће наређење: „Сва покретна возила непријатеља уништити. Припремити запаљиве смјесе и све палити. Блокирати јединицу и одмах по њима. Обарајте стабла да се не могу ни милиметра макнути. Нема прилаза УНПРОФОР-овим возилима док председник не буде у Председништву. Одмах, одмах, заробити све. Нека све јединице које су близу Добровољачкој улици дејствују по војсци.“

Кланица у Добровољачкој улици

Генерал Кукањац је упозорио Изетбеговића да ће га у случају напада на колону одмах убити и све време је у једној руци држао пиштољ.

Колико год је Кукањац до тада имао добру процену да Изетбеговићу не треба веровати и држао ситуацију под контролом, толико је по доласку колоне до Добровољачке улице испао неопростиво наиван и неопрезан. Иако је већи део колоне био иза њих, пустио је Изетбеговића да иза

ђе из транспортера и пређе у путничко возило, које га је одвезло у правцу Председништва.

Кад је возило са Изетбеговићем прешло мост на Миљацки, војна колона је прво на више места прекинута, а затим засута заседном ватром из више стотина пушака, митраљеза, ручним бомбама, тромблонским минама и молотовљевим коктелима. Нападнути нису имали никакву шансу да се бране. Војници и официри моћне армије убијани су на улици као глинене голубови.

Из центра из којег се командовало операцијом, јединице на терену добијале су нова наређења.

„Не дирати кола УНПРОФОР-а. Возилима ЈНА не дозволити пролаз и уништити“.

Центар говори... Нико не смије проћи... само возила УНПРОФОР-а“.

„Нико не смије проћи... само возила УНПРОФОР-а... Свим јединицама, извршна команда: Јуриш!“

У једном тренутку муслимански генерал Јован Дивјак попео се на један транспортер и викао да се прекине са убијањем: „Не пуцај, војска се предаје.“

Међутим, прекида га груби глас Ејупа Ганића: „**Радите оно што сам вам рекао... само рокај!**“

У присуству представника УН и телевизијских камера, муслимански јалијаши линчовали су тешко рањене војнике, спаљивали их заједно с њиховим возилима.

Када је крвави пир завршен, на улици су остала непотична тела више од двадесет официра (међу њима четворице пуковника) и војника. Најмање 149 војника, међу којима и 16 тешко рањених, одведени су у већ припремљене логоре, где су наредних недеља подвргнути страховитом мучењу. Највише несрећника одведено је у Централни затвор, у којем је господар живота и смрти био крвник **Исмет Бајрамовић Ђело**.

Дан када су Срби још једном својим животима платили цену своје добродушности, а његови јалијаши, са неколико корака удаљености, рафалима кидали тела немоћних војника, Изетбеговић је у својим мемоарима описао као „дан када смо коначно победили страх од четника“.

Хашки трибунал је подигао оптужницу против Ганића, али се показало да је и та, као и остале хашке оптужнице подигнуте за злочине над Србима, обична фарса. Бацање прашине у очи српској и међународној јавности.

Лажни суд је и у случају Ганића, по ко зна који пут, пресудио да ратни злочини почињени над Србима – нису злочин.

За Хашки трибунал, једини кривци и једини злочинци су Срби.

Пракса показује да слично размишљају и судије у Београду.

Изетбеговићеви јахачи смрти

Муслиманским групама које су 2. и 3. маја нападе војне објекте и српска насеља у Сарајеву командовали су Драган Викић, Енвер Шеховић, Керим Лучаревић, Емин Швракић, Исмет Бајрамовић Ђело, Цевад Топић, Адем Жеж, Енис Срна, Нусрет Шишић Дедо, Јусуф Празина, Енвер Зорнић, Мухамед Ушановић, Хајриз Беџировић, Харис Земба, Рамиз Салчин, Сафет Зајка, Смаил Шикало, Реуф Гегић и Бехидин Крако.

Већина њих ће се већ после неколико месеци ратовања „прославити“ масовним злочинима над српским цивилима у Сарајеву.

Уредба по мери тајкуна

- *Суштина незаконите уредбе о конверзији права коришћења земљишта у право својине је таква да, ако је земљиште јефтиније од купљеног предузећа, тајкунgratis добија земљиште на коме се предузеће налази. Уколико је пак земљиште скупље од предузећа, онда се купује без јавне лицитације, затим се цена умањује за износ плаћеног предузећа, те се на тај начин предузеће добијаgratis*

Пише: Иван Нинић

Небројано пута до сада, Српска радикална странка је упозоравала јавност и грађане Србије, да режим Бориса Тадића и министри који персонификују тај режим, „кроје“ државне (материјалне и процесне), правне прописе по „жељи и мери“ одређених тајкуна. Да таква упозорења нису заснована на пашалним оценама и претпоставкама, показало се након седнице Владе Србије, која је одржана 21. јануара 2010. године. Може се рећи да су тог дана, тајкуни у Србији, с великим задовољством „трљали руке“, јер им је, још једном својом одлуком, Тадићев режим омогућио лако, брзо и јефтино богаћење, показујући тиме да ради за њих и мисли на њих. Дугим речима, влада је тог дана усвојила **Уредбу о критеријумима и поступку за утврђивање висине накнаде по основу конверзије права за лица која имају право на конверзију уз накнаду („Сл. гласник РС“, бр. 4/10, од 29. 1. 2010. године)**. Управо једним оваквим подзаконским актом, општи интерес друштва и државе је подређен профитабилним интересима тајкуна, који економски опустошише Србију. О чему је реч?!

Уредбом дерогиран закон

У Србији је 2009. године донет нови **закон о планирању и изградњи**, који према уверавању **Оливера Дулића (ДС)** представља некакво „револуционарно чудо“, које ће искоренити хаос и увести ред у сферу урбанизма и грађевинарства. Тако је овим законом омогућена **конверзија** градског грађевинског земљишта (уз накнаду или без накнаде), и то из права **коришћења** у право **својине**. У том смислу, прописано је да се **право коришћења** градског грађевинског земљишта, чији су носиоци привредна друштва и друга правна лица (*а до ког се дошло путем примене прописа о приватизацији, стечају и извршном поступку*), може конвертовати у **право својине**. Додуше, ова конверзија се може извршити искључиво уз плаћање накнаде **тржишне вредности** спорног земљишта, и то у моменту конверзије права.

То практично значи да ће купци приватизованих предузећа, који су купили пропале фирме, не због обнове процеса производње, већ искључиво због атрактивних локација, моћи да „озваниче“ свој нови, грађевински бизнис. Обзиром да је својина над земљиштем услов за издавање локацијске и грађевинске дозволе, новопечени власници пред-

узећа биће у обавези да, пре изградње пословно-стамбених објеката, плате **накнаду** за конверзију. Према томе, намеће се питање шта је онда спорно, ако се има у виду да ће буџет државе остварити знатан прилив по основу плаћања накнаде **тржишне вредности** земљишта које је предмет конверзије?!

Управо је спорно то што **Закон о планирању и изградњи** прописује један начин, а **уредба** владе сасвим други начин дефинисања висине **накнаде** која се плаћа приликом конвертовања права **коришћења** у право **својине**. Како?!

Перфидна тајкунизација

Закон о планирању и изградњи прописује да се **накнада** за конверзију утврђује тако што се тржишна вредност грађевинског земљишта, у моменту конверзије права **коришћења** у право **својине**, умањује за трошкове прибављања права коришћења грађевинског земљишта (*чл. 103, став 1*). А то практично значи да се приватизационом власнику, у потпуности признаје дотадашње улагање у земљиште које користи (*на коме се приватизовани објект налази*), уз обавезу да само доплати преостали износ до **тржишне разлике** цене земљишта. Након тога, стиче се **власништво** над земљиштем и на њему могу слободно да се граде пословно-стамбени објекти. Ово право из Закона, прописано је и **чланом 3**. спорне **уредбе** Владе Србије.

Међутим, **чланом 4**. владине **уредбе**, не прописује се ближи начин за утврђивање **„трошкова прибављања права коришћења земљишта“**, већ се као трошак прибав-

Писци Уредбе се крију иза институција!

У јавности се не може чути ко је све учествовао у писању спорне **уредбе о конверзији права коришћења у право својине**, али се зна да је на седници Владе Србије, формални предлагач овог акта, било **Дулићево Министарство екологије и просторног планирања**. Према писању листа „Блиц“ (*7. 3. 2010*), **Уредбу је осмислила и саставила међуресорна група** коју су чинили кадрови из Дулићевог министарства, Министарства економије и регионалног развоја, кабинета премијера Цветковића, Агенције за страна улагања (**СИЕПА**) и из других институција. Међутим, имена, презимена и функције оних који су вољу тајкуна, а на штету државног буџета, преточили у подзаконски акт, нико не саопштава!

Цанетовим новцем купљена Лука „Београд“?

Краљ „дуванске мафије“ Станко Суботић Цане, у директној телефонској изјави за ТВ „Б92“ (16. 3. 2010) открио је да су Лука „Београд“ и компанија „Вечерње новости“, купљене његовим новцем. Он је, наиме, оптужио Мирослава Мишковића и Милана Бека, да му још увек нису вратили дуг од 50 милиона евра, колико им је „позајмио“ за приватизацију ова два предузећа. „Они су ме преварили за 50 милиона евра, добили су од мене паре да купе Луку „Београд“ и „Вечерње новости“, а када је дошло време да врате новац, почели су да праве хајку, па им сад треба да неко ратује уместо њих“, поручио је Суботић, како каже, „из Женева“. Руководства Луке „Београд“, „Вечерњих новости“ и „Делте холдинга“, у појединачним саопштењима, оштро су демантовала било какву финансијску повезаност са Станком Суботићем. На реду је тужилаштво да испита поменуте наводе.

вљања признаје *ревалоризована цена капитала*. Шта то значи? То значи да је овим подзаконским актом, Влада Србије поистоветила трошак *куповине предузећа*, са трошком прибављања права на *коришћење* земљишта на коме се предузеће налази. Тако нешто *Закон о планирању и изградњи* не прописује и не допушта, из чега се намеће закључак да влада не само да је дерогирала закон, већ је злоупотребила своје право да једно комплексно питање уреди на законит начин. Другим речима, влада је спорном *уредбом* ставила знак *једнакости* између трошкова *прибављања* земљишта и плаћене *цене капитала* (зграде и објеката) предузећа. Тиме је „легаллизован“ финални чин тајкунизације приватизованих предузећа у Србији.

Или објекти или земљиште гратис

Шта спорна *уредба* практично значи за буџет Србије, најбоље се може илустровати кроз пример коју су дали људи из државног *Савета за борбу против корупције*. Наиме, у овом телу кажу да „ако је неко предузеће (X) у поступку приватизације плаћено 10 милиона евра, а власник је стекао право коришћења грађевинског земљишта чија је тржишна вредност сада 2 милиона евра, он ће добити земљиште бесплатно, пошто му се у трошкове прибављања права *коришћења* признаје свих 10 милиона евра, које је платио за предузеће у целини“.

Другим речима, применом ове *уредбе*, власник из конкретног примера не би имао обавезу да ишта доплати држави, већ би добио гратис земљиште и могућност да гради пословно-стамбене објекте. Купљену фабрику ће претходно порушити или прилагодити својим потребама, затим ће обуставити процес производње и отпустити раднике, а на крају ће новоизграђене објекте продати по вишеструко већим ценама и тиме зарадити милионе евра чистог профита.

Уколико се спорна *уредба* примени само на случај Луке „Београд“, у *Савету за борбу против корупције* упозоравају да ће нови власници, на крају, *гратис* добити имовину овог предузећа. „Власници имају могућност да изврше конверзију права *коришћења* у право *својине* над око 120 хектара градског грађевинског земљишта, уз плаћање извесне надокнаде за ових 120 хектара, али ће им целокупна имовина Луке „Београд“ остати бесплатно, јер је садашња тржишна вредност овог земљишта већа од укупне цене капитала која је плаћена за Луку „Београд“ - објашњавају у *Савету*.

По мери Мишковића и Бека

Иначе, нови власници Луке „Београд“ су тајкуни *Мирослав Мишковић* и *Милан Беко*, који су предузеће купили за око 50 милиона евра. Тим новцем плаћен је капитал предузећа (*зграде и објекти*), али не и 120 хектара земљишта на коме се Лука простире, а које је предмет судског спора. Спорном *уредбом* Мишковић и Беко ће моћи да изврше конверзију земљишта из права *коришћења* у право *својине*, што ће по државу имати двоструке последице. Прво, од тржишне цене земљишта одузеће се износ од око 50 милиона евра који су платили за капитал предузећа, па ће тако предузеће добити гратис. Друго, велика је енигма колико

ће износити тржишна вредност спорног земљишта, тј. да ли ће она бити мања од вредности која би се постигла да је Град Београд земљиште дао на јавну лицитацију.

– Биће рађене поновне процене тржишне вредности јер је у међувремену Лука „Београд“ постала интересантна као грађевинско земљиште. Имам осећај да ће Лука „Београд“ вредети неколико стотина милиона евра, да ће од тога бити одузето оно што је уложено у Луку, каже министар *Оливер Дулић* („Прес“, 9. 3. 2010).

Дакле, Дулић оваквом изјавом директно потврђује да ће, кроз примену спорне *уредбе*, *Мишковић* и *Беко* платити конверзију земљишта, уз умањење износа за који су купили Луку. Дулић говори да земљиште Луке тржишно вреди „неколико стотина милиона евра“, а у случају лицитације (*према аналогји продаје суседног земљишта*), спорно земљиште би вредело најмање 1,2 милијарде евра! Према томе, спорно је то што, када се говори о тржишној цени, таква продајна цена углавном бива мања од цене која би се постигла на јавној лицитацији. А владина *уредба* даје ту могућност да се, на лак и јефтин начин, дође до атрактивног грађевинског земљишта на којем се простире већина од 2.300 приватизованих предузећа у Србији. То је суштина целокупне преваре коју је, у координацији са тајкунима, „легализовала“ Влада Србије.

Уредба остаје на снази?!

Да је један овакав акт неодржив, незаконит и штеточински, безуспешно је, надлежним институцијама, указала и *Верница Бараћ*, председница државног *Савета за борбу против корупције*. Она је 24. фебруара, премијеру *Цветковићу*, министру *Дулићу* и министарки *Драгутиновић* упутила стручну анализу *Уредбе* са предлогом да се иста, у што краћем року, стави ван снаге. У свом допису, *Савет* сматра да је „признавање цене капитала које је правно лице платило у поступку приватизације за предузеће у целини, у трошкове прибављања права коришћења грађевинског земљишта, економски недопустиво“ и значи „поклањање велике вредности власницима приватизованих предузећа који за грађевинско земљиште у државној својини нису ништа платили“. Такође, *Савет* предлаже да Влада донесе нову *уредбу* која ће бити заснована на *Уставу* и *Закону*, јер постојећи акт „нарушава општи интерес“ и „омогућава прераспodelу огромног државног богатства на рачун привилегованих појединаца“.

Из *Владе Србије* за сада нема сигнала да ће *Уредба* бити стављена ван снаге, односно промењена, јер да је режим *Бориса Тадића* желео другачије да уреди критеријуме конверзије грађевинског земљишта, онда овај акт у постојећем облику не би ни био донет.

Прогресиван раст цена и вртоглави пад зарада ће већину грађана довести до социјалне и економске катастрофе

Цене расту плате падају

Пише: Владимир Мишковић

Прошле године стручњаци су у 2010. години најавили пад животног стандарда, који ће пратити штрајкови и протести. Те црне прогнозе су се оствариле, јер је већ у јануару ове године просечна нето зарада у Србији била 29.929 динара, што је за 19,1 одсто мање него у претходном месецу. Иако су зараде у односу на почетак 2009. године веће за 3,6 одсто, стандард грађана је у протеклих годину дана реално опао за 1,2 одсто. Тренд је поражавајући: У новембру 2009. године просечна плата у Србији била је 328 евра, у децембру је била нешто већа, 375 евра, док је у јануару пала на само 300 евра!

Поставља се питање шта може да се купи за тих бедних 300 евра, посебно ако се узме у обзир да четворочлану породицу у Србији углавном издржава само једна једина плата. Довољно је да се упореди са ценама најважнијих животних намирница. На пример, литар дуготрајног млека у просеку кошта 69,32 динара, килограм целог пилета 182,95 динара, килограм поморанџи 63,11 динара, килограм хлеба од пшеничног брашна 55,67 динара, килограм макарона од белог брашна са јајима 107,22 динара, килограм домаћег белог меког сира 255,58 динара, килограм кромпира 30,54 динара, килограм пасуља 201,68 динара, килограм конзервисаног краставца 194,98 динара, килограм саламе мортадела 430,71 динар, килограм свеже рибе шаран 306,04 динара.... Наравно, то је само храна, а где је кућна хемија: сапун, шампон за косу, паста за зубе, детерџент за прање рубља, онда одећа и обућа, комуналне услуге, електрична енергија, поштанске и телекомуникационе услуге... Све заједно, месечни трошкови четворочлане породице, односно „потрошачка корпа“ за протекли месец, износе (најмање) 36451,97 динара. То је за 6522 динара више него износ просечне месечне плате, па већина срп-

ских породица и у 2010. години неће имати новца ни за најосновније животне потребе. Другим речима, живеће у потпуној беди и сиромаштву.

Протеклих година, грађани су минус на рачуну покушавали да „закрепе“ потрошачким кредитима, који су клаузулом били везани за евро или неку другу страну валуту. Због тога су се, после вртоглавог пада вредности динара од чак 23 одсто у 2009. години (од динара је у Европи више ослабила само украјинска гривња), сви грађани који су узели кредите нашли у дужничком ропству, јер су принуђени да за отплату кредита одвајају све више новца који је био намењен најосновнијим потребама.

Нови талас поскупљења

Зато је власт у Србији решила да новом серијом поскупљења „помогне“ грађанима на ивици потпуне беде и сиромаштва. Рачунице показују да ће мартовски рачуни за струју, због поскупљења струје за 11 одсто, бити у просеку увећани од 700 до 1000 динара. Као да то није довољно, ЕПС планира још једно поскупљење струје од 10 одсто у јулу ове године. Истовремено, кабловски оператер СББ је повећао цену претплате за кабловску телевизију са 745 на 820 динара у 18 градова у Србији. Према постојећој уредби о формирању цена нафтних деривата, цена горива у Србији усклађује се сваких 15 дана са ценом нафте на светском тржишту и курсом долара, тако да је његова цена достигла рекордну висину од 104,11 динара по литру. Цене горива су највеће у региону. Што ће пре или касније прогресивно утицати на цене свих животних намирница. Литар моторног бензина и безоловног моторног бензина од 95 октана сада кошта 114,72 динара, а литар дизел горива Д-2 103,45 динара. Уз све то, генерални директор Јавног предузећа „Србијагас“, Душан Бајатовић, изјавио је да би и гас, којим се служе многа домаћинства у Србији, ако се настави слабљење динара, могао да поскупи по окончању грејне сезоне.

И да нема свих ових поскупљења, народ би тешко живео. Поскупљења ће, као и обично, погодити управо најсиромашније. А ново поскупљење је нови терет на сиротињу, која ће прва настрадати. Наравно, власт Демократске странке и Бориса Тадића, углељену у трулу коалицију са тајкунима и увозничким лобијем, то није ни брига.

Нарко-господар Дарко Шарић финансирао дневни лист „Правда“

Вучићеви „дилови“

Везе балканског краља кокаина Дарка Шарића са финансирањем Српске напредне странке, о чему је Велика Србија писала у претходном броју, све су извесније. Из дана у дан у јавност стижу информације о повезаности новопеченог „Европејца“ Александра Вучића са Шарићевим новцем.

Наиме, Лидер ЛДП-а Чедомир Јовановић, оптужио је недавно Александра Вучића да је, осим за финансирање СНС-а Шарић давао новац и за лист „Правда“. Уместо да демантују оптужбу, функционери СНС-а су оптужили Јовановића да је он човек мафије. Једино је уредништво „Правде“ покушало, али невешто, да се оправда од Јовановићевих оптужби:

– У Агенцији за привредне регистре може лако да се утврди да издавачко предузеће „Правда“ није повезано ни са једном, па ни са Српском напредном странком. Друга много озбиљнија лаж јесте тврдња да су Шарићи финансирани „Правду“. Од првог броја „Правде“ па до данас наш генерални дистрибутер је фирма „Футура плус“. У једном периоду браћа Шарић су учествовала у власничкој структури „Футуре“. Управо тада је дуг „Футуре“ према „Правди“ нарастао на 45 милиона динара, што је озбиљно угрозило наше пословање – објаснио је главни и одговорни уредник „Правде“ Предраг Пеђа Поповић, у тексту „Лаже звер“ објављеном 5. марта у Вучићевим „новинама“.

Већ прва Поповићева тврдња, да „Правда“ нема везе са Српском напредном странком, је лаж, имајући у виду да је директор „Правде“, Ана Стефановић, супруга Небојше Стефановића, функционера тзв. Српске напредне странке и Вучићевог заменика. Стефановићев брат Немања је један од формалних власника „Правде“, међу којима се налази и напредњак Југослав Петковић. Права истина је да иза „Правде“ заправо стоји Александар Вучић, што се најбоље видело када су током штрајка глађу новинари овог „листа“ управо од њега захтевали своје зараде.

Шарићи давали паре

Како сазнајемо из добро обавештених извора, Шарић је и те како имао удела у финансирању „Правде“, како преко званичних канала и компаније „Футура плус“ тако и другим каналима. После бекства главног финансијера Српске напредне странке Станка Суботића – Цанета из Србије, његови пословни партнери, браћа Шарић, покушали су да откупе његову имовину у Србији и тако је спасе од заплене. Тако је Шарић купио и удео у компанији „Футура плус“, главном дистрибутеру листа „Правда“. У том тренутку „Футура плус“ имала је милионске дугове према свим листовима па и према „Правди“. Како тврди наш извор, Шарићи тада у Футуру уносе свој новац (касније утврђено да је зарађен продајом кокаина) и међу првима исплаћују део

дуга „Правди“ у износу од око 20 милиона динара, иако су потраживања других листова била већа и раније стигла на наплату. Према тврдњама добро обавештених извора, новац је исплаћен у кешу. Из овога се види да је за Дарка Шарића Вучићева новина имала приоритетан положај.

Цакови пара

Наш извор наводи да је питање за полицију и истражне органе, да ли је Шарић и на друге начине, осим преко „Футуре“, финансирао Вучићеву „Правду“. Ово је једино логично објашњење, имајући у виду сумњиво пословање тог листа. Тираж „Правде“ за три године, од када излази, никада није био довољан да покрије трошкове штампања и уређивања новина. Готово да никада нису имали приходе од маркетинга, како би надоместили трошкове узроковане слабом продајом. Због свих наведених разлога, „Правда“ никада није била у прилици да редовно измирује своје обавезе према штампарији „Борба“, где се донедавно штампала. Већина новинара „Правде“ није пријављена, а плате им се исплаћују у еврима и на руке, како се не би могло видети одакле новац долази. Како тврди наш извор, и поред чињенице да лист производи огромне новчане губитке, Вучићева новина излази већ три године јер се увек, у тренуцима када им прети изbacивање из штампарије или новинари ступе у штрајк, у редакцији појаве „цакови пара“.

У претходном броју објавили смо да „полиција већ испитује информацију да ли се Александар Вучић, осим са Станком Суботићем, више пута састајао са Дарком Шарићем. Такође, утврђује се да ли је део Шарићевог новца завршавао код појединих странака и политичара, између осталих и у Српској напредној странци.“

Да ли ће истрага бити проширена и на финансирање „Правде“ остаје да се види.

Р. В. С.

Узимали од Шарића, сад узимају од Србије

Како сазнајемо из добро обавештених извора, дуговања „Правде“ према штампарији „Борба“ преузео је Телеком, коме је овај лист за узврат пренео део потраживања према компанији „Футура плус“. Поменути потраживања ушла су у стечајну масу и о њима, као и о осталим потраживањима према компанији „Футура плус“, одлучиваће Скупштина поверилаца. Како тврди наш извор, Телеком и „Правда“ склопили су такође договор да се остали део дуга, који је на себе преузела ова фирма према штампарији, поравна компензацијом за маркетинг. Колико је „добар“ овај пословни потез Телекома доказује и чињеница да се дневно прода мање од 10.000 примерака „Правде“. И поред тако мале продаје, лист дневно наплаћује 188.800 динара за рекламу преко једне стране у боји.

А колико је то примамљива понуда, говори и чињеница да је Телеком тренутно једина компанија која има рекламу у листу.

Позадина сусрета и договора Томислава Николића и Виктора Орбана

Сложни у цепању Србије

- **Нови Николићев и Вучићев пријатељ, лидер мађарског ФИДЕС-а Виктор Орбан, велики је заговорник аутономије Војводине по „моделу Косова“, „координатор“ и „ментор“ је мађарских странака у Србији, али и човек који је, 1999. године, подржао НАТО агресију на СРЈ, саботирао испоруку руске и белоруске хуманитарне помоћи Србији и спречио долазак руских трупа на Косово и Метохију**

Након састанка Томислава Николића и Виктора Орбана, председника мађарске опозиционе партије ФИДЕС, 24. фебруара у Будимпешти, постало је јасно зашто је овај тзв. напредњак рекао да он не би рушио Статут Војводине иако је он темељ за стварање нове државе. Орбан не само што је као премијер мађарске подржавао НАТО бомбардовање на СРЈ, што се залаже и за разбијање Србије и одвајање Војводине, него је веома близак екстремној организацији „64 жупаније“ која се у свом програму такође залаже за промену граница Србије.

Успостављању сарадње ФИДЕС-а и СНС-а посредовао је председник СВМ Иштван Пастор, који је и сам присуствовао састанку и тиме потврдио нагађања о евентуалној коалиционој сарадњи напредњака и СВМ. С друге стране, будимпештански састанак је несумњиво показао да су Николић и Вучић спремни да бесговорно извршавају све налоге Запада по питању даље разградње државе Србије.

Између СНС-а и ФИДЕС-а је договорена сарадња, а на скупштину СНС-а, која се одржава 24. априла у Београду, допутоваће и делегација поменуто мађарске партије.

Шта се иза брда ваља?

Није нимало случајно што је овом сусрету Николића и Орбана „кумовао“ управо председник СВМ-а Иштван Пастор, и то у тренутку када, због избацивања СВМ-а из локалне власти (Суботица и Сента), ова партија додатно заштрава коалиционе односе са ДС-ом. За „зближавање“ СВМ-а и СНС-а, „зелено светло“ стиже директно из Мађарске, од првог човека ФИДЕС-а Виктора Орбана.

Да се у овом случају нешто „иза брда ваља“, потврђује и то што људи у централу СВМ-а уопште нису били упознати да Пастор путује у Будимпешту, већ су то сазнали накнадно, како кажу, из медија („Блиц“, 25. 02. 2010).

Индикативно је да је Орбан прво примио делегацију „напредњака“ у јутарњим сатима, док је са премијером Ми-

ром Цветковићем разговор обавио нешто касније. С тим у вези, медији преносе да је током разговора са Николићем, лидер ФИДЕС-а рекао да „добро зна какве ће реакције у Србији изазвати то што је прво примио СНС, а онда премијера Србије, али то је његова порука коју јасно жели да искаже“ („Прес“, 25. 2. 2010).

СНС као „докер“ за „војвођанско питање“

Дефинисање степена и облика аутономије Војводине, несугласице око текста Предлога статута покрајине, извлачење политичког максимума када је реч о тзв. „војвођанском питању“, натезање око усвајања буџета Републике за 2010. годину и „инсталирање“ алтернативне Николићеве СНС и менторски „сигнали“ из Будимпеште – могу се посматрати као нарушавање односа између СВМ-а и ДС-а.

Кап је додатно „прелила чашу“ када је у јавност процурела информација да је СВМ тражио и добио подршку од лидера мађарског ФИДЕС-а Виктора Орбана, да се супротстави Предлогу буџета Србије за 2010. годину. У ДС-у је то окарактерисано као уплитање Мађарске у унутрашње ствари Србије. „Борис Тадић је био непријатно изненађен када је сазнао за долазак Виктора Орбана у 'приватну посету' Војводини, а још више након информација да се овај инострани политичар умешао у односе у српској владајућој коалицији“, преносе извори из врха ДС-а („Данас“, 24. 12. 2009).

На то, с друге стране, „дипломатски“ одговор Иштвана Пастора гласи: „Није искључено да је дошло до тог разговора, али не желим да се у то упуштам“ („Данас“, 24. 12. 2009).

Дакле, намеће се утисак да је, када је реч о тзв. војвођанском питању, на тлу Србије дошао и тај тренутак, у коме политичка елита из СВМ-а и ФИДЕС-а, почиње интензивније да „стеже обруч“. Управо појава и кооперативност Николићеве и Вучићеве СНС, на домаћој и међународној политичкој позорници им то омогућава. Због тога састанак Николић-Орбан-Пастор у Будимпешти треба посматрати као преломну тачку у актуелизацији будућег статуса АП Војводине и њеног издвајања из састава Републике Србије, у годинама које су пред нама.

Подржао НАТО бомбардовање СРЈ

За потврду хипотезе да, након сусрета и договорене сарадње са Орбаном, Николић и Вучић постају експоненти и извршиоци прљавог посла у Србији, треба подсетити и ближе објаснити које је у ствари Виктор Орбан!?

Наиме, реч је о лидеру мађарског ФИДЕС-а који је у периоду од 1998. до 2002. године обављао функцију мађарског премијера. Већ 12. марта 1999. године, непосредно пред бомбардовање наше државе, увео је Мађарску у НАТО. Иако тада Мађарска није војно дејствовала, јер је тек постала чланица НАТО-а, Орбан је отворено подржавао НАТО агресију на СРЈ.

Приликом пријема његове државе у НАТО, Орбан је у претећем тону изјавио да „Мађари у Србији нису више само мађарска национална мањина, већ мањина НАТО-а“, www.srpskapolitika.com.

На једном саветовању које је почетком 1999. године одржано у Будимпешти, Орбан је веома јасно рекао: „Улазак у НАТО ојачаће Мађарску и захваљујући томе припадници мађарске етнице у југословенској покрајини Војводини осетиће већу безбедност, знајући да је њихова отаџбина-матича снажнија“ (*Дневник „Адеварул“ и „Политика“*; 4. 3. 1999).

За време НАТО агресије на СРЈ, априла 1999. године, Влада Виктора Орбана је на мађарској граници блокирала конвој хуманитарне помоћи који су нашој држави упутили Русија и Белорусија. То је учињено уз крајње неозбиљно образложење, да се у резервоарима специјалних руских теретних камиона „налазе недозвољене количине дизел горива“.

Подршку и помоћ коју је Русија била спремна да упути нашој држави, јуна 1999. године, спречио је садашњи пријатељ Николића и Вучића, а тадашњи мађарски премијер Виктор Орбан. Једноставно, одбио је захтев Москве да Мађарска одобри прелет руским трупима преко њене територије, на путу за Приштину.

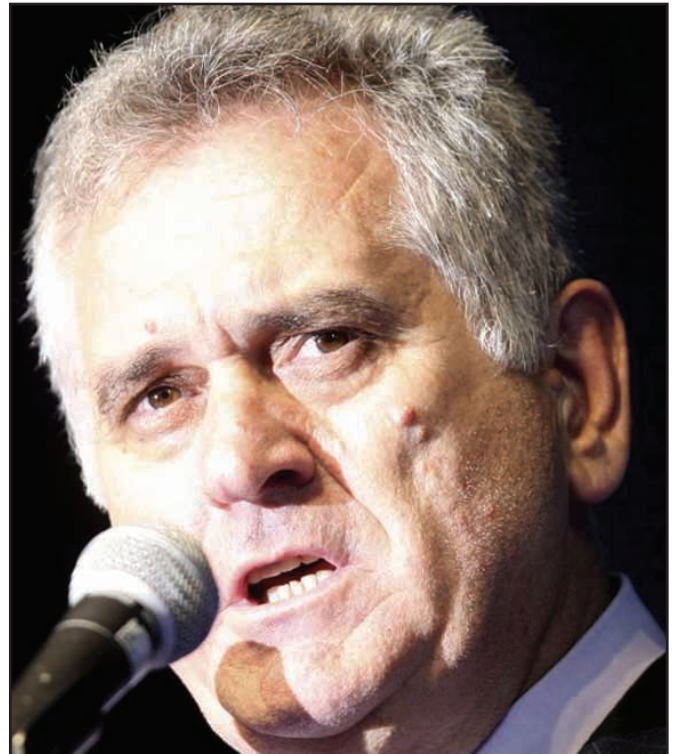
Велики заговорник аутономије Војводине

Програмска политика Виктора Орбана, новог Николићевог и Вучићевог пријатеља, посебно је фокусирана на потребу издвајања Војводине из садашњих граница Републике Србије.

Примера ради, након НАТО агресије на СРЈ, у јуну 1999. године, Орбан је у изјави за државни радио Мађарске поручио да би „власти у Београду што пре требале да постигну споразум о аутономији са мађарском мањином у Војводини“ (*„Онаса“*; 16. 6. 1999).

У својству мађарског премијера, овакав став је заговарао и 30. јуна 1999. године у Сарајеву, на првом самиту Пакта за стабилност југоисточне Европе. Орбан је сматрао да би „питање Војводине ваљало уредити посебним поглављем Пакта“ и да би за његово остварење „требало прихватити међународне гаранције“ (*„АИМ“ Подгорица*, 20. 7. 1999).

Колико далеко у својој аутономашкој идеологији иде Николићев и Вучићев пријатељ, Виктор Орбан, најбоље сведочи његова изјава дата новинару НИН-а: „Мислим да

не може бити демократије у Србији без аутономије Војводине. По моме схватању, то је мера демократизације Србије. Косово и Војводина су изгубили аутономију у истом моменту. Зато помоћ, излечење, треба да дођу истовремено за обе територије“ (*„НИН“*, бр. 2536, 5. 8. 1999).

Креатор ратне позорнице у Војводини

Стратешки циљеви политике Виктора Орбана према Србији, веома „сликовито“ су илустровани почетком 1999. године, из пера Думитруа Тинуа, тадашњег директора независног букурештанског дневника „Адеварул“. Он у свом ауторском уводнику пише (*преноси „Политика“ од 4. 3. 1999. године*) да је договор у Рамбујеу привременог карактера, а да ће се о коначном статусу Косова и Метохије поново дискутовати, када „мађарски премијер Виктор Орбан стави прст на географску карту Југославије и укаже на следећу ратну позорницу: Војводину“.

Аутор износи своје запажање да је Орбан „политички профитер који користи сваки тренутак како би достигао сопствене циљеве“ и да „хушка на етничку нетолерантност и на рашчлањавање једне суседне државе“, мислећи на Србију.

„Шта у суштини жели господин Орбан“ - пита „Адеварул“ и одговара: Он хоће да и покрајина Војводина – где поред Срба, који су у већини, живи 300.000 Мађара, заједно са етничким Румунима, Хрватима, Словацима, Русинима и са неколико још других етничких заједница помешаних током историје – постане аутономна, вероватно према моделу Косово. Уцена је очевидна. Такав захтев, мађарски премијер је упутио београдским властима, како каже „у циљу да се делује превентивно и да се избегне избијање једног отвореног сукоба“.

Директор „Адеварула“ тврди да премијер Орбан „у Војводини види ново Косово“, уз цитат његове изјаве: „После Косова, моћи ће да се са више шанси успешно унапређује идеја, сходно којој би међународна заједница требало да подржи легално решавање проблема Војводине у којој, као и на Косову, живе бројне народности“. А свој ауторски текст, директор „Адеварула“ завршава закључком: „Данас на Косову, сутра у Војводини... А прекосутра? У Харгити и Ковасни?“

Дежурни „координатор“ аутономаша

Јасно је да нови Николићев и Вучићев пријатељ Виктор Орбан, као политичар из друге државе, не може активно учествовати у локалним покрајинским, и републичким институцијама наше државе. Међутим, упркос томе, он из суседне Будимпеште и те како може вући „конце“ и координирати све аутономашке активности у Србији, што чини већ пуну деценију.

Наиме, својевремено је председник СВМ-а Јожеф Каса изјавио да су „предлог аутономије војвођански Мађари саставили у сарадњи са стручњацима из Мађарске“ („Онаса“, 16. 6. 1999). У том контексту, јасни су разлози због којих је, 1999. године, влада Виктора Орбана, изненадно и неочекивано успела да измири и уједини Јожефа Касу, тада лидера СВМ-а, и Андраша Агоштона, председника Демократске странке војвођанских Мађара (ДСВМ).

„Историчности будимпештанског споразума, како је он у овом тренутку назван, не доприноси толико нека напрасна љубав Касе и Агоштона, већ пре свега почетак интернационализације 'мађарског питања' за коју је Орбанова влада компромис као услов поставила и Агоштону, старом политичком пријатељу премијерове странке, и Каси, лидеру овдашње најјаче партије Мађара у Војводини“, писали су тим поводом домаћи медији („АИМ“ Подгорица, 20. 7. 1999).

Аутономашка идеја не зна за границе

Ради заједничког изласка на изборе и координираног политичког деловања, у децембру 2007. године, направљена је тзв. Мађарска коалиција у коју су ушли СВМ, ДСВМ и ДЗВМ. Овој политичкој фузији „кумовао“ је нико други него Виктор Орбан, који је посетивши Војводину, директно учествовао у предизборној кампањи, за мајске изборе 2008. године.

А дилему да ли се учешће ФИДЕС-а у предизборној кампањи друге државе може окарактерисати као провокација и директно мешање у унутрашње односе Србије, Орбан је прокоментарисао на следећи начин: „... Наш долазак је у духу политике Европске уније и у духу 21. века, за које не постоје непроходне границе.“ („Грађански лист“, 8. 5. 2008).

Поред Виктора Орбана, подршку Мађарској коалицији, тада је дао и екстремни покрет „64 жупаније“, због чега је организација младих Мађарске коалиције, путем саопштења, изразила захвалност на предизборној подршци („Бечајски мозаик“, 3. 10. 2008).

Иначе, Орбан са својим ФИДЕС-ом и Мађарска коалиција (СВМ, ДСВМ, ДЗВМ), сарађују са покретом „64 жупаније“,

који се у свом програму залаже за промену граница Србије. Према „схватању“ овог покрета, *Тријанонским споразумом из 1920. године*, тадашњој Мађарској је одузето две трећине територије, међу којима је и Војводина, па би јужна граница Мађарске „требало да се налази у Бечеју“. Сам концепт аутономије по етничком принципу који предлаже СВМ Иштвана Пастора, суштински представља „озаконен“ предлог покрета „64 жупаније“.

Нека се припреми Војводина!

У контексту блиске идеолошке и „менторске“ везе између мађарског ФИДЕС-а и СВМ-а, могу се тумачити сусрети Иштвана Пастора са Виктором Орбаном, а поводом недавног усвајања Статута АП Војводине. О тим сусретима писали су тиражни мађарски листови „Мађар Хирлап“ и „Мађар Немзет“.

Није нимало случајан моменат у коме Николић и Вучић посећују Будимпешту, ако се имају у виду изјаве Николића да „између СНС-а и СВМ-а више нема политичких размислажења“, да у последње две године има „незамисливо честе контакте са Иштваном Пастором“ и да је „могућа сарадња после наредних избора“. Додуше, оно што је шокирало јавност у Србији, а Николићу обезбедило „улазницу“ у аутономашку централу у Будимпешти, јесте његово јавно обећање: „Степен постигнуте аутономије Војводине никад нећемо мењати и у том погледу СВМ може да буде миран“ („Блиц“, 24. 12. 2009).

Дакле, за чије интересе раде Томислав Николић и Александар Вучић, јасно је после састанка у Будимпешти, са ког се шаље сасвим разумљива порука: **„Нека се припреми Војводина!“**

Николићев и Вучићев пријатељ Виктор Орбан и у Словачкој подстиче екстремизам и разбија суверенитет и интегритет те државе. „Свака заједница у Европи има право на аутономију“, изјавио је Орбан у Словачкој, октобра 2009. године, гостујући на 9. конгресу тамошње Странке мађарске коалиције. „Полако би и ми ту у Карпатској котлини требало да на Мађаре у суседним земљама гледамо не као на националну мањину, већ као на државотворну националну заједницу“, поручије Виктор Орбан. Он је упозорио Словачке да „буду опрезни када ограничавају права своје мађарске мањине“ и поручио да ће, чим његов ФИДЕС дође на власт, „планирати заједно будућност за све Мађаре у Карпатској котлини“ („Грађански лист“, 17. 10. 2009).

Р. В. С.

„Велика Србија“ открива како се креира омладинска политика у Србији

Соњи Лихт 10 милиона за индоктринацију младих

Пише: Иван Нинић

Актуелни режим Бориса Тадића је одлучио да Министарству омладине и спорта, које води министарка Снежана Самарцић-Марковић (Г17 плус), у 2010. години, из државне касе, на располагање стави **2 милијарде и 646,2 милиона динара!** Ова цифра можда и не би била спорна када би грађани и јавност у Србији имали увид у то како се и на шта троше астрономска буџетска средства. Тако ће Министарство омладине и спорта, само на фамозне Специјализоване услуге потрошити **22,1 милион динара**, на Услуге по уговору **34,9 милиона динара**, док ће за Дотације невладиним организацијама издвојити чак **1 милијарду и 152,5 милиона динара!** Ова последња ставка расхода је посебно дискутабилна, с обзиром да на јасан, и како то „демократе“ имају обичај да кажу, „транспарентан“ начин не приказује коме све одлази готово половина буџета споменутог министарства.

Зна се само да се средства трансферишу за редовно финансирање програма спортских савеза Србије (укупно: 99), укључујући и низ непознатих спортских такмичења, спортских школа, кампова, омладински (НВО) организација, итд. Међутим, како Министарство омладине и спорта, тако ни други буџетске институције, никада нису обелоданили које су то НВО које „живе“ и „дишу“ преко државне касе, односно преко грбаче грађана Србије.

Младима „магла“, а за НВО 85,5 милиона!

Уколико се само за пример узме начин финансирања тзв. Националне стратегије за младе, чија израда је, закључком Владе Србије од 14. јуна 2007. године, поверена Министарству омладине и спорта, онда је јасно како се из државног буџета, кроз НВО, „топе“ милиони и милијарде динара. Овај комплексни задатак, режим је фактички поверио НВО сектору, а „цех“ су платили грађани Србије. Наиме, послови око израде споменуте стратегије, распоређени су на **47 удружења грађана**, тј. НВО које је Министарство изабрало на конкурс и са којима су склопљени уговори о финансирању. Укупна вредност ових уговора на терет буџета Србије износила је невероватних **85.528.181,87 динара!**

Од свих државних институција, једино је Институт за психологију Филозофског факултета у Београду спровео истраживање о слободном времену и свакодневници младих. То истраживање је, заједно са истраживањем Цесид-а о тзв. „активизму младих“, плаћено **3.016.750 динара!** Међутим, на овим астрономским трошковима према НВО, не завршава се прича о укупним трошковима израде Националне стратегије за младе.

Према подацима до којих је дошао новинар „Велике Србије“, држава је имала трошкове од **5.660.245 динара** за 12 уговора о делу током 2007. и 2008. године који су се односили на послове рада тзв. тематских група на изради првобитног Предлога стратегије. Трошкови „кампање током другог круга консултативног процеса израде Предлога стратегије“, коштали су **213.528,82 динара**, док су трошкови семинара у Бањи Кањижга коштали **199.858 динара**.

ра. На крају, организација и реализација завршне конференције усвајања Предлога стратегије у Београду, коштала је невероватних **2.551.007,70 динара!**

Дакле, када се сумирају сви трошкови и када се подвуче црта, долази се до цифре од невероватних **97.169.571,39 динара**, што чини укупне трошкове израде тзв. Националне стратегије за младе у Србији. Ако се има у виду да је више од **85,5 милиона динара** дато НВО сектору, а да су млади у Србији добили најобичнију хрпу папира и „маглу“, од које, ни после скоро две године, нису осетили никакав ефекат, онда је то поражавајуће! Због тога се с разлогом морају поставити елементарна питања: **1) ко се то богати на рачун младих у Србији; 2) коме је држава поверила креирање и спровођење омладинске политике; и 3) коме из НВО сектора грађани Србије плаћају лагодан живот!?**

Како режим финансира Фонд Соње Лихт...

Подаци до којих је дошао новинар „Велике Србије“ недвосмислено сведоче о томе да доминантан уплив у креирање омладинске политике у Србији, о трошку грађана, има НВО Београдски фонд за политичку изузетност (БФПЕ), на чијем челу је Сорошева следбеница Соња Лихт. Ова НВО је, у периоду од 28. септембра 2007. године до 15. јула 2009. године, са Министарством омладине и спорта, закључила чак **4 појединачна уговора** укупне вредности **10.269.460,50 динара!** Према одредбама уговора, Министарство је било обавезно да на рачун БФПЕ-а трансферише од **50 до 100 одсто** новчаних средстава, и то **20 до 30 дана** од дана потписивања уговора.

Први уговор (бр: 451-02-490/1/207-01), вредан **2.735.165 динара**, потписан је 28. 9. 2007. године и односи се на спровођење пројекта: *НВО за формирање, координацију и праћење саветодавних одбора*. Други уговор (бр: 451-02-758/07-04/03-146), вредан **3.913.691 динара**, потписан је 19. 11. 2007. године и односи се на спровођење пројекта: *Улога младих политичких лидера у формулисању националних и локалних омладинских политика*. Трећи уговор (бр: 400-00-9/2-07), вредан **2.275.270 динара**, потписан је 12. 08. 2008. године и односи се на спровођење пројекта: *Стратешки правци јачања улоге младих у Србији – омла-*

Српска дипломатија и НВО сектор!

Какав скандал режим Бориса Тадић може да направи када је реч о финансирању НВО преко грбаче грађана Србије, најбоље илуструје пример Министарству спољних послова Србије (МСП). Новинар „Велике Србије“ се обратио МСП са захтевом да нам надлежни у тој институцији разјасне шта значи следећа формулација, која је унета у образложење предложеног буџета тог министарства за 2010. годину: „*Закључком Владе, обавезно је да у раду међународних конференција учешће, поред стручњака Министарства, узму и чланови НВО чије се ангажовање финансира преко МСП*“.

На наш захтев, одговорила је Биљана Живковић, генерални секретар МСП, и то уз следеће објашњење: „... МСП није познато на који начин се текст, цитиран у вашем допису, нашао у образложењу Предлога закона о буџету РС...“! Узгред, како би поткрепила своју тврдњу, госпођа Живковић нам је доставила изворни текст који је написан у Предлогу финансијског плана за 2010. годину, а који је МСП упутило Министарству финансија. После оваквог примера мешетарења, оправдано се поставља питање ко то у државним институцијама лобира и води рачуна да НВО сектор буде намирен парама пореских обвезника, тј. грађана Србије?!

динска политика у процесу европских интеграција. И четврти уговор (бр: 401-01-138/2009-04), вредан **1.345.334,50 динара**, потписан је 15. 07. 2009. године, а односи се на спровођење пројекта: *Ефикасна примена Националне стратегије за младе у мултиетничким срединама – могућности и изазови*.

НВО „експерти“ на грбачи народа

Уколико се пажљиво посматра спецификација трошкова које је БФПЕ Соње Лихт имао приликом спровођења уговорених пројеката на терет буџета грађана Србије, онда се намеће веома прост закључак, а то је да се знатан део средстава, од укупно **10.269.460,50 динара**, троши немилицие на астрономске плате особља које је ангажовано на семинарима БФПЕ-а. Примера ради, само за трошкове ангажовања „људских ресурса“ на *првом пројекту*, утрошено је чак **1.080.000 динара**. У исту сврху, на *другом пројекту* утрошено је **1.081.000 динара**, на *трећем пројекту* **484.000 динара**, док је за *четврти пројекат* планиран трошак од **360.000 динара**. Овај новац грађана Србије прелива се у цепове руководиоца пројеката, асистената, администрације, координатора, „експерата“ и предавача, а месечне апанаже се крећу у распону од **20.000 до 80.000 динара**.

Како БФПЕ Соње Лихт има своје активности широм Србије, онда се средства добијена од државе троше и на бензин, крканлуке и хотелски смештај у градовима где се индоктринација младих обавља. Тако је, примера ради, трошак превоза при спровођењу *другог пројекта* коштао **261.967 динара**, а трошак хотелског смештаја **1.419.920 динара**! Поред тога, грађани финансирају и сав потрошни канцеларијски материјал, од хартије, фломастера, тонера,

па до спајалица и фасцикли које се користе на семинарима које је актуелни режим поверио Соњи Лихт.

„Обука“ одабраног партијског подмлатка

Из извештаја које је сачинио БФПЕ Соње Лихт, а до којих је дошао новинар „Велике Србије“, јасно се види ко је све учествовао у реализацији споменутих пројеката, а чија циљна група су млади у Србији. Ту су пре свега знатну улогу имали млађи људи, тзв. подмладак одређених политичких партија.

У пројекту под називом *НВО за формирање, координацију и праћење саветодавних одбора*, учешће су узели представници подмлатка политичких партија, и то: ДС, Г17 плус, ДСС, ПСС, СВМ, ЛСВ, СДП, Бошњачка демократска странка Санџака, Унија Рома и Демократска заједница Хрвата Војводине. У пројекту под називом *Улога младих политичких лидера у формулисању националних и локалних омладинских политика*, учешће је узела, како се у извештајима наводи, „ужа група младих лидера“ следећих странака: Г17 плус, ДС, ДСС, ЛСДВ, НС и СПО. Исто тако, у пројекту *Ефикасна примена Националне стратегије за младе у мултиетничким срединама – могућности и изазови*, на четвородневном семинару (9-12. 10. 2009), у хотелу „Мажестик“ у Београду, учествовало је 30 активиста подмлатка политичких партија из Бачког округа, и то: Г17 плус, ДС, ДСС, ДСХВ, ЛСВ, СВМ и СПС.

Дакле, намеће се закључак да је актуелни политички режим, једно од горућих националних питања, као што је питање креирања и спровођења омладинске политике, препустио НВО сектору и Соњи Лихт. При том се буџет Министарства омладине и спорта користи као *проточни бојлер* за финансирање свих активности НВО сектора, а које за циљ имају индоктринацију подмлатка прецизно одабраних политичких странака! Да ли ће то донети нешто добро грађанима Србије?!

Рестрикција права

На редовном заседању Народне Скупштине Републике Србије, посланик Српске радикалне странке, др Петар Јојић, поставио је у јануару ове године Влади Србије следеће питање: „Зашто је влада предвидела такво законско решење које омогућава министру здравља да ускрати право грађанима јужног Баната, пре свега Панчева, да се лече у здравственим установама и клиникама у Београду, него морају да путују у Нови Сад, Сремску Каменицу или чак и Врбас? Тешки болесници који болују од карцинома или морају да се подвргну операцији уградње вештачких кукова, морају да путују 100 километара у једном правцу, потом 100 километара у другом правцу ради терапије, а морала би да постоји могућност да се лече и у Београду, јер је Устав Србије загарантовао да се ниво достигнутих права пацијената не смањује, а у конкретним случајевима он је драматично умањен.“ Одговор Владе Србије стигао је након две седмице и дословце гласи: „У складу са Законом о здравственом осигурању и Правилником о начину и поступку остваривања права из обавезног здравственог осигурања, прописано је да осигурано лице остварује здравствену заштиту код даваоца здравствених услуга који има седиште на подручју матичне филијале са којом је закључен уговор о пружању здравствене заштите. Када изабрани лекар оцени да осигураном лицу не може да се обезбеди одговарајућа здравствена заштита код даваоца здравствених услуга, на подручју матичне филијале, дужан је да изда упут за најближег одговарајућег даваоца услуга ван подручја матичне филијале који може да пружи здравствену заштиту осигураном лицу. На упуту изабраног лекара лекарска комисија матичне филијале даје претходну сагласност, осим у хитним случајевима.

Изузетно, осигурано лице може да оствари здравствену заштиту код давалаца здравствених услуга на секундарном нивоу са подручја матичне филијале удаљеног од места становања осигураног лица до 45км, а на подручју друге филијале постоји давалац услуга који је знатно ближи месту становања осигураног лица у односу на даваоца услуга на подручју матичне филијале...

Упутство директорке Р330 – изнад закона!

Да не угушимо наше читаоце ужасавајуће досадним и безличним бирократским језиком из претпрошлог миленијума, који тешко да разумеју и они који га користе, а камоли они којима је намењен, обични грађани, у наставку одговора српске владе народном посланику, стоји и да је директорка Републичког завода здравственог осигурања (Р330), Светлана Вукајловић, 17. августа 2006. донела, како стоји у одговору, „Упутство“ према којем се осигураници панчевачке филијале упућују на радиотерапијско лечење у Институт за онкологију у Сремској Каменици. Наравно, одговор је до те мере „закукуљен“, да је неопходно ангажовати посебног преводиоца и тумача (можда ће и то радно место ускоро бити измишљено како би се у државним установама удомио још понеко од родбине функционера партија на власти, све је могуће), како би се разумело шта је писац хтео да каже. Како год, тек фамозно „упутство“, такође несмењиве директорке Р330, у пракси је не само добило снагу закона, већ је и изнад њега! Јер осигураници из Панчева и околине не могу да се лече у Београду

који је од Панчева удаљен свега 15км, чак је и ближи од неких удаљених места који припадају територији главног града, на пример, Угриновци, Лазаревац, Младеновац, Сопот, који су од Београда удаљени 40 км, већ су изложени нечувеном малтретирању и трошковима које им нико не надокнађује – губитак времена, трошкови пута...

Све у циљу „заштите остваривања права осигураника“. Врхунац цинизма је што одговор народном посланику није написао и потписао, како би се очекивало и што је крајње логично, онај који је одговоран за потпуну конфузију у српском здравству, не само по тренутној функцији у српској влади, већ пре свега по томе што на месту министра здравља седи већ не зна се колико мандата (осам година, укупно), др Томица Милосављевић, већ први потпредседник и заменик председника владе, министар полиције Ивица Дачић!

Наравно да се на крају званичног одговора посланику др Петру Јојићу констатује да права осигураника ничим нису угрожена и да је све у најбољем реду. Што то грађани не виде, то је њихов проблем. Имали смо ружне снове, а кад смо отворили очи, премијер, заменици, потпредседници владе и сви министри, више није ни важно ко је за шта надлежан, објаснили су нам да оно што видимо не видимо, оно што смо доживели на сопственој кожи, није тако, већ је онако како нам они кажу, јер – власт је између осталог ту не да „служи народу“ (то су само пуне теорије), већ да народу узме и памет и живот под аренду, и то без накнаде!

Порођај није „хитан“ случај!?

Да је тумачење законске регулативе, ко на шта има право и ко шта треба да плати, доведено до апсурда, најбоље сведочи случај породиље Јелене Оливерић (33) из Вршца. Како је термин за порођај био средина јануара, Јелена се консултовала са својим гинекологом који се сагласио да може отићи до Београда и тамо сачекати Нову годину са својом широм породицом. Непланирано, порођај је кренуо раније и она се 31. децембра породила у КБЦ „Звездара“. Филијала Покрајинског завода за здравствено осигурање у Панчеву одбила је да плати „трошкове луксузирања по-

рођаја у Београду” и породици Оливерић поштом послала рачун од 56.500 динара. Парадокс је утолико већи што је Јелена Оливерић рођена у Београду.

Да ли је Јелена, кад су у рано јутро 31. децембра трудови кренули, требало да се врати у Вршац, путује 90 км како би се породила у тамошњем породилишту? Да ли би такав пут био ризичан по породиљу и бебу? Филијалу здравственог осигурања у Панчеву то не занима.

Јелена Оливерић имала је код себе уредно оверену здравствену књижицу, као и сва потребна документа на основу којих је примљена у породилиште на Звездари.

Ништа то не вреди. Панчевачка филијала сматра да порођај није хитан случај. Ми смо, дакле, за наше паре, таоци здравственог осигурања, у милости или немилости државних чиновника који одлучују о нашим животима. Након десетогодишњег искуства са „демократима”, Броз нам све виши наликује на родоначелника хуманизма и ренесансе. Породиље нису плаћале порођај, то поуздано знамо.

Правница филијале у Панчеву, Смиљка Чалић, није хтела да говори о овом случају за медије (може јој се), а в. д. директора филијале Славица Маринковић рекла је да је првостепена лекарска комисија одбила плаћање рачуна, и додала да ни у претходној години ниједан сличан случај, тачније, порођај, није плаћен. Било их је 170! Реаговала је и директорка РЗЗО Светлана Вукајловић. Она је за дневник „Прес” рекла да ће „у филијали у Панчеву летети главе ако се испостави да је одбила плаћање, а порођај био заиста хитан”. Нисмо чули да је било ко због овог случаја сносио последице. Госпођа Вукајловић ускоро одлази са функције директорке РЗЗО, онај ко буде дошао након ње, рећи ће да са овим случајем нема ништа. Већ виђено.

Голгота оболелих од малигнух обољења

Судбина оних који на територији Панчева оболе од неке маглине болести, више је него драматична. Одлазак у Сремску Каменицу и покушај да се на време добије одговарајућа лекарска услуга, прави је подвиг. Наиме, Институт за онкологију у Сремској Каменици склопио је уговор са Заводом за здравствено осигурање Републике Српске, па су сада домаћи осигураници, пацијенти другог реда. Они су принуђени, како би „благовремено” дошли до неопходне терапије, да се ставе на листу чекања. Иако закон изричито каже да је лечење малигнух болести обавезан вид здравствене заштите и да се спроводи на терет државне касе здравственог осигурања, у Сремској Каменици је тумачење слова закона, веома либерално. Дакле, плати, па се лечи. Одбор за здравље и породицу Скупштине Србије у

више наврата је указивао на један од најтежих проблема у домаћем здравству, немогућност домаћих пацијената оболелих од малигнух болести да благовремено дођу до неопходне терапије, али – без резултата. Министар и инспекцијске службе остали су глуви на све примедбе удружења грађана, породица оболелих и самих пацијената. Које мере је добила бездушност и владавина новца у систему који се куне у хуманост и то да је ту због пацијената, најбоље говоре сами виновници таквог понашања, лекари из Института у Сремској Каменици.

Двојица руководиоца ове установе гостовала су у септембру 2009. на каналу ДЕВЕТ новосадске телевизије. На примедбу да у лечењу приоритет имају страни пацијенти и да наши морају да плате да дођу на ред преко листе чекања, која није дозвољена у овој грани медицине, у живом програму дословце су рекли следеће: „Свака клиника у свету поносна је на број пацијената, наш уговор (мисли се на уговор са Републичким заводом здравственог осигурања Републике Српске) представља добар извозни посао...“ (!!!). Ако је и од партијских другова Г17+, много је!

Зар је посао лекара на институту у којем се лече најтежи болесници, да се баве извозом? Реч је о државној установи у коју смо сви улагали, издвајали обавезне доприносе, где се запослени понашају као да су трговци, као да је та клиника, са скупом опремом, зградом, особљем, нешто што им је од тате остало, као да је то њихова приватна клиника. Листе чекања за лечење малигнух болесника, а у скупо плаћеним маркетиншким кампањама (опет о нашем трошку), поручују нам да морамо БЛАГОВРЕМЕННО да се лечимо. Предност странцима не само да угрожава лечење домаћих болесника, већ угрожава њихов живот! Немамо ништа против страних пацијената, али места им треба уступити тек када будемо имали вишак капацитета. Тако је малтретирање становника панчевачке општине достигло степен неиздрживости – непотребно се путује 200 км, чека се на листама чекања, плаћа из свог џепа у државном ресурсу... Неки, нажалост, лечење и не дочекају.

Народни посланик ДСС-а, др Милан Димитријевић, такође је имао посланичко питање – Да ли су пацијенти, који су чекали на лечење, нису га дочекали или су на лечење касно стигли, обештећени и како? У одговору је наведено да су пацијенти обештећени у висини од 530.000 динара из касе РЗЗО и око 30.000 динара из касе Института за онкологију у Сремској Каменици. За шта су обештећени – за изгубљену наду, шансу за живот или сам живот? Нема одговора.

Реформа здравства ускоро ће напунити деценију. Као у оном Кустуричином филму – свакога дана, у сваком погледу, напредујемо све више и више...

Свакога дана нас је све мање. Мање се рађамо, више умиремо. И то је неки резултат.

Увозно-извозни послови

Протеклих дана и Министарство здравља, као и Институт у Каменици, има „добар извозни посао”. Извози домаће пацијенте у Турску. Домаћи кардиохируршки болесници ићи ће о трошку касе РЗЗО у Турску на лечење. Кажу, немамо довољно кардиохирурга. Проф. др Бошко Ђукановић, директор Института „Дедиње” тим поводом јавно се огласио и рекао да је то срамота! Остали ћуте.

У десет минути година Министарство здравља и ресорни министар бринули су о кречењу, набавци опреме, забрани пушења, администрирање у здравству довели су до степена конфузије каква се мало где може видети, исцрпљују се и лекари и пацијенти и стално стиже нова и нова регулатива. Кадровима се не бави.

Можда би увоз кардиохирурга такође могао бити „добар” извозни посао. У Србију.

Р. В. С.

Мештани Крњева код Велике Плана већ месец и по дана држе даноноћне страже

Влада увела ванредно стање

• *Кршећи законе и сопствене одлуке, Тадићеви министри покушавају да у Крњеву, усред ора- ница, направе складиште опасног отпада*

Већ месец и по дана мештани Крњева код Велике Плана држе под блокадом војни објекат на узвишењима изнад села, који је Влада Србије одредила за складиште опасног отпада.

Улаз у складиште запречен је пољопривредним машинама, поред којих се налази шатор у којем је смештена даноноћна сеоска стража.

– У Београду чекају да се ми уморимо, па да одложе отпад. Начекаће се – каже Милан Перић, секретар МЗ Крњево. – Ми попустити нећемо. Боримо се за здравље своје деце, а сви прописи су на нашој страни. Нема закона који регулише ову проблематику, а који влада није прекршила.

Одлуку да се у војном објекту изнад Крњева, који је у власништву Републике, изврши одлагање опасног отпада влада је донела 25. јуна 2009. године. Истом одлуком влада је објекат изузела из надлежности Министарства одбране и уступила га Министарству животне средине и просторног планирања.

Вест да ће у њиховом селу бити складиште опасног отпада, Крњевци су сазнали тек почетком фебруара, од радника који су почели да изводе радове на припреми објекта за пријем отпада. Од тада у селу влада ванредно стање.

Под притиском мештана, који су запретили и блокадом аутопута који пролази кроз село, влада је привремено обуставила припремне радове на објекту, али остаје при одлуци да се у Крњеву складишти опасан отпад.

– Како је могуће да поред више десетина напуштених војних објеката у ненасељеним планинским подручјима, поред бројних напуштених рудника, влада донесе одлуку да опасни отпад складишти усред Поморавља, међу орањима, у густо насељеном селу, неколико стотина метара од извора из којих се село и основна школа са неколико стотина ђака снабдевају водом – пита се Ненад Маринковић, председник сеоског кризног штаба.

Крњевци истичу да одлагање отпада у овом објекту не би представљало само изазивање трајне опасности по здравље људи и животну средину, већ и грубо кршење низа важећих закона и прописа.

– По важећим прописима, влада је била дужна да се консултује с нама и Општином пре доношења ове неразумне одлуке, а она то није учинила – каже Ненад Маринковић. – Ови Тадићеви стално причају о јавности рада, а све раде тајно. Прави комунисти.

Правилник о начину поступања са опасним отпадом забрањује његово одлагање на удаљености мањој од 5 км од насеља. Објекат у Крњеву налази се неколико стотина метара од првих сеоских кућа.

По истом пропису, отпад мора бити удаљен најмање 3 км од заштићеног природног добра и споменика културе. Ово складиште се налази на неколико стотина метара од зграде најстарије сеоске школе у Србији и цркве брвнаре из 17. века.

– Просторним планом општине Велика Плана, који је потврђен од надлежног републичког органа, и регулационим планом насељеног места Крњево, није предвиђено да се на тој локацији може сместити објекат за складиштења опасног отпада, па би исто представљало кршење Закона о планирању и изградњи – упозорава Милан Перић.

Грађевински инспектор Љиљана Ђорђевић утврдила је да су радови на реконструкцији објекта, ради прихвата-

ња отпада, започети без грађевинске дозволе, и о томе обавестила надлежне државне органе.

Влада и одговорни у Министарству животне средине покушавају да ово опасно изигравање закона одбране тврдњом да је у питању војни објекат и да се ту не могу примењивати прописи из цивилног законодавства. У питању је обмана.

– Држава је објекат, који је њено власништво, изузела од војске и уступила га Министарству за животну средину, тако да сад нема везе са војском – каже Ненад Перић, члан Општинског већа. – У питању је цивилни отпад који складишти привредно друштво, који је тај посао добило на тендеру. Тендер је спровело Министарство за животну средину, које ће и обезбеђивати објекат.

Отпор мештана Крњева постаје још разумљивији ако се има у виду чињеница да се на узвишењима изнад њиховог села већ годинама налази огромна депонија отпада. Депонија припада суседној општини, Смедеревској Паланци, а сви апели мештана Општине Паланка и надлежним републичким органима да се депонија уклони потпуно су изигнорисани.

– Кад држава тако очигледно и вишеструко крши законе, посебно у тако осетљивој области као што је заштита здравља грађана, како може очекивати од тих истих грађана да поштују ту исту државу, и те исте законе – огорчено је Ивана Шулејић, медицинска сестра из Крњева.

Није их брига за здравље грађана

Скупштина општине Велика Плана стала је иза оправданог протеста мештана Крњева и затражила да влада промени своју одлуку, а да се о овом проблему изјасни и Одбор за животну средину Скупштине Србије.

Председник одбора Чедомир Јовановић казао је седницу за 9. март, али није било кворума, јер чланови из владајућих странака нису дошли на седницу.

– Одвратно је да и на овако важном питању странке гледају само свој интерес – каже члан Одбора Витомир Плужаревић. – Па, у Крњеву живе чланови и гласачи свих странака. Посебно сам изненађен да на седницу није дошао посланик СПС-а Боркић, јер та странка сачињава владајућу коалицију у Великој Плани.

ГМО ђубре на српској трпези

Закон о генетски модификованим организмима (ГМО) који је јуна прошле године ступио на снагу, биће поново промењен. Како ствари стоје, под притиском америчке администрације, Србија ће одустати од забране производње и промета ГМО у комерцијалне сврхе, и новом верзијом омогућити гајење генетски модификоване соје, кукуруза, парадајза, пилића, свиња...

Наравно, како се увек проналазе изговори за доношење неке штетне одлуке, тако се овде већ протура информација да је садашњи закон озбиљна препрека за пријем Србије у Светску трговинску организацију (СТО). Разуме се, не би био никаква препрека да велики утицај на СТО немају САД и још неколицина земаља које су јаки заговорници генетски модификоване хране. Из Министарства пољопривреде нема демантија информације да закон може бити промењен, што се у јавности тумачи као знак одобравања.

Генетски модификована храна предмет је велике контроверзе, сукобљавања различитих ставова и тумачења широм света, што је резултирало и опречним законодавствима.

Тако према досадашњим прописима Европске уније, ГМО храна мора бити јасно обележена, док у Америци то није случај.

Генетски инжењеринг представља могућност мешања гена различитих врста без знања о коначном исходу таквог. Као што су у грчкој митологији била позната бића „кентаури“, коњи са људским главама, нешто слично се појавило и на генетском нивоу. У лабораторијама је постало могуће спајање гена вируса, бактерије, човека, биљке и животиње у један живи организам, који се назива трансгеним или генетски модификованим.

Бројни су приговори коришћењу ГМО намирница у исхрани људи и животиња. Како досад нису могле бити обављене безбедносне провере, јер је за тако нешто потребан дугорочан експериментални циклус, енглеска влада је ставила мораторијум на употребу ГМО производа све док се апсолутно не искључи било каква могућност негативних утицаја на здравље човека.

Конзумирање генетски модификоване хране повећава ризик од канцерогених обољења

Већ се сматра да ГМО храна повећава ризик од канцерогених обољења. Научници указују и на повећана алергијска обољења и слабљење имуног система због такве исхране. Између осталог, таква храна, захваљујући убаченим

генима, може поништити деловање антибиотика. Све је више људи нетолерантних на одређене намирнице, посебно се јављају обољења због неподношљивости глутена који садрже неке житарице. Наука ово повезује са све већом количином ГМО хране.

Опасности које произилазе из коришћења генетски модификоване хране су следеће: непредвидивости утицаја на дужи временски период, појава нових алергена и токсина у производњи животних намирница, појава нових вируса, развијање отпорности на антибиотике, инфекције и мутација у људским ћелијама, ишчезавање биолошке различитости, контаминација екосистема...

С друге стране, ГМО мултинационалне компаније и њихови заступници тврде да су генетски модификовани производи безопасни и да могу решити проблем гладних у свету. Њихов циљ је стварање јефтинијих, већих и, како кажу, квалитетнијих приноса, пољопривредних производа отпорних на инсекте, паразите и корове, па тиме није потребна употреба пестицида. Наводи се потреба за производњом здравије стоке, отпорније на инфективне и паразитарне болести, као и стоке са брзим растом. Губљење потребе за коришћењем пестицида у пољопривредној производњи позитивно ће утицати на заштиту људског здравља и животне средине.

Али сви ови разлози представљају лажну пројекцију. Томе у прилог говори и чињеница да је управо највећи лобиста генетски модификоване хране, америчка компанија „Монсанто“, један од највећих произвођача пестицида, које користи у комбинацији са генетски измењеном пољопривредном културом!

Да разјаснимо: пестициди су производи хемијског или биолошког порекла намењени заштити економски значајних биљака и животиња од болести, корова, штетних инсеката и других организама. Постоји десет врста пестицида: (против штетних гриња), фунгициди (против гљива), хербициди (против корова), инсектициди (против штетних инсеката), лимациди (против пужева), нематоциди (против нематода), родентициди (против глодара), репеленти (за одбијање дивљачи), регулатори раста (за раст биљака), оквасивачи (побољшање квашљивости и лепљивости).

„Монсанто“ на српском тржишту

„Монсанто“ се убраја у највеће произвођаче хербицида. Принцип рада ове компаније јесте следећи: произведе се и засеје ГМ семе отпорно на „Монсантов“ хербицид, а све остале биљке и корови на запрашеној површини угину од тог отрова. Али ствари не стоје баш тако. Ове лабораторијске игре не само да не елиминишу потребу за пестицидима, већ је вишеструко увећавају. За то је одговорна појава суперкорова.

На регионалном семинару о процени ризика биотехнологије у Варшави, 1999. године, компаније „Монсанто“ и Pioneer тврдили су да њихови ГМ усеви дају веће приносе уз мањи утршак пестицида, што фармеру омогућава и већу зараду. Међутим, службени подаци Министарства пољопривреде САД о приносима ГМ кукуруза, соје и памука за претходне две године тврде супротно! Извештаји указују на подбачај приноса трансгених усева (код соје 6,7 одсто). Због појаве отпорних корова, на њих се утроши два до пет пута више хербицида! Финансијска добит фармера

умањена је за 12 одсто! А због смањеног приноса, глад се само може повећати.

У Аргентини, која је потпуно освојена ГМО семеном, уместо некадашњих два литра, сада се троши 10 литара хербицида. Али и поред тога дошло је до појаве суперкорова, отпорних на све, које сељаци морају убијати илегалним хемикалијама.

Слично је и у Канади. Канадски фармер Тони Хуедер ни након два прскања 57 хектара оранице тоталним хербицидом раунд ап (који производи „Монсанто“) није успео да сузбије коров. Он је оптужио „Монсанто“ да приликом потписивања уговора о куповини ГМО семена није упозорен на могућност појаве суперкорова.

Али шта је и откуд је искрснула ова компанија чији је лобиста и бивша министарка пољопривреде Ивана Дулић Марковић? Историја и развојни пут „Монсанта“ указују људском роду да им се не може веровати. Основао ју је Џон Френсис Квини 1901. године у Сент Луису, држава Мисури. Први посао им је био производња заслађивача - сахарина за Кока-колу, а потом су постали главни снабдевачи компаније из Атланте кофеином и ванилином. До 1940. године „Монсанто“ је постао водећа компанија у производњи пластике, стиropора и синтетичких влакана и једна од 10 највећих хемијских индустрија у САД. Следе злогласни производи из портфолија ове компаније – прашак ди-ди-ти (ДДТ) и агент оринџ (Agent Orange – наранџасти чинилац).

ДДТ је један од најпознатијих синтетичких пестицида против инсеката коришћених у Другом светском рату ради контроле маларије и тифуса. Након рата настављена је употреба тог отрова у пољопривреди, што је винуло у небеса његову производњу. Међутим, 1962. године амерички биолог Рејчел Карсон, објавила је књигу „Тихо пролеће“ у којој је указала на штетност овог инсектицида по људско и здравље животиња. Књига сугерише да ДДТ може проузроковати рак и да представља претњу природи, посебно птицама. ДДТ је забрањен у Америци 1972. године, а затим и широм света Штокхолмском конвенцијом.

У периоду од 1960. до 1970. године „Монсанто“ постаје један од произвођача хербицида агент оринџ за потребе америчке војске у Вијетнамском рату. Овај назив супстанца је добила јер је била пакована у бурад од 210 литара са наранџастим пругама. Током рата у Вијетнаму, амерички авиони су изручили 77 милиона литара ове течности. Нај-

пре су је користили за уништавање и проређивање јужно-вијетнамских шума, како се у њима не би могле крити вијетнамске снаге, затим за уништавање летине, а на крају и за усмеравање кретања цивила у контролисана подручја. Према подацима Министарства иностраних послова Вијетнама, 4,8 милиона житеља те земље изложено је дејству агент оринџа, што је резултирало смрћу или инвалидитетом њих 400.000, док је пола милиона деце рођено дефектно. Ова хемикалија садржи TCDD (тетрахлордобензодиоксин), који може да оштети структуру ДНК и изазове деформитете тела. Тврди се да је управо њиме 2004. године отрован тадашњи председник Украјине Виктор Јушченко, након чега се тешко разболео. Код Јушченка је забележен TCDD у 50.000 пута већој количини од нормалне.

Од 1997. до 2002. године, „Монсанто“ је прешао пут од хемијског до биотехнолошког гиганта и постао главни лобиста ГМО хране. Највећи је произвођач хербицида, познатог као „раунд ап“ (Round up). Највећи је произвођач и генетски модификованог семена са тржишним учешћем од 70, до чак 100 одсто код неких култура. Међу најпознатијим производима му је „раунд ап реди“ (Roundup Ready), семе соје које је модификовано тако да може да поднесе хербицид „раунд ап“. Све друге биљке увену, што наводно омогућава производњу без коришћења других пестицида.

Као главни експонент генетски модификоване хране, „Монсанто“ је данас фокус многих антиглобалситичких кампања.

Пошаст се шири Европом

Зоран Петровић Пироћанац, у књизи „Геополитика хране“ наводи да три светска извозника, САД, Бразил и Аргентина, без последица снабдевају узгајиваче читаве планете овим сумњивим производима.

„У Европи је 1996. године било 1,5 милиона хектара ГМ површина, а већ 60 милиона у 2003. и преко 100 милиона 2006. године. Произвођачи ГМО тако настављају и своје лобистичке кампање у владиним инстанцама широм Европе и света...“

„Генетски инжењеринг убацује комбиноване гене који никад пре нису постојали заједно, процес изазива природно расплођавање које се показало сигурним хиљадама година и нема начина да се осигура да резултат неће бити Андромедина лоза, дакле не више свет научне фантастике. Немачки фармер Готфрид Глокнер узгајао је ГМ кукуруз и њиме хранио своје краве. Дванаест крава је цркло од америчког БТ 176 варијетета, а друге краве морале су бити уништене због 'мистериозне болести'. Амерички микробиолог Ричард Лејси тврди: 'Готово је немогуће да се чак и замисли тестирање процедуре да се виде здравствени ефекти од ГМ хране када је унесена у ланац исхране, нити постоји икакав нутрициони или јавни интерес за њихову производњу“, наводи Пироћанац у својој књизи.

Он истиче Француску као једну од главних земаља која је заузела чврст став против ГМО, што је учинила 2008. године. На истом становишту је Грчка, која не жели ГМ храну ни у ком облику, нити да је неко узгаја, продаје или једе на територији те земље. Русија не дозвољава увоз ГМ семена, а заједљивци тврде да је то више из политичких него из санитарних разлога. И афричке земље, за разлику од азијских, одбијају узгајање ГМ хране.

„Велика Србија” истражује колико нас кошта „демократско” задуживање

Европска банка „напеналила” Београђане са 2,3 милиона евра!

- Док у Министарству финансија тврде да наша држава не плаћа никакве „казнене пенале” због неповлачења уговорених кредитних средстава код међународних финансијских институција, ЕБРД је за последњих осам година, на име „пенала”, само од Града Београда, наплатила невероватних 2.387.166 евра

Пише: Иван Нинић

Задуживање код међународних финансијских институција (ММФ, Светска банка, Европска банка) се не смањује. Сваки кредитни аранжман, у образлагању представника власти, је од судбоносног значаја за развој Србије иако ту исту Србију уводи у дужничко ропство. Да апсурд буде већи, не само што се зајмови узимају под јако неповољним условима, већ се поменута средства врло често не користе у року који је предвидео зајмодавац, па се плаћају и додатни казни пенали. Казнени пенали се плаћају, што због немогућих услова зајмодавца што због неспособности оних који су кредит узели. Недавно су повериоци из Светске банке, без имало околишања, указали на неспособност и неефикасност владајућег режима у Србији, и претећим тоном нагостили строге економске санкције те финансијске институције према нашој држави. Међутим, то као да никога из извршне власти није забринуло, нити се било ко осетио прозваним. Према речима Сајмона Греја, шефа Канцеларије Светске банке у Београду, Србија треба да започне са повлачењем и коришћењем раније одобрених зајмова, а не да се Светској банци обраћа захтевима за нове зајмове („Блиц”, 18. 1. 2009).

У том смислу најављено је да ће, у априлу месецу, Џејн Армитаџ, директорка Светске банке за југоисточну Европу, посетити Србију како би стекла увид у начин трошења новца по одобреним пројектима. Госпођа Армитаџ, је непосредно пре Сајмона Греја, изразила незадовољство Светске банке по питању спорости коришћења средстава из зајмова те институције, који износе **850 милиона долара**, а који се третирају као инвестиције у домаћу инфраструктуру, енергетику и пољопривреду („Економист”, бр. 490, 9. 10. 2009). Дакле, намеће се питање који су то разлози због којих режим у Србији није способан да адекватно и благовремено утроши новац који позајми и зашто га онда позајмљује, гурајући при том народ и државу у дужничко ропство.

Политиканство без икакве „визије”

Разлози праве „политике хаоса” која влада у сфери задуживања наше државе код међународних финансијских институција, можда се на најбољи начин могу сагледати кроз објашњење Горана Радосављевића, саветника потпредседника Владе Србије **Божидара Ђелића** (ДС). „Ми се задужимо на пројектну идеју, а када се новац одобри и урадим пројекат, испостави се да не може све да иде како се замислило. Због таквог односа, задужујемо се за свашта, а касније се испостави да нам нешто и не треба. Међутим, кључни проблем су чести избори и промене власти па један министар мисли да је нешто важно и потребно, а онда следећи мисли другачије. Дешава се да нови чак и не зна да постоји одобрени кредит”, каже Горан Радосављевић („Блиц”, 27. 10. 2009).

За разлику од Ђелићевог саветника, чије речи илуструју тезу да „демократски” режим у Србији нема јасно дефинисане стратешке циљеве економског развоја и инвестиционог улагања, „стручњаци” из странке Г17 плус, за јанусу другачије дефинишу ову проблематику. „Тачно је да у претходном периоду нисмо користили сва средства која су нам била на располагању, зато што немамо довољан потенцијал кадрова ни на локалном, а ни на централном нивоу”, каже **Верица Калановић** (Г17 плус), министарка за НИП („Танјуг”, 18. 01. 2010). Дакле, министарка Калановић на један индиректан начин потврђује чињеницу да актуелни режим кадровски није способан да се „носи” с реализацијом пројеката који се финансирају новцем из кредита. Међутим, упркос томе, министарка Калановић не даје објашњења шта у извршној и локалној власти раде силни „експерти” из странке Г17 плус, зашто режим „паушално” задужује државу, и на крају крајева, ко сноси одговорност за такву, непромишљену политику!?

Ако се ова проблематика посматра на практичан начин, онда је најбоље цитирати изјаву Сајмона Греја, првог човека Светске банке у Београду. Греј каже да Србија „годишње искористи тек 10 одсто расположивих средстава”, тј. кредитних позајмица које су уговорене и одobreне од стране Светске банке. „То практично значи да пројекти који се обично завршавају за четири године, овде трају двоструко дуже”, оцењује Греј („Б92”, 07. 10. 2009). А како би поткрепила своје тврдње о неспособности актуелног, „демократског” режима у Србији да ефикасно управља финансирањем уговорених и одобрених пројеката, Светска банка користи један од репрезентативних примера. Реч је о пројекту обнове система за наводњавање и одводњавање, а за шта се наша држава, код Светске банке, 2005. године, задужила са чак **17,7 милиона евра!** А, од ове кредитне суме, до јануара 2010. године, повучено је свега **4 мили-**

она евра, док од новијег дела кредита који износи **36,8 милиона евра**, није повучен ни један једини еврo (*„Политика“*, 19. 1. 2010)!

Плаћа ли држава „пенале“ или не!?

Оно што је свакако највише забрињавајуће, када се говори о неефикасном коришћењу кредита које су српске власти задужиле код Светске банке, јесте дилема да ли грађани Србије и држава Србија имају додатни „трошак“ због тога. Другим речима, намеће се оправдано питање да ли се из државног буџета плаћају и тзв. „казнени пенали“ због неповлачења (некоришћења) уговорених и ратификованих кредитних средстава!? Одговор на ово питање, новинар „Велике Србије“ је покушао да сазна у надлежном Министарству финансија. Међутим, до каквих података смо дошли?

На питање новинара „Велике Србије“ да ли је држава протеклих девет година плаћала казнене пенале Светској банци или било којој другој међународној финансијској институцији, у Министарству финансија тако нешто негирају. „У уговорима о кредитима које држава закључује није предвиђено плаћање пенала и казни за уговорена а неповучена средства, тако да **вероватно** таквих плаћања није било. Таквих плаћања свакако није били у 2009. години“, наводи се у званичном одговору који смо добили од Министарства финансија. У истом одговору објашњавају и то да се „камата плаћа искључиво на средства у коришћењу, а никада на неповучена средства, тако да ни Република Србија не плаћа камату на неповучена средства ни по једном кредиту“!? Међутим, и поред чињенице да смо Министарству финансија, уз постављена питања, приложили и информацију из медија да Србија ипак плаћа казнене пенале, надлежни у тој институцији су остали при ставу да се пенали не плаћају.

Наиме, према писању листа „Блиц“, наша држава је 2004. године, од Светске банке добила кредит од **25 милиона евра** за Фонд ПИО, и то под „повољним“ условима. Кредит ће се отплаћивати без икакве камате, са грејс периодом од чак 10 година. Међутим, како ни две године по одобравању овог кредита, ни један једини динар није повучен, наша држава је морала да плати невероватних **75.000 евра** казних пенала (*„Блиц“*, 18. 1. 2009). Дакле, у конкретном случају неко лаже!? Или је информација „Блица“ нетачна или у Министарству финансија скривају чињеницу да је држава Светској банци платила казнене пенале!?

Како EBRD зарађује у Србији...

За разлику од Светске банке, где домаћа јавност не зна да ли и колико годишње плаћамо на име казних пенала, ситуација са *Европском банком за обнову и развој (EBRD)* је знатно другачија. Пракса ове међународне институције је да у уговоре о закљученим кредитима са корисницима кредита обавезно унесе и клаузулу која се тиче наплате тзв. провизије на одобрени, а неискоришћени део кредитних средстава. Ова провизија (*„commitment fee“*) коју зајмодавац, односно EBRD, наплаћује кориснику кредита, обично се креће у распону од **0,25 до 0,5 одсто** годишње на салдо неискоришћених кредитних средстава и обрачунава се тромесечно или шестомесечно. А независно од споменуте провизије, зајмопримци плаћају зајмодавцу (EBRD) и редовно каматну стопу на одобрени кредит, која је ближе дефинисана уговором.

У том смислу, обзиром да у Министарству финансија категорички тврде и одговарају да Србија није плаћала пенале међународним финансијским институцијама, између осталог ни EBRD, новинар „Велике Србије“ је одговор потражио на другој адреси. Према подацима добијеним из Секретаријата за финансије Града Београда, произилази да је у периоду од 21. 01. 2002. године, закључно са 21. 01.

2010. године, на име казних пенала, из градског буџета EBRD исплаћено невероватних **2.387.166 евра!** Реч је о казним пеналима због некоришћења кредитних средстава из два зајма која је „демократска“ градска власт узела од EBRD. То је зајам у износу од **60 милиона евра**, за инвестиције у реконструкцију градске инфраструктуре (27. 07. 2001) и зајам у износу од **69,6 милиона евра**, за радове на изградњи моста Чукарица-Нови Београд, преко Саве (19. 06. 2006).

Висока цена нерада градске власти

Из доступне документације произилази да је, од 21. фебруара 2002. године, градска власт на сваких шест месеци, на рачун EBRD уплаћивала казнене пенале, који су достигли цифру од око **150.000 евра**. Тако је само по основу првог зајма, закључно са 21. јануаром 2010. године, извршено чак **17 шестомесечних уплата**, а што укупно, кад се подвуче црта, износи **1.461.490,47 евра!** По основу другог зајма, од 21.07.2006. године, извршено је **8 шестомесечних уплата** које су достигале и до **172.000 евра**, док збир уплата пенала на други зајам износи **925.675,53 евра!** Примера ради, само 21. јануара 2010. године по основу казних пенала за други зајам, EBRD је из џепа Београђана узела **93.287,55 евра!** Дакле, када се за последњих осам година саберу трошкови исплаћене провизије по основу оба зајма, произилази да је, из буџета Града Београда, плаћено невероватних **2.387.166 евра** у корист EBRD!!!

Дакле, јасно је да су, због неспособне и неодговорне градске власти чији је стожер окупљања **ДС**, Београђани морали да плате овај астрономски „жарач“ EBRD. А право је питање у шта је све овај новац могао да се уложи. Примера ради, могло је да се купи око **70 једнособних станова** у Београду, за социјално угрожене категорије становништва, или да се саграде **2 дечија обданишта**. У најсиромашнијој *Белој Паланци*, где је просек плате **13.932 динара**, од овог новца би око **17.000 људи** могло да прими по једну месечну плату. Међутим, упркос томе градска власт и Демократска странка су показали да им је милије да без икаквих пројеката, планова и стратегија уговоре зајмове, а затим плате пенале својим менторима у EBRD, него да новац усмере у побољшање животног стандарда грађана Србије. Због тога и даље остаје отворено неколико питања: *Колико је држава укупно потрошила новца на плаћање тзв. „пенала“ међународним финансијским институцијама од 2001. године до данас!? Зашто власт не само што наставља даље да задужује Србију, већ и склапа кредитне аранжмане под условима које не може да испуни и тако додатно пустоши буџете?*

Српска Војводина

– историјски и савремени контекст (1)

Пише: Др Момчило Суботић

Увод

Многи уважени интелектуалци сагласни су да је аутономија Војводине српско питање. До 1918. године, идеја аутономије Бачке, Барање, Баната и Срема је искључиво везана за српски народ и његове политичке и државотворне идеје, а од 1918. до данас аутономија ових области Војводине је, такође, превасходно српска идеја. Поред српске, спорадично се јављају и мађарски захтеви за персоналном и територијалном аутономијом војвођанских Мађара на просторима на којима чине већину њеног становништва. Има радикалнији захтева за припајањем Мађарској делова, па и целе Војводине. Овај рад указује на политички положај Срба у Хабзбуршкој монархији и српске захтеве за територијалном и политичком аутономијом у оквиру монархије; истражује „аутономашке“ тенденције у Војводини у оквиру српско-хрватских односа у првој Југославији; даје преглед уставноправног и политичког положаја Војводине и етатистичке тенденције њене бирократске врхушке у СФРЈ; и обрађује најновије тенденције редефинисања положаја Војводине у Србији или изван ње, како је замишљено Статутом Покрајине.

Од захтева Срба за политичком и територијалном аутономијом у Хабзбуршкој монархији до уједињења 1918. године

На простору Баната, Бачке, Барање и Срема – Војводине, Срби су чинили већину становништва пре досељавања Мађара и стварања мађарске државе. О томе најубедљивије сведоче топоними који су у највећем броју српског порекла и значења. Колонизација Војводине инородним становништвом почиње у 12. веку. У многа места, мађарски освајачи доводе своје војне посаде са читавим фамилијама. Од 14. века источни Банат колонизују Румуни. По истеривању Турака, Војводину је у 18. веку запљуснуо талас колонизације из Европе: Немци, нешто Француза, Италијана, чак и Швеђана – реч је углавном о „ћесарским“ војницима.¹⁾ Историчар Пејин истиче: „У Војводини немамо етничке Хрвате и Мађаре, то се увек заборавља. Шокце и Буњевце везује римокатоличанство за Хрвате, што тврде и Мађари када говоре о њима. Мађари кажу, слични су, али их разликују од Хрвата. Чак 1941, када је Хорти нудио Павелићу размену становништва између Бачке и Међумурја, сматрали су да ће Буњевци, као римокатолици, брзо постати Хрвати.

Мађари су, углавном, хунгаризовано становништво, у првом реду Словаци, али међу њима има Срба, Шокаца, Буњеваца, Немаца, Русина, и Румуна. Не води се рачуна да је од 1718. до Провизорија у Угарској хунгаризовано око пола милиона људи. После нагодбе 1868. до 1914. још милион и по. Укупно је за око два века хунгаризовано преко два милиона становника Угарске. Део овог хунгаризованог или полухунгаризованог становништва насељаван је по етапама у Барањи, Бачкој, Банату, Срему и Славонији. Српски карактер ових области озбиљно је нарушен колонизацијом Немаца у 18. веку, те је у Угарској направљен прави „национални котао почетком 20. века.“²⁾ У време Хабзбуршке монархије, идеја о војвођанској територијалној и политичкој аутономији припадала је искључиво српском националном покрету. „Само су се Срби, почевши још од Велике сеобе под Арсенијем Чарнојевићем 1690, континуи-

рано и крајњом упорношћу, борили за своју верску, просветно-културну, политичку (персоналну), па и територијалну аутономију у оквирима аустријске царевине. Ниједан други народ овог подручја није ту борбу прихватио и није се у њу трајније и активније укључивао, а неки од најмногобројнијих (Немци, Мађари, Хрвати) су јој се и енергично супротстављали.“³⁾ Академик Чедомир Попов истиче да су „Срби идеју о засебној аутономној територији у оквиру Монархије први пут формулисали почетком 1694. на Народно-црквеном сабору у Баји, на којем су представници Срба затражили 'Малу Влашку' (централну Славонију између Пожеге и Пакраца) и Куманију за своје насељавање, и то компактно као војници, са добијеним народним привилегијама, а под управом патријарха, подвојводе и осталих поглавара.“⁴⁾ Хронике грофа Ђорђа Бранковића, несуданог деспота Илирика, представљале су први политички спис на српском језику у којем је ова идеја још шире изложена. Деспот је изложио идеју о стварању Илирске Краљевине, посебне државе српског народа, смештене између Аустрије и Турске, која би се ослањала на традиције средњовековне Србије. Овај недовршени спис у 5 томова, са преко 2000 страна, био је својеврсно упутство српским народним и црквеним вођама у тражењу верске и националне, политичко-територијалне аутономије. Бранковић је био на становишту да је поред црквене аутономије потребна и засебна територија са световним старешином који би био под врховном царевом влашћу.

Посебно је истицао потребу очувања православне вере, страхујући да Срби, изгубивши веру, остану без свог националног идентитета. Деспот је, дакле, пуна два века раније упозоравао на погубност поделе Срба по верској основи, јер је то неминовно значило отуђење од српског идентитета и прелазак у другу нацију. То ће се догодити са Србима католицима, који ће на основу присвајања српског језика од стране Хрвата постати Хрвати, и Србима мухамеданцима који ће постати муслимани/Бошњаци. Неподељено је мишљење историчара који су се бавили делом и злосрећном судбином српског деспота, да је Ђорђе Бранковић целом српском народу дао први политички програм у борби за аутономију и очување вере, а тиме и националне посебности.⁵⁾ Попов пише: „На самом почетку тежњи и замисли о обнови српске државе стоје знамените *Славеносербске хронике* несуданог деспота, несрећног грофа Ђорђа Бранковића. У пет књига тих волуминозних *Хроника* саопштена је не сасвим артикулисана и национално дефинисана идеја о стварању „самосталне српске државе насу-

прот тадашњим аустријским тежњама“. А то се збило у току и непосредно после Великог бечког рата 1683-1699. и Велике сеобе Срба⁶⁾. Сличне идеје изложиће патријарх Арсеније Чарнојевић, као и његов први наследник, митрополит Исаија Ђаковић. Патријарх Арсеније IV Шакабента је, у свом пројекту из 1736/37, предвидео стварање српске државе у вазалном односу према Аустрији. Српски патријарси и архијереји истрајавали су на том програму. „Срби су чинили већину становништва на том простору, као и на читавом простору Војне границе. А долазиле су и нове масе српског народа у Подунавље, из Србије 1690, из Босне 1697, у тзв. Шакабентиној сеоби 1739, али и у многобројним мањим, 'тихим' или драматичним миграцијама све до 19. века, ширио се и учвршћивао српски етнички простор далеко према северу. Од Земуна и Темишвара, од Вуковара и Осека до Сент Андреје, Острогона, Коморана и Ђера“⁷⁾

Српске привилегије

Правни основ положаја Срба у Угарској чиниле су привилегије које су издавали хабзбуршки владоци као угарски краљеви крајем 17. и у току 18. века. Привилегије су добијане због војничких заслуга српског народа у у хабзбуршкој царевини. Најчешће су се ове привилегије односиле на поштовање старих повластица, право на своје обичаје, слободу вере, слободу избора војводе, до права на избор црквеног поглавара, слободу архиепископа да поставља епископе и гради цркве, имовинска права цркава и манастира, итд. „Основне привилегије, које су каснијим актима потврђиване, тумачене, допуњаване и мењане биле су: 1) *Проглас* Леополда I од 6. априла 1690. године, 2) *Привилегија* Леополда I од 21. августа 1690. године, 3) *Заштитна диплома* од 11. децембра 1690. године, 4) *Привилегија* Леополда I од 20. августа 1691. године и 5) *Привилегија* Леополда I од 4. марта 1691. године. Осим каснијих аката који су потврђивали или мењали раније издате привилегије, издате су и неке које регулишу нова питања, као што је *Привилегија* од 28. јуна 1751. године о Старобечејском крунском дистрикту и *Привилегија* од 12. новембра 1774. године о Великокикиндском крунском дистрикту. Привилегије су систематизоване и кодификоване, а и доста измењене у *Деклараторијалном рескрипту* од 1779. године и *Конзисторијалној системи* од 1782. године“⁸⁾.

Већ је поменуто да су се српске привилегије потврђивале, тумачиле, мењале и то је зависило од ратне среће и политичких прилика у којима се налазила хабзбуршка царевина. Тако је после Београдског мира 1739, након што је Аустрија изгубила новоосвојене крајеве Србије и Влашке, Марија Терезија, 4. јула 1743, издала Србима *Привилегију*, и том је приликом сазван сабор у Карловцима 1744, где су потврђене издате повластице. *Декретом* од 1. јула 1745. Марија Терезија је прогласила да Срби који живе у Срему, горњој Славонији и жупанијама Бачкој и Бодрошкој и даље уживају привилегије које је она потврдила 1743. године. Том приликом је *Илирска дворска комисија променила* име у *Илирска дворска депутација* и, као непосредно потчињена краљу, деловала од 1745. до 1777. на регулисању положаја српског народа у царевини. Треба нагласити да су Срби чинили и већински састав Војне границе, готово на целом њеном простору, па тако и на простору данашње Војводине. Разуме се, на Граници је била другачија организација власти и другачији правни акти који су уређивали положај ове војничке организације на аустријско-турској граници.

Српски црквено-народни сабори

Сабори су део српске историјске традиције. На њима су се окупљали црквени и народни представници и доносили судбоносне одлуке за српски народ и државу. Били су то општенародни свечани скупови, одржавани најчешће у

неком од манастира, један облик непосредне демократије у складу са српском традицијом. Главни задатак црквено-народних сабора био је избор поглавара цркве, архиепископа и митрополита, а касније патријараха. Осим избора црквеног поглавара, сабори су расправљали и о другим важним питањима црквеног, народног и политичког живота Срба у Монархији, везаним за њихова привилегијална права. Према врсти посла који су расправљали, сабори су били изборни и привилегијално-расправни, односно политички. Од 1708. до 1912. године одржано је 47 црквено-народних сабора. Највише у Карловцима, као седишту архиепископа и митрополита.⁹⁾

Темишварски сабор 1790. године

Најважнији политички сабори били су сабор у Темишвару, августа 1790. године, Мајска скупштина у Сремским Карловцима 1848. године и Благовештенски сабор у Сремским Карловцима 1861. године. У суштини, сва три ова сабора имала су веома сличне политичко-територијалне захтеве за остварење шире политичко-територијалне аутономије српског народа у Хабзбуршкој монархији.¹⁰⁾ Темишварски сабор је најзначајнији и њиме је отпочео онај ланац значајних скупова Срба у Угарској, 1790-1918, на којима ће се решавати не само проблем њиховог политичког статуса, већ и њихова историјска судбина. Већ на овом сабору „идеја о српској територијалној аутономији биће потпуно артикулисана, а кулминацију ће доживети у току револуције 1848/49, у којој је српски покрет био усмерен, пре свега, њеном остваривању“.¹¹⁾ На Темишварском сабору Срби су захтевали: 1) посебну територију под сопственом управом; 2) поштовање српских привилегија за онај део народа који остане изван националне територије; 3) да у случају расформирања појединих територија Војне границе, Срби граничари не потпадну под спахије, него да задрже своје повластице или да пређу на народну територију и 4) да се за Србе, поред сопствене народне управе, при Двору у Бечу створи посебна политичка институција под називом *Илирска дворска канцеларија* која ће заступати и бранити српски народ, као целину, у монархији“.¹²⁾

У погледу територије која је захтевана, одлучено је да то буде Банат, јер Банат, за разлику од Славоније, Срема и Бачке, још није био инкорпориран у Угарску. Темишварски сабор је одржан у време великих друштвених и политичких промена. То је доба Француске буржоаске револуције, чије су идеје захватиле све европске земље, па и хабзбуршку царевину. То је време јозефинских централистичких реформи и сталне борбе између угарског племства и Бечког двора око српских привилегија и статуса српског народа у Јужној Угарској. На овом сабору, за митрополита је изабран Стефан Стратимировић, образовани млади архијереј, који ће предводити духовну елиту Срба са простора данашње Војводине у помагању Карађорђе-

вог устанка у Србији. Осим Стратимировића, који ће дуги низ година носити бакљу српске идеје, Српску револуцију помагали су и други виђени Срби са ових простора: Доситеј Обрадовић, Павле Соларић, Иван Југовић, Теодор Филлиповић, Божидар Грујовић и други.

Мајска скупштина 1848. године – Српска Војводина

Готово шездесет година после Темишварског сабора одржан је још један значајан сабор српског народа у Угарској. Био је то сабор српског народа у Карловцима, познат као Мајска скупштина, одржан 13-15. маја 1848. године. Од Темишварског сабора до Мајске скупштине догодиле су се значајне политичке и геополитичке промене у Европи, па и на српском етничком и политичком простору. Образована је Кнежевина Србија и више се српска идеја није могла задржати на њеним границама. Свест о постојању, макар и не сасвим независне, српске државе у суседству, будила је наду и разбуктавала жељу за стварањем сличне творевине у Војводини. „На Мајској скупштини, српски народ прогласио се као политички слободан и независан у оквиру Хабзбуршке монархије и Угарске и донео одлуку о стварању *Српске Војводине* у коју улазе Срем, Барања, Бачка и Банат“, заједно са подручјима Војне границе. Митрополит Јосиф Рајачић је проглашен за патријарха српског, а граничарски пуковник Стеван Шупљикац је изабран за војводу. Изабрана је и највиша власт Војводине (Главни народни одбор), Румунима („влашког народу“) је призната самосталност, а донета је и одлука о ступању у савез с Троједном Краљевином Хрватском, Славонијом и Далмацијом.¹³ Једину ефикасну војну помоћ Српској Војводини пружила је Кнежевина Србија, шаљући хиљаде добровољаца са наоружањем и борбеном опремом. То је родило помисао о уједињавању Војводине са Кнежевином, али је такво решење у ондашњим историјским околностима било неоствариво.

Бечки двор је одбијао да призна Српску Војвину, а онда ју је цар Фрањо Јосиф, у јесен 1848, потврдио као „јемство за народну унутрашњу организацију“ Срба у Аустрији. Међутим, Октобарним уставом од 12. марта 1849. није било ни помена о Српској Војводини, већ је Србима наметнута војна управа на челу са царским генералом Фердинандом Мајерхофером. Војна управа трајала је до маја, а затим је, одлуком од 18. новембра 1849. године, образована посебна област, непосредно потчињена Бечу, под именом *Војводство Србија и Тамишки Банат*, у које су улазили Бачка без Шајкашког граничарског батаљона, Банат, такође без граничарских територија на југу, као и илочки и румски срез у Срему. Ван граница Војводства остали су чак и Сремски Карловци, а његово седиште пренето је на периферију српског народа, у Темишвар. Ни по чему то није била територијална аутономија Срба. Титулу српског војводе задржао је сам цар, а за свог заступника именован је генерал Мајерхофер. Званични језик у том војводству био је немачки. Од 1.426.221 становника, колико је било 1850/51, Срба је било свега 321.110, док су остали били: Румуни (397.459), Немци (335.080), Мађари (221.845), те Буњевци, Шокци, Словаци, Чеси, Бугари, Јевреји, Цигани, Русини, Грци и Цинцари.¹⁴ Оно што уочавамо јесте да ни у овим статистичким подацима аустријске администрације у Војводини нема Хрвата, што је најверодостојнији доказ да их није ни било.

Срби су били дубоко разочарани оваквим „решењем“ српског питања, али још више су се разочарали када је цар Фрањо Јосиф, после пада Баховог апсолутизма (1859), у знак добре воље према Мађарима, укинуо и ту и такву „мртворођену“ Војвину. Њена територија припојена је Угарској, а илочки и румски срез Хрватској Бановини. Српски став према Бечу, најбоље је изразио Светозар Милетић у познатом *Туциданском чланку* (1860), у којем се наводи да Срби више у Бечу немају шта да траже.¹⁵

Литература

- Благојевић Милош/Медаковић Дејан, Историја српске државности, Књ. I, Нови Сад, 2000.
- Гавриловић Славко, О борби Срба у Хабзбуршкој монархији за политичко-територијалну аутономију (169-1850), *Зборник Матице српске за историју*, бр. 34, Нови сад, 1991.
- Жутић Никола, Срби римокатолици такозвани Хрвати, *Српска радикална странка*, Београд, 2006.
- Крстић Василије, Историјске основе војвођанске аутономије, *Прилог Српске академије наука и уметности* јавној расправи о Нацрту амандмана на Устав СР Србије, САНУ, Београд, 1988.
- Крстић Василије, Срби у Војводини за време Баховог апсолутизма (1849-1860), *Зборник за историју*, бр. 13, *Матица српска*, Нови Сад, 1976.
- Кркљуш Љубомирка, Историја политичких и правних институција Војводине, Нови Сад, 2004.
- Кркљуш Љубомирка, Узвишено начело самоопредељења, *Војска*, бр. 81, 1993.
- Кркљуш Љубомирка, Историјске одлуке Велике народне скупштине, *Војска*, бр. 78, 1993.
- Милетић Светозар, Сабрани списи, Приредили: Чедомир Попов и Дејан Микавица, Књ. I, Нови Сад, 1999.
- Микавица Дејан, Пихаило Полит Десанчић – вођа српских либерала у Аустроугарској, *Stylos*, Нови Сад, 2007.
- Новаковић Стојан, Из Хронике Деспота Ђорђа Бранковића, *Гласник СУД*, 1872.
- Пејин Јован М, Аутономија Војводине-кошмар српског народа, *ИП Београд-Зрењанин*, 2002.
- Попов Чедомир, Велика Србија – стварност и мит, *Издавачка књижевна заједница Зорана Стојановића*, Сремски Карловци-Нови Сад, 2007.
- Попов Чедомир и Јелена, Аутономија Војводине, Српско питање, Сремски Карловци, 2000.
- Ракић Лазар, Српска црквено-школска аутономија у Угарској у другој половини XIX и почетком XX века. *Рад војвођанских музеја*, бр. 34, Нови Сад, 1992.
- Ракић Лазар, Јаша Томић, Нови Сад, 1986.
- Суботић Момчило, Аустро-хрватски геополитички пројекат илриства и југословенства, у: *Српско питање и србистика*, Зборник радова I, Приредили: Петар Милосављевић и Момчило Суботић, *Логос –Бачка Паланка, Књижотворница Логос-Ваљево*, 2007.
- Суботић Момчило, Право на самоопредељење и југословенски експеримент. Прва, друга, трећа Југославија, *ИПС*, Београд, 2004.
- Швикер Јохан Хајнрих, Политичка историја Срба у Угарској, *Матица српска, Гутенбергова галаксија*, Нови Сад-Београд, 1998.

Напомене:

- 1) Види: Јован М. Пејин, Аутономија Војводине – кошмар српског народа, ИП Београд-Зрењанин, 2002, 65.
- 2) Исто, 11.
- 3) Чедомир и Јелена Попов, Аутономија Војводине, Српско питање, Сремски Карловци, 2000, 11.
- 4) Исто, 14-15.
- 5) Види: Стојан Новаковић, Из Хронике Деспота Ђорђа Бранковића, *Гласник СУД*, 1872.
- 6) Чедомир Попов, Велика Србија – стварност и мит, *Издавачка књижевна заједница Зорана Стојановића*, Сремски Карловци-Нови Сад, 2007, 29.
- 7) Чедомир и Јелена Попов, н. д., 16.
- 8) Љубомирка Кркљуш, Историја политичких и правних институција Војводине, Нови Сад, 2004, 18.
- 9) Исто, 59.
- 10) Исто, 65.
- 11) Милош Благојевић/Дејан Медаковић, Историја српске државности, књига I, Нови Сад, 2000.
- 12) Славко Гавриловић, О борби Срба у Хабзбуршкој монархији за политичко-територијалну аутономију (1690-1850), *Зборник Матице српске за историју*, број 34, Нови Сад, 1991, 16, Василије Крстић, Историјске основе војвођанске аутономије, Прилог САНУ јавној расправи о Нацрту амандмана на Устав СР Србије, САНУ, Београд, 1988, 37-38.
- 13) Василије Крстић, Срби у Војводини за време Баховог апсолутизма (1849-1860), *Зборник за историју*, број 13, *Матица српска*, Нови Сад, 1976,54-55.
- 14) Исто.
- 15) Лазар Ракић, Српска црквено-школска аутономија у Угарској у другој половини XIX и почетком XX века. Рад војвођанских музеја, број 34, Нови Сад, 1992, 113.

Усвајањем Закона о изменама и допунама Закона о научноистраживачкој делатности наставља се политизација српске науке

Нова увреда за интелигенцију научних радника у Србији

Пише: Владимир Мишковић

Процењује се да је Србија, од Другог светског рата до данас, потрошила око 12 милијарди евра за школовање научних радника који сада раде у страним земљама. Велики број младих и стручних људи је, не само због малих личних примања, већ и због услова у којима су радили, недостатка опреме и средстава која су им неопходна за бављење научноистраживачким радом, морао да напусти Србију и своју фирмацију потражи у другим земљама.

Министар за науку и технолошки развој и потпредседник владе задужен за европске интеграције, Божидар Ђелић, недавно је за скупштинском говорницом обећао научним радницима да ће власт у Србији, усвајањем закона из области науке и подизањем 200 милиона евра кредита од Европске банке за обнову и развој, „наредних година значајно унапредити инфраструктуру науке и зауставити одлив најталентованијих“. Ђелић је тада рекао како „Србија мора предузети озбиљне кораке да у глобалној утакмици нађе своје место у тој области“, да је то велики изазов, али да је то могуће, те да је улагање у људе једина њена шанса како би постала друштво благостања.

Међутим, ипак није све тако једноставно и сјајно како то на први поглед изгледа јер се политика умешала и у ову област. О томе ко ће уживати у том Ђелићевом „друштву благостања“, најбоље говори, по хитном поступку усвојен, Закон о изменама и допунама Закона о научноистраживачкој делатности. Наиме, у члану 13. досадашњег закона о научноистраживачкој делатности пише да председника Националног савета за научно-технолошки развој, који ће располагати новцем од кредита Европске инвестиционе банке, бирају чланови Савета. Ђелићу и друштву се није допало да толиким парама располаже неко ко није под њиховом контролом, па по новом закону председника Савета директно бира Влада Србије. С обзиром на досадашњу праксу, вероватно се власт ни овог пута неће тако лако одрећи установљеног модела избора кадрова, што значи да ће се они бирати по партијском кључу.

Да се наука у нашој земљи не третира на адекватан начин и не посматра као један од битних предуслова за развој државе потврђује и то што је Влада Србије, 11. фебруара ове године, донела „Стратегију научно-технолошког развоја Србије од 2010. до 2015. године“, чиме је прекршен постојећи закон о научноистраживачкој делатности, који у члану 9. прописује да се стратегија научно-технолошког развоја земље доноси за период од најмање 10 година. Иако је најновијим законом о изменама и допунама Закона о научноистраживачкој делатности овај период смањен на пет година, ово говори о „транспарентности“ владе Мирка Цветковића, која прво доноси незаконите одлуке, па тек онда предлаже законе, који ретроактивно треба да „озаконе“ те одлуке.

Кадровска политика и небрига државе

Кадровска политика на српским универзитетима довела је до тога да су услови у којима раде српски научници знатно тежи него што су били пре 20 година. Тада је Електротехнички факултет Универзитета у Београду, по истраживачким успесима научних радника који су у њему радили, био међу првих 20 у свету. Данас на чувеној „Шангајској листи“ 500 водећих универзитета у свету нема ни ти једног из Србије.

Разлоге за то треба тражити и у чињеници да је свега 0,3 одсто (око 220 милиона динара) „развојног“ буџета Србије за 2010. годину влада Мирка Цветковића наменила за научноистраживачки рад. То је, на пример, 15 пута мање од 3,2 милијарде динара намењених дотацијама за невладине организације, или 56 пута мање од 12,4 милијарде субвенција за ЈП „Железнице Србије“ (које је у 2008. години забележило губитке од 15,9 милијарди динара). Влада Мирка Цветковића је својевремено за потребе решавања стамбеног питања научника и научноистраживачких радника из буџета за прошлу 2009. годину издвојила свега 1000 динара. Да би умањила ту бруку, Цветковићева влада у новом закону о изменама и допунама Закона о науч-

Зашто на „Шангајској листи“ нема српских универзитета?

Шангајски универзитет Јиао Тонг рангира најбоље светске универзитете на основу неколико показатеља академског и истраживачког успеха: броја завршених студената и професора који су добитници Нобелове награде или Филдсове медаље (додељује се за изузетне домете у математици научницима млађим од 40 година), броја чланака објављених у најпрестижнијим научним часописима „Nature“ и „Science“, броја истраживача чији се радови редовно цитирају у другим научним публикацијама, броја чланака који су индексирани у најрелевантнијим научним базама и академском успеху у односу на број стално запослених професора поједине институције. Према овим показатељима, најбоља три универзитета на свету у 2009. години су амерички Харвард, Стенфорд и Беркли. Четврти је Универзитет у Кембриџу, Велика Британија, места од петог до девог поново заузимају амерички универзитети, док је британски Оксфорд десети. У сто најбољих универзитета нашло се 58 америчких (од чега је пет канадских, а остатак је из Сједињених Држава), 33 европска, пет јапанских, три аустралијска и један израелски универзитет. Једини универзитет са простора бивше Југославије на листи је љубљански (на деоби 402. и 501. места), а на „Шангајској листи“ су и два мађарска универзитета (ЕЛТЕ из Будимпеште и Универзитет из Сегедина на деоби 303. и 401. места), два грчка (Национални универзитет из Атине на деоби 201. и 302. места и Аристотелов универзитет из Солуна на деоби 302. и 401. места), један чешки (Карлов универзитет из Прага на деоби 202. и 301. места), два пољска (Универзитет из Кракова и Варшавски Универзитет на деоби 303. и 401. места) и два руска универзитета (Московски државни универзитет на 77. месту и Петроградски државни универзитет на деоби 303. и 401. места).

ноистраживачкој делатности, стамбено питање научних радника није ни дефинисала, него је у Закону наведено како ће „Министарство за науку и технолошки развој утврђивати програме за стамбено збрињавање научних радника“.

Члан Одбора Скупштине Србије за науку и технолошки развој и народни посланик Српске радикалне странке Срето Перић истиче да је један од проблема у развоју науке у Србији што се сва седишта института у Србији налазе у Београду.

– Људски потенцијал за развој научне делатности постоји и ван Београда, па сам у скупштинској расправи о Закону о изменама и допунама Закона о научноистраживачкој делатности, предложио да Институт за јагодичасто воће, малину, купину и боровницу треба да има седиште у Ариљу, јер је ариљска малина заштићена и географским пореклом – констатује Перић.

Он додаје да мали број проналазака који пријављују правна лица, свега око три одсто, показује да у Србији има довољно појединачно спремних људи да се баве научноистраживачким радом, али је недовољна помоћ државе у тој области.

– У Србији, око 97 одсто патената пријављују физичка лица. Најновијим изменама и допунама Закона о научноистраживачкој делатности оснива се Центар за промоцију науке, који ће преузети предмете, архивску грађу, регистарски материјал, али и један број запослених из Министарства за науку и технолошки развој. Науку свакако треба афирмисати, али не оснивањем нових институција ради запошљавања људи који ће у надлежном министарству бити проглашени технолошким вишком. Новац који се троши на нестручне партијске кадрове треба преусмерити у научне институције које школују младе научнике – истиче Срето Перић.

Политичко-историјски оквир српске трагедије (I)

• *Руско-српски односи у двадесетом веку у знаку великих обмана и неспоразума који још увек трају¹⁾*

Пише: Др Веселин Ђурђевић

Путиновски препорођена Русија у позицији је да крене новим путем у постављању и решавању проблема на подручју претходне Југославије

Обраћајући се за помоћ Русији, многи Срби – данас сатанизовани и разбијени, доведени до egzистенцијалног понора – чине исто оно што су чинили вековима, видећи у мајци Русији јединог спасиоца. Раде исто оно што су њихови аутентични представници радили у османлијска времена, оно што су чинили притиснути Аустро-Угарском и ватиканском прозелитском политиком (која их је преполовила), исто оно што су радили у време Мусолиније и Хитлерове диктатуре. У доба тзв. комунистичке диктатуре Русије више није било, па су Срби доживљавали нова сатирања и егзодусе. У последњој деценији 20. века и почетком 21. века најстрашнија су била протеривања Срба, прво из Републике Српске Крајине, потом са свете српске земље Косова и Метохије. Западно одвајање Црне Горе („српске Спарте“) довела је све Србе до јаука.

Некада због својих проблема, због удара на њу са стране, Русија није могла да Србима притекне у помоћ у двадесетом веку због својих социјално-револуционарних заноса, који су потискивали и велику руску традицију и руску узорну православну духовност и душевност. Следећи Русију и када она то више није била, Срби су у наше време доживели трагедију, која још увек траје.

Уводне напомене

Срби су вековима живели борећи се за опстанак. Бранећи се од разних нападача, објективно су бранили и Русију. У току ових борби сужаван је њихов животни простор. Истраживачка констатација Вука Караџића „Срби сви и свуда“ одговарала је етничкој ситуацији на Балкану и у делу југоисточне Европе. На европској карти из 814. СЕРВИА се простире од Пелопонеза до данашње Словеније – на карти из 900. иде као мешовито становништво и до Аустрије и Ломбардије, потврђујући да је прастиара одредница VENDI, означена у топонимима Wien (Вена-Беч) и Венеција, заснована на документима. Неки истраживачи именују и старе Дачане као Словене, а старе Илире као „Србо-Илире“. Француски научник Сипријан Робер, на пример, пише: „Није ли јасно да име Србин, управо исто тако као и име Венд, означава целу словенску расу... Порекло свих Словена је од Илира-Срба“ („Свет Словена“, Париз, 1852). У осамнаестом веку царски саветник на Двору, врло образовани аустријски истраживач (потом канцелар) Фон Бетерштајн, Србе види као већинску популацију не само на Балкану, него и у Доњој Панонији (Војводини), Горњој Панонији (Мађарској), Трансилванији (Ерделу), Банату, укључујући и румунски део. До истих закључака дошао је и Србин Сава Текелија, који је због захтева да се обнови српско царство умро у аустријском затвору.

Процес сужавања српског етничког простора трајао је вековима. Најшире размере доживљавао је у току исламизације која се обично завршавала турцизацијом, потом, у новије доба, и албанизацијом. Некада су не само Косово и

Метохија, него и Албанија биле словенске (српске) земље. (Види нпр. А. М. Селишчев, Славјанские наслеђа в Албанији, Софија 1931). Само део исламизованих Срба задржао је своје етнојезичко јединство са матицом (у Босни и Херцеговини, Рашкој области, на Косову и Метохији у Црној Гори и Македонији). Други српски усуд био је масовно насилно покатоличење, које сеже од времена Велике шизме 1054. године, што је водило њиховој латинизацији, у средњем веку германизацији, и – у најновије доба – хрватизацији. Хрватизација је постала интензивна од средине 19. века, али су тек од 1900, од Бискупске конференције у Загребу, сви Срби римокатолици преименовани у Хрвате. Тада их је на простору данашње Хрватске било два-три пута више од оних који су одраније били прихватили хрватство. Етничких Хрвата, по језику кајкаваца, било је врло мало.

Велики српски усуд била је њихова позиција у маказма великих политика, између Запада – који их је одбацивао као православно „руско упориште“, и Русије која неретко није схватала феноменологију те српске позиције – тај необуздани карактер народа који се вековима одупирао Турској, који је после Првог устанка 1804, Карађорђевој револуције, био толико борбено хомогенизован да би, да је Русија знала то стање духа и да се на њега ослонила, и Константинопољ и мореузи којима је тежила одавно били у њеним рукама.

Елаборација која следи има за циљ да се Русији понуде битно другачији путеви у политици према Балкану, не само према Србима, него и према бившој Југославији. Следе идеје које су противтежа западним насилним импровизацијама, идеје које српски народ могу спасти од потпуног уништења.

„Неодговорни“ склад католичко-клерикалистичких и коминтерновско-совјетских са хрватским и другим сепаратистима с циљем разбијања Југославије

Југословенска држава, формирана децембра 1918. као Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца (СХС), од 1929. као Краљевина Југославија, била је плод српских ослободи-

лачких победа у балканским и Првом светском рату. Атентат у Сарајеву био је само повод за овај рат. Цар Николај II није у њега ушао само због Срба, него и у складу са опредељењем усвојеним на царском двору 1879, као и због договора са Енглеском и Француском 1907. Ушао је, међутим, пре времена јер је 1907. било договорено да се Русија за отпор германском *Drang Nach Osten*-у припреми до 1919. године. Срби, дакле, нису били одговорни за Први светски рат, како су то 90-тих година прошлог века „у хору” блебетали западни сатанизатори Срба, безразложно им приписујући одговорност и за Први светски рат, како је говорио и А. Козирјев.

У Првом светском рату против Срба православца огледали су се, бежећи од етничког стабла, Срби римокатолици и Срби мухамеданци – први да би се тим путем подвргли хрватизацији, други да би се за тај пут припремили. Братоубилачка крв била је „сировина” овог „социјалног инжењеринга”, својеврсно огледање фројдовског „комплекса малих растојања”.

Срби су нову државу прихватили као заједничку вредност и једини су јој подређивали све своје националне циљеве. Одбили су понуду Лондонског уговора (1915) који им је гарантовао српску државу која је укључивала и њихове римокатолике и мухамеданце. Југословенству су подредили и унутрашње организовање, док су они који су се својом вољом отргли из оквира страних империја вођених Ватиканом, само наставили своје усконационалне политике, и то на српски рачун. Помоћ им је после 1917. стигла отуда откуда се нису надали, од совјетске државе, иако је она за њих била само православна бастија. Ова помоћ је стизала преко Коминтерне и њених секција.

Србе су стаљинисти одбацивали због топлог пријема око 70.000 руских белогардиста, којима су ови давали и могућност за војно организовање. Ова бела емиграција је намеравала да на руски престо доведе краља Александра Карађорђевића. Тада је „црвена Москва” озбиљно прихватила и аустроугарске флоскуле о „великосрпској хегемонији и националном угњетавању”, управо као и ватиканска испостава у Загребу, Хрватска католичка акција. И КПЈ је била у функцији операционализације ових подвала, па је заједно са хрватским и албанским екстремним сепаратистима повела борбу против југословенске државе као „тамнице народа”. И на Шиптаре (Албанце) тада се у СССР-у гледало као на „жртве српског угњетавања”, иако је чињеница да су они уживали сва грађанска права, иако је чињеница да је краљ Александар одбио турску понуду да их масовно пресели, јер је Турска добро знала какве су злочине починили над Србима (види: Иван Левин, Национални вапрос в междоуној Европе, Москва 1934). Српску одбрану нико није слушао, иако Срби у заједничкој држави нису достигли ни средњи ниво економског развитка. Иако је Србија у рату била потпуно разорена.

Совјетски догматици наступили су са симетријом „великоруско самодржавље једнако великосрпска хегемонија”, мешајући и етничке и политичке чињенице. Нису видели основну „симетрију” - да су сви антисрби (заједно са „револуционарним” Србима), следећи Лењинов национални концепт разбијали општу етнојезичку целину. Али је Лењинова федерализација Руског царства била деструктивна и у другом смислу, јер је разбијала словенско стабло, док је неке, неруске, неконституисане полуфеудалне етникуме, одвратила од русификације на узвишеној цивилизацијској основи и окретала их разним облицима ретроградности.

У Југославији је Лењинов (Стаљинов) модел који је носила КПЈ ишао на руку католичким пројекцијама разбијања државе. У време настајања овог модела Црна Гора је била српска, тако су се осећали и њени католици и мухамеданци. Српска је била и Македонија (Стара Србија), али је коминтерновско антисрпство одвојило од руске мати-

це вардарски део Македоније, пирински је препуштен Бугарима, а јегејски Грцима. Словенци су припадали језичкој групи западних Словена, као и етнички Хрвати. И једни и други су до средине 19. века били само малобројни кајкавци и чакавци. Од средине овог века почиње хрватизација Срба римокатолика, али она у време настајања југословенске државе није била далеко одмакла, па се интегрално југословенство показивало као европска опција (след немачког бизмаркизма и италијанског рисорђимента).

Лењинско-стаљински национални концепт у својој југословенској, у ствари сепаратистичкој примени је, разбијајући јединствено биће народа, стварао нове синтетичко-националне острашћене идентитете који су се потврђивали само насупрот матици. Између два светска рата они су стасавали иза кулиса стварности и у затвореним компартијским ћелијама и у тајновитим католичким организацијама. У том кругу већ тада су, у име „нове Русије радника и сељака”, у Југославији биле пројектоване новонационалне посебности, у складу са ватиканском стратегијом разбијања Српства и претварања Хрватске у свој бастион према СССР-у (Русији). На основу такве историјске свести била је формирана и структура КПЈ, која је у неспрском случају углавном била сепаратистичка. Српски руководећи кадар КПЈ сачињавали су анационални идеологизатори који су по правилу били лумпен-пролетери и лумпен-сељаци. Српски горњи национални слој већ тада је сагледавао и антисрпску и антируску употребу „Русије” и био против комуниста.

Мит о „великосрпској хегемонији” испуњавао је совјетску политичку сцену и јавно мњење. Преко Коминтерне лажи су ширене по читавом свету, формирајући и на Западу антисрпско јавно мишљење. Када је 1939. проглашена Бановина Хрватска, помоћу хрватских сепаратистичких удена Срба Хитлером и Мусолинијем, многи су мислили да је напакон решено хрватско национално питање. Мало је ко знао да су овим чином под „капу” Хрватске стављене и земље Срба православца (северна Далмација, Лика, Кордун, Банија, Горски Котар, западна Славонија). Још мање је свет видео да је нова творевина одмах почела са обесправљивањем Срба православца и са убрзаном хрватизацијом католика.

Мит о „великосрпској хегемонији” припремио је хрватске усташке и шиптарске (албанске) кољачке ножеве за Други светски рат. Спремне банде дочекале су окупаторе тријумфално, управо онда када се Стаљин спремио да призна њихову Независну Државу Хрватску (НДХ). Потом је стаљинска Совјетија била збуњена наступајућим догађајима, јер су они одступали од њене пропаганде. Када је избио преврат у Београду, 27. марта 1941, за њу је то био комунистички и југословенски чин. Тако их је обавештавао и „Валтер” (Ј. Б. Тито). А радило се о антихитлеровском чину, у коме је српски народ узвикивао „Живела Русија!”

Ратни период: Претварање комунистичке илегалне у русофилски (српски) ослободилачки (партизански) покрет и његова злоупотреба на линији великохрватске политике под видом новог југословенства

И када је избио Други светски рат на тлу Југославије, ни СССР ни Запад нису битно кориговали своје предратне представе о овој земљи. Пропагандистичким путем био је замагљен и сам кључ за разумевање новонасталога стања, односно чињеница да су окупатори објавили рат Србима као народу, док су све друге, сепаратисте, прихватили као своје савезнике против Срба и СССР-а. Руски народ ни тада, ни деценијама после тога, није сазнао да су Срби својим „не” Хитлеру 27. марта 1941, за шест недеља заустави-

ли операцију „Барбароса” и спасили Москву²⁾). Идеологијана Совјетија и пропагандистички Запад нису видели основну југословенску поделу: на снаге које су прихватале окупаторе као савезнике и на српски народ који их је одбацао, без обзира на идеолошке и политичке разлике, јер је он морао да се брани и од окупатора и од његових домаћих квислинга. Стаљинова Русија није сазнала да је у оквиру свесрпског покрета отпора настао посебан партизански – у име „нове Русије”, и да је он захваљујући његовом мистификованом вођи Титу (за којег су српски следбеници дуго мислили да је Рус), наступајући као „револуционарни” – разбио заједнички српски отпор, спутавајући његову одбрану од хрватског усташког геноцида. Затим, да је он, да би се додворио Стаљину, прокламовао „другу фазу револуције” (класну), што је резултирало страшном смрћу око 10.000 оних који су били против „револуционарног авантуризма”. Испред титоистичких пушчаних цеви многи часни комунисти узвикивали су паролу: „Доле троцкисти!”, „Живео Стаљин!”, „Живела мајка Русија!”

Мистификовани Тито, у име „нове Русије”, изазивао је грађански рат међу Србима. Своје ривале, четнике генерала Драже Михаиловића, српске националне борце који су и поред геноцида хрватских, албанских и других сарадника окупатора наставили да следе југословенску идеју, прогласио је за великосрбе и контрареволуционаре. А радило се о политичким реалистима, који су одбацујући Титов комунистички екстремизам, полагали наде у васкрснуће православне и словенске Русије. Док је беснео овако испровоцирани грађански рат међу Србима, хрватске усташе су пуниле логоре и бездане јаме са стотинама хиљада Срба. Рачуна се да је до краја рата од усташа и албанских балиста убијено око милион и по Срба, Јевреја, Цигана и нешто мало других антифашиста. Док је беснео рат међу Србима, Шиптари (касније преименовани у Албанце – да би се идентификовали са Албанијом) убили су десетине хиљада Срба, преко 100.000 протерали, преко 150.000 Албанаца насељено је из Албаније на Косово и Метохију. Стаљинска „Русија” све ово није видела – за њу су Албанци и даље били „угњетени народ”, па је Стаљин и у рату и после њега чак планирао прикључење Косова и Метохије Албанији, као седме југословенске федералне јединице. То су показали његови разговори са Е. Кардељом 1947. године.

Рат је био завршен још једном великом обманом СССР-а и Запада, али не и Ватикана, Немачке и Аустрије. Примат је после рата добио Тито који је на Западу био прихваћен као „балкански Робин Худ”, као „вођа свих југословенских народа и народности”, као „борац против великосрпске хегемоније”. Ни СССР ни Запад нису знали да је он заправо био предводник српских (партизана), те малог броја Срба римокатолика из Истре, Далмације и Дубровника. Несрба у његовим редовима је било неколико стотина. Српски римокатолици још су се кретали границом између српства, југословенства и хрватства, упркос сталним притисцима католичког клера. Противно стварном стању, у Титовим тајновитим извештајима Стаљину и Коминтерни партизански покрет приказиван је, прво као југословенски, затим у другој половини рата, Тито је давао хрватска имена српским јединицама (око 95% српским), или регионална: црногорске, херцеговачке, босанске, крајишке и друге бригаде и дивизије. Српски предзнак даван је само борцима на тлу Србије. Совјетски доктринари то нису видели.

Тако је овај мистериозни вођа добијао велико залеђе које му је омогућило да на самом крају рата привуче десетине хиљада Хрвата и муслимана. Прихватио је и немали број оних који су пре тога учествовали у геноциду против Срба. Афирмацијом Тита, савезници су при крају рата одбацивали генерала Михаиловића и његове четнике, по-

крет који је избегавао изазивања окупатора јер су резултирала масовним одмаздама над Србима. Михаиловић је због тога прихватио пут углавном пасивне резистенције. Савезници су одбацили и четнички концепт тријалистичке, на етнојезичкој основи постављене федерације, а прихватили Титов концепт који је разбијао српски народ и поткопавао Југославију, концепт који је био усвојен на нерепрезентативној скупштини АВНОЈ-а 1943. На крају су Срби доживели још једну иронију своје зле судбине: предводник њиховог патриотског, националног покрета, Михаиловић, помоћу „суда” је масакриран, док је предводник хрватских кољача Анте Павелић, ватиканским „пацовским каналима” био пребачен на „слободни Запад”, његов идеолог надбискуп Алојзије Степинац је „затворен” у самостану. (Овај је крајем 20. века беатизован од стране папе Јована Павла II).

Велике Титове обмане доживеле су завршницу после продора Црвене армије у Србију. Ослобађајући је од немачких окупатора, Црвена армија је од српских традиционалиста који су јој летели у загрљај тражила да се прикључе југословенском одреду потпуковника Марка Месића, који је пре тога, у бици код Стаљинграда, учествовао у погромима над Русима, а пре тога над Србима. Сламајући немачку кичму заједно са партизанима, Совјети су Београд предали у руке Титу, који је одмах посео његове краљевске дворе и попут гусарског добитника отварао златне сандуке његових ризница. Црвена армија је упућена према северу, да би на најширем делу Дунава, код Батине, доживела велико изгинуће. Историчари се и данас питају зашто није наставила свој победоносни јуриш северно од реке Саве. Није ли разлог за то био Титов страх да ће се на овом путу срести са снажним хрватским отпором, са „фабриком смрти” у Јасеновцу која је још радила пуном паром, гутајући на десетине хиљада људи? И заиста, да је био прихваћен овај други правац, биле би демистификоване све претходне Титове обмане Стаљина и Коминтерне.

Нису Совјети видели ни како је Тито уклањао српски горњи слој, рушио српске цркве (као што је његов грузијски учитељ рушио руске). Настављао је старе манипулације са СССР-ом и од Стаљина добијао похвале: „Валтер зна како се то ради” (односило се на Титове послератне чистке преко 100.000 потенцијалних непријатеља, углавном Срба).

Рат у Југославији завршен је победом сепаратиста свих боја, а поразом Срба који су се под различитим заставама борили против окупатора и квислинга. Старе Титове обмане, којима је сакривено право, српско лице партизана, настављане су новим обманам, све до краја рата – док није била успостављена национална „симетрија” убица и убијених, све док починиоци геноцида нису били преведени на страну победника, све док није био постигнут „велики компромис”, којим је Титу дата сва власт (посредством Хрвата Ивана Шубашића). На крају је био одбачен и краљ и његови српски следбеници.

Савезници су били задовољни југословенским „компромисом”, Черчилу је сметао само Титов недемократски референдум којим је детронизирао монархију. Савезници, међутим, нису видели битно: Титов федерални концепт, којим су разбијане српске земље, којим су, на основи историјских регионализма, на српској етничкој подлози прокламоване нове нације – које су потом „афирмисане”, уз употребу недолучних компартијских бирократија на власти, које су настојале да своје позиције по сваку цену одрже.

У име социјалистичког интернационализма била је наметнута вештачка творевина која је разбијала јединствено јужнословенско културноисторијско биће. Била је то још једна потврда велике обмане. На крају су диктаторски биле институционализоване старе националне против-

речности, и било је само питање времена када ће оне букнути.

Други светски рат није био завршен, јер су квислинзи свих боја били ослобођени и геноцидних злочина и ратних репарација. Ратне репарације, које се процењују на хиљаде милијарди долара, нису платиле ни Хрватска ни Немачка. Њих су платили само Италијани, и то у територијама на северу Јадрана. Део су платили и Мађари. Историјска је иронија што су од Италије добијене територије крајем 20. века ушле у састав sukcesора геноцидне НДХ, Републике Хрватске, док је Србија изгубила и излаз на море – које је вековима било насељено Србима.

Послератни период: Институционализовање основа за разбијање југословенске државе – уз политичке манипулације са Западом и СССР-ом

Од света је после рата пропагандистичким путем била сакривена чињеница да су у темеље „Титове Југославије“ били уграђени елементи њене деструкције, путем неприродне фрагментације српских земаља, те она да су на тој основи били наметнуте „нове нације“, партијски и државно институционализоване на историјски насталим регионализмима и религиозним поделама. Потом су ови синтетички национи апсолутизовани до искључивости, јер су били интелектуално и духовно сужени до ништавила. Компартијске националне бирократије у Македонији, Босни и Херцеговини, Црној Гори и аутономним областима унутар Србије (на Косову и Метохији и у Војводини) добијале су уносне положаје, биле су у ствари плаћене за деструкцију српске народносне основе. На тако некохерентним подлогама стварани су услови за нови братоубилачки рат, односно за наставак Другог светског рата.

Обмане света о ситуацији у Југославији и о српској позицији у њој наставиле су свој живот и после рата. Од међународне јавности била је сакривена и основна чињеница, да је Други светски рат у Југославији завршен са помешаним узроцима и последицама, убицама и убијеним, и то на српску штету, да су томе највише допринеле Титове обмане, да је главни циљ разбијања заједничке државе био стварање „велике Хрватске“ на њеним основама. Југословенски компартијски вођа показује се у овом контексту као преварант, јер је у име „политике братства и јединства“ наметнуо неприродне федералне јединице и представио их свету као оквире битно различитих народа. На тој основи резоновала је и Бадинтерова „арбитража“ 1991. године. Овакву Титову злоупотребу „социјали-

стичког интернационализма“ нарочито изражава његова хрватска федерална конструкција, у којој су православни Срби, око 30% њених житеља, на различите начине обесправљивани. Постепено су укидана њихова аутономна права, онај остатак њихове аутономије коју су уживали и у време Аустро-Угарске. Многи Срби су тада југословенство користили као мимикрију, да би избегли асимилацију. Тако су у Хрватској на крају били сведени на око 12%. Овај пут је наставио тзв. Хрватски масовни покрет („Мас-пок“) крајем 60-тих и почетком 70-тих година, који је био својеврсна „генерална проба“ хрватских сепартиста. Тито га је „зауставио“ онда када се уплашио да он може да угрози његове личне позиције, али је и то урадио помоћу нове националне симетрије: „мас-пок“ једнако „српски либерализам“ гледало као на пошаст. Убацивањем овог српског „порока“ Тито је зауставио пут који је обећавао реконструкцију државе и друштва, пут неке демократизације. Тада је сваки српски отпор овом хрватском сепаратистичком курсу осуђиван као српски ретроградни национализам.

Многе чињенице су указивале да се иза свега крије ватиканска прозелитска стратегија. Посебно она која се користила „атеистичким добом“, овим магловитим временом када је Српска црква била драстично прогањана, док је католичка добијала услове за несметано деловање. О тој стратегији посебно говори Титов сусрет са папом Павлом VI 1971, када је вековни Завод светог Јеронима добио предзнак – Хрватски... Циљ је био да се Хрватска учини католичком упориштем према Русији, о чему говори и пројекција с почетка 90-тих година XX века: „Створити велику католичку Хрватску са Црном Гором и Албанијом“. Русија ово није видела.

Чињеница која је омогућавала овакве обмане је да се све до Титове смрти 1980. на југословенског вођу гледало као на великог државника са херојским борацким педигреом. Његов отпор Стаљину 1948. године давао му је квалитатив антикомунистичког дисидента и хероја над херојима. Ни стаљинска бирократија није много обраћала пажњу на његове информбировске чистке (1948-1953), иако су у њима страдали углавном Срби, комунисти-идеалисти, они који су дубоко веровали у социјализам. Велики политички капитал Тито је добијао и преко модела „самоуправног социјализма“, иако се радило о својеврсном „виво-експерименту“ над људима и друштвеним структурама, некој врсти прудонизма-анархизма.

После отпора Стаљину, на Западу је Броз (Тито) био проглашен за ствараоца „социјализма са хуманим лицем“, која му је улога давала капитал „излога“ према совјетском лагерском свету. То је на одређени начин утицало на лабављење социјалистичке „монолитности“.

После Стаљиновог смрти, према том „излогу“ почели су да се окрећу и лидери КП СССР-а. Великом југословенском манипуланту „на каносу“ је долетео и Хрушчов, надајући се да ће га вратити у компартијску породицу, њега који је тада приређивао велелепне церемонијалне представе у знаку „политике несврстаности“, којим путем је револуционарна енергија афричке, латиноамеричке и азијске сиротиње расплињавана, одвраћана од све већег наслона на СССР.

Велика загонетка звана Тито није била одгонетнута до краја његовог живота, па су му на сахрану дојурили многи светски лидери.

Напомене:

- 1) Међународној конференцији „Моноцентрова модел глобализације и њеј деструктивна улога на Балкану и во већем миру“ (Геноцид српског народа)
- 2) У главном руском граду ни данас нема споменика захвалности Србима, смрт је помела генијалног вајара В. М. Кликова да он то уради на своју руку.

Српска породица у кризи

• **Каква будућност чека Србију у којој је данас више од 500.000 гладне деце и омладине**

**Пише: др сс. мед. Гордана Пауновић
Милосављевић**

Како преживљава породица у Србији и шта се може очекивати?

Од када је почела светска економска криза, негде крајем 2008. године, егзистенција српске породице се знатно погоршала. Економска криза која је додатно урушила поспрнулу српску привреду је значајно утицала на животни стандард већ осиромашених грађана Србије, па самим тим и на просечну породицу.

Масовна отпуштања, замрзавања плата праћена низом поскупљења драстично се одражавају на ионако низак стандард грађана Србије, што значи и на смањење породичног буџета. Велики број породица суочава се са опасним егзистенцијалним проблемима.

Породица представља основну ћелију опстанка друштва и државе. Најважнија институција друштва је управо породица. Она је основ људске заједнице и незамењива је у процесу духовног и социјалног развоја личности.

Брига о породици у нашем друштву део је опште бриге о човеку, истакнуте у Уставу Републике Србије, члан 66: „Породица, мајка, самохрани родитељ и дете у Републици Србији уживају посебну заштиту, у складу са законом.“ Породица има важну улогу у формирању личности, и на успостављању односа индивидуа и друштво. Уколико су интерперсонални односи у породици складни, емоционални контакт детета са члановима породице задовољавајући, и где се подједнако поштује сваки члан, деца развијају самосталност, иницијативу, сигурност, одговорност и спонтаност. Уколико се деца уважавају, не запостављају или не злостављају, ствара се повољна породична атмосфера која је од значаја у процесу социјализације.

Породице које захтевају апсолутну послушност од детета и где су нескладни породични односи, спречавају развој личности. Тада деца постају зависна, без иницијативе, често бунтовна, раздражљива, агресивна и одају се улици и постају или зависници од наркотика или делинквенти.

Члан 65 Устава Републике Србије регулише права и дужности родитеља: „Родитељи имају право и дужност да издржавају, васпитавају и образују своју децу, и у томе су равноправни“. У породици се преноси вера предака, држи се до основних духовних и моралних вредности.

Породица је извор љубави и у њој се учимо животној борби, подели радости и туге, пожртвовању. Породица ствара осећај сигурности, заједништва и смисла личне и заједничке среће.

Без јаке породице и породичне жртве за нове генерације нема друштвеног, економског и биолошког опоравка породице. Породице у Србији се данас сусрећу са многобројним проблемима. Разноврсна експертска истраживања савремене српске породице су песимистичка. Најблаже речено, српска породица је у кризи.

Власт не брине о породици

Породична криза је узрокована и друштвеним околностима које се мењају и којима се не види крај ни светла будућност. Родитељи су или незапослени или имају мала примања. Да би својој деци обезбедили егзистенцију, разтрзани су између многих послова. Њихова одсутност до-

води до недостатка времена за контролу и васпитање деце. Зато се дешава да деца рано излазе из породице и остају подложна многим негативним утицајима из друштва.

Економско осиромашење доводи до психолошког осиромашења. Због личног индивидуалног осиромашења многе породице у Србији су доведене у незавидан положај. Наше друштво годинама уништава породицу. Многе генерације из села, где је постојала једна врста традиционалне патријархалне породице, растурене су. Људи су одлазили у градове. То се чинило и чини и данас. С друге стране, није ништа необично да се данас породице обједињују, стварају се вишегенерацијске породице. То је једна природна борба за опстанак, за преживљавање, али и несвесно враћање нечему што се изгубило а што је било добро.

Данас је изражена небрига власти о породици. Власт усваја законе, потписује међународне декларације, али то не поштује и не спроводи у дело. Породица је остављена сама себи.

Професор Драго Панџић, који се бави породичном педагогијом, изјавио је: „Држава нема добар однос према породици и у многим сегментима се маћехински понаша према породици, нема стратегију развоја породице.“ Ситуација је толико лоша да то не могу да порекну ни представници власти. Министар рада и социјалне политике, Расим Љајић, навео је да је српска породица у кризи, и да је 255.000 породица у Србији сиромашно. Поменути министар је прошле године на фестивалу породице у Београду, којим је први пут у Србији обележен Светски дан породице, изјавио да више од 60.000 породица у Србији прима социјалну помоћ, а још толико се јавља за једнократну социјалну помоћ центрима за социјални рад. Међутим, на овај начин српска породица неће изаћи из кризе. Социјална политика која треба да штити породицу, и одговарајуће министарство, очигледно немају решење.

Недовољно је обезбеђен систем социјалне заштите, социјалне сигурности и запошљавање, посебно младих људи који имају децу. Српска радикална странка се залаже за јачање и опстанак породице, посебно породица са децом које су суочене са сиромаштвом.

Одрживост породице немогућа је без одређеног степена социјалне сигурности, која захтева модернизацију социјалне сигурности и обезбеђивање њеног минимума за сваког појединца. Сиромаштво и социјална сигурност спадају међу најзначајније проблеме и изазове владајуће коалиције, а њихово решавање у великој мери условљава одрживост српске породице.

Морају да се уложе напори за побољшање породичних услова јер је породица највећи ослонац у животу и најважнија за сваку особу. Будућност младе генерације, између осталог, зависи и од породичних односа, стабилности породице, могућности за образовање сваког младог човека.

Европска унија неће да се бави српском породицом и њеним проблемима, нити ће да брине о стању у коме се данас налази породични морал, економско и биолошко стање српске породице. Међутим, чињенице наводе на закључак да наше друштво није нешто посебно заинтересовано за породицу у Србији. Брачне и породичне вредности нису данас на цени, нити су део свепрожимајуће медијске слике света, а камоли пожељан морални образац или део неког породичног програма.

Број развода изједначио се са бројем склопљених бракова

Данас живимо у времену краја традиционалне српске породице. Тешко и касно склапање бракова, брзи и многобројни разводи, малолетне породице, перманентна сексуална револуција, пресудно утичу на свеукупни значај породичног живота. У неким општинама у Србији број поднетих тужби за раскид брака приближно је једнак броју новосклопљених бракова. Кључни узрок ове појаве је промена схватања породице и односа према њој изазваног променама система схватања моралних вредности.

Промискуитет, индивидуализам, забаве са конзумирањем наркотика и алкохола, настоје да понизе рад, морал, дисциплину, солидарност, поштење, искреност и остале класичне моралне вредности. Све већи број младих, родитељство не схвата као дар, као врхунац одговорности и среће, већ као обавезу која спречава каријеру и лично напредовање.

Српска радикална странка види очување традиционалне српске породице као један од основних задатака. Заједнички живот јесте пун искушења, посебно у стре-

сним и кризним временима, али природа људског бића је исте борба. За брак се треба борити, треба улагати много енергије за решавање заједничких проблема. Љубав, међусобно поштовање и подршка морају бити основа заједничког живота партнера. Постоје и разлози када је развод неминован, посебно ако трпе деца, ако у породици постоји насиље, физичко или психолошко. У породици се дете формира и учи свим основним вредностима на којима би требало да базира свој будући живот. Србија се налази на рубу демографске катастрофе и уколико се нација не избори са белом кугом, прети нам биолошко изумирање. Срби као народ спадају међу најстарије на свету. Један од проблема је што млади брачни парови одлажу родитељство, јер немају посао, стан, најосновније услове за живот. Према статистичким подацима, са родитељима живи 70 одсто незапослених а 51 одсто запослених.

Годишње нестаје један читав град

Мора се изградити адекватна популациона политика, која представља приоритет у демографском развоју Србије. То поткрепљују катастрофални статистички подаци који сведоче о недовољном рађању, опадању природног прираштаја, изразито старој популацији, интензивним миграционим кретањима.

У Србији је од 2000. до 2005. године било 127.000 мање рођених него умрлих, или у просеку око 25.000 годишње. Стопа наталитета је 1,4 детета по жени, у Европи 1,6. Србија је једна од 10 држава са просечно најстаријим живљем на свету.

Према статистичким подацима из 2006. године, Србија има 7,4 милиона становника. У току 2007. године родило се 70 000 деце, а умрло је 103.000 становника (нестао је један град). Ова сурова статистика показује лошу демографску слику Србије. Чак ако би се рађање у Србији подигло на ниво од 2,1 дете по жени, број становника у Србији биле би у наредних 50 година мањи за милион. Ако се размишља о повећању броја становника у Србији, потребно је да свака жена роди треће дете. Оправдање за одлагање и непланирање породице већина младих тражи у неповољним економско-социјалним условима у којима се Србија налази.

У Србији је исувише мало младих људи у односу на укупну популацију и све је чешћа појава да се жене у све познијим годинама одлучују за рађање првог детета, што додатно утиче на лошу демографску политику.

Пре 50 година, у Србији се према статистичким подацима, сваки 13. брак завршио разводом. Статистика из 2001. године указује да је склопљено 30.000 бракова, а разведено 5.566 бракова, што значи да се сваки пети брак у Србији оконча разводом. Бракови без деце најподложнији су разводу. Српски народ је изложен хроничном стресу који траје, а узроци су економски, психолошки и социолошки. Ресурси за породично живљење су исцрпљени.

Најугроженије категорије становништва у Србији су деца. Од око 2 милиона деце и омладине до 18 година, једна четвртина живи у сиромаштву. Сва ова деца расту без подстицаја, без адекватне здравствене заштите, са смањеним хигијенским навикама, без културних и спортских садржаја. Недостаје им све, од пристојног крова над главом, чисте постељине, опране одеће, обуће. Свако десето дете је неухрањено. Небрига о деци и младима и њиховим основним развојним потребама води само у једном смеру, ка стварању трауматизованих одраслих особа и потенцијалне малолетничке делинквенције, наркоманије и криминала.

Каква будућност чека Србију у којој је данас више од 500.000 гладне деце и омладине? (тор је неуропсихијатар)

Нова финансијска архитектура

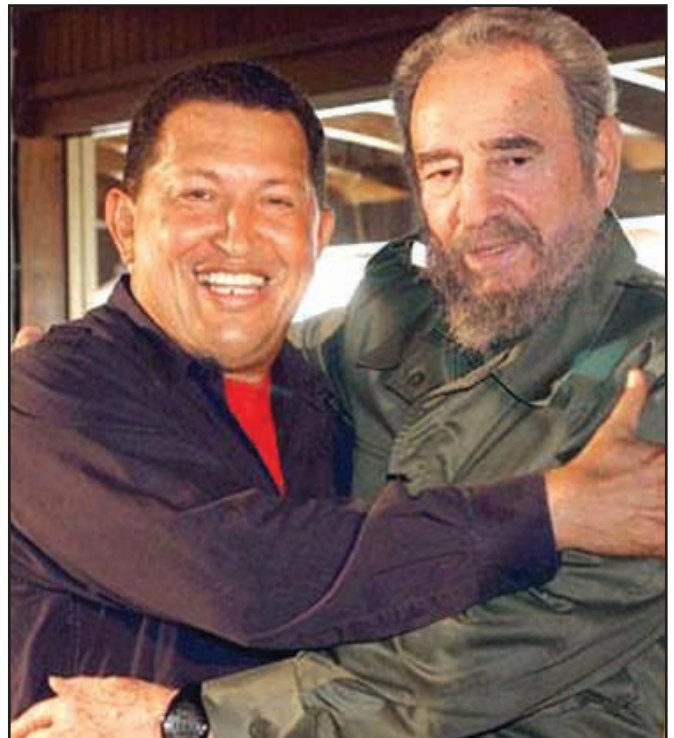

Пише: проф. др Зоран Милошевић

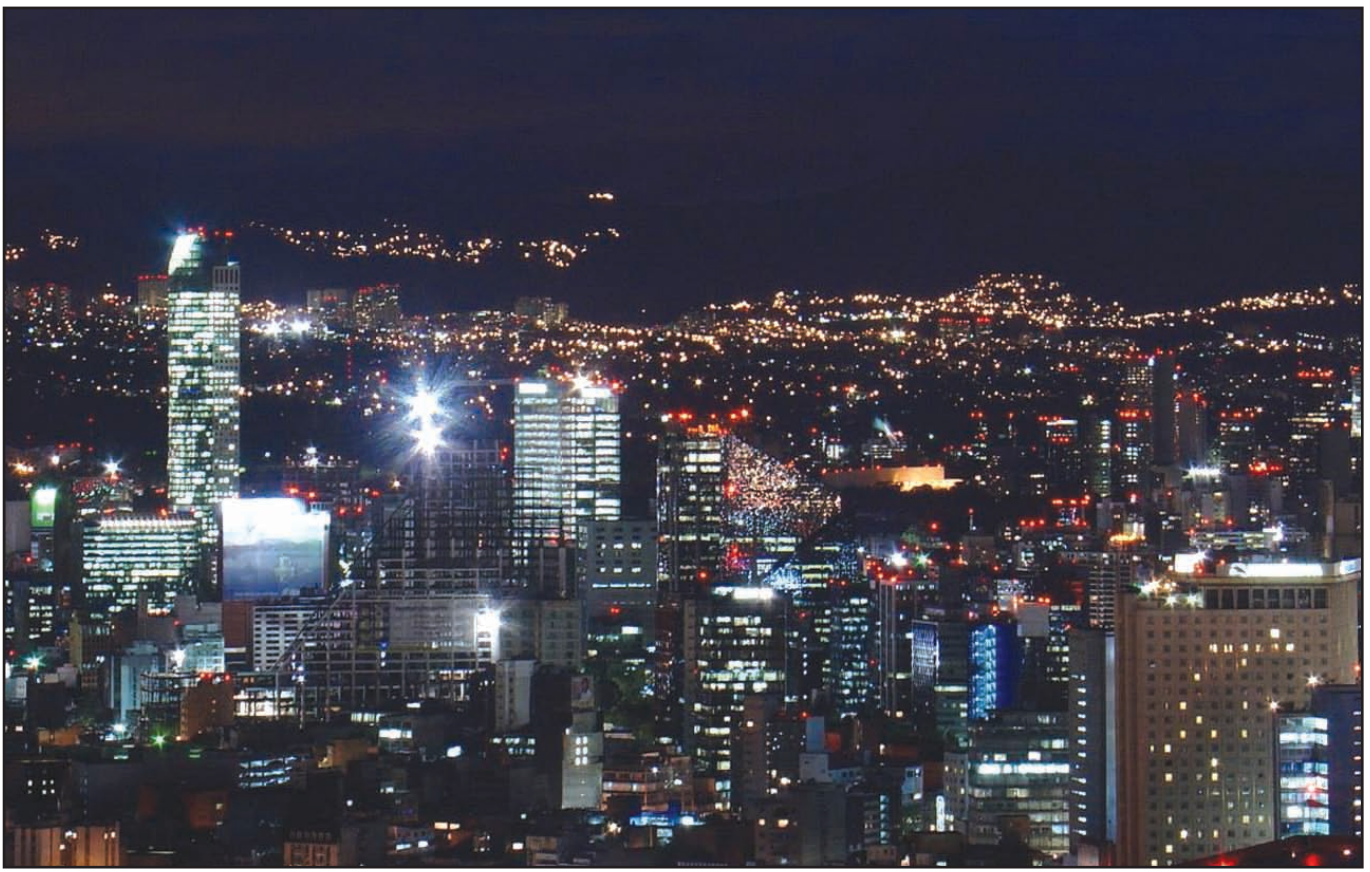
У српској јавности није забележена жива политичка делатност у Латинској Америци, која, очигледно је, мења савремену геополитичку слику света и доприноси даљњој демократијацији планете. О чему се ради?

Последње недеље фебруара (22 – 23) 2010. године у Канкуну, одржан је самит на коме је званично формирана **Заједница држава Латинске Америке и држава Карипског мора**. Створена је нова регионална организација која претвара Латинску Америку у моћан блок са сопственим интересима и програмом. Наиме, регион је начинио очигледан искорак, створивши регионалну организацију која је објединила чак 32 латиноамеричке државе и државе Карипског мора.

Стварање споменуте заједнице представља видљиву промену, како на америчком континенту, тако и у свету. Главни догађај који је ово омогућио је двојак: прво, слабљење хегемоније САД и стварање низа регионалних блокова који сведоче о новом односу снага на глобалном нивоу, и друго, безобразно и дрско подржавање војних диктатура од стране САД. Кап је прелила, како пише Марк Вејсброт (Mark Weisbrot), администрација Б. Обама која је подржала преврат у Хондурасу, којим је свргнут демократски изабрани председник Селај. Наиме, Вашингтон није пратио мере држава која су чиниле Организацију америчких држава, те није повукао свог амбасадора из Хондураса. Затим, пуч нису назвали тако, него „променом” власти. Поступак САД изазвао је дубоко незадовољство и неверицу у

региону. Најважнији политички субјекти у региону су са огорчењем примили сазнање да је нови амерички председник Обама прво помогао да се закључи договор о повратку Селаја на чело државе, а потом отворено подржао

војну диктатуру. После овога, Вашингтон је иступио против већине држава из Латинске Америке и Карипског мора, кршећи права и грађанске слободе неопходне за спровођење нормалних предизборних кампања. Затим су САД предузеле још један антилатиноамерички корак. Договориле су са Колумбијом да могу да користе територију ове државе за Оружане снаге САД, одакле могу да контролишу ваздушно пространство Венецуеле и целе Јужне Америке.

Стварање латиноамеричко-карипског блока, без Канаде и САД, назирало се одавно, али овај процес је убрзан после показивања да су постојеће структуре неспособне да

реше актуелне кризе у региону, што се посебно односи на **Организацију америчких држава (ОАД)**, због кадровске доминације Вашингтона и бављења искључиво интересима САД и Канаде.

Иницијативу за стварање новог блока држава дао је бразилски председник Лула да Силва (Lula da Silva), а све је рађено у протекле две године, чиме је, сматра се, завршен процес изласка континента испод хегемоније САД.

Историја регионалног организовања Латинске Америке и држава Карипског мора је релативно дуга. Прво је створена ОАД, 1962. године, али је она брзо изгубила углед после искључења Кубе. Тада ниједна држава није смела да гласа против воље САД. Потом је створена **Контадорска група**, 1983. године, од Мексика, Колумбије, Панаме и Венецуеле, са циљем тражења решења да би се зауставили грађански ратови у државама Централне Америке. То је и први покушај стварања регионалне организације која би водила сопствену политику, тј. да не спроводи директиве Беле куће и Пентагона. Главна заслуга за стварање Контадорске групе припада једном Европљанину, бившем премијеру Шведске, Улофу Палмеу, који је то учинио, иако су се САД жестоко противиле.

Године 1990, Контадорску групу (која се у међувремену почела називати и Група осам) наслеђује **Група Рио** у коју су ушле нове државе, које нису биле чланице Контадорске групе, а такође и државе из области Карипског мора и Централне Америке.

Године 2008, ступањем у ову групу Гајане (Guyana), Хаитија и Кубе, она добија свој садашњи облик. Ове године, у фебруару, како смо већ споменули, за време одржавања **самита јединства** учињен је најважнији корак на путу стварања нове заједнице латиноамеричких држава и држава Карипског мора.

У Канкунској декларацији, коју су потписали председници и представници 32 државе споменутог региона (искључен је само Хондурас), истиче се да је циљ организације „продубљивање политичких, економских, социјалних и културних интеграција нашег региона”, сагласно вишеполарној светској политици и „дефинисању властитих позиција у главним питањима и догађајима из међународног живота”.

У делу Декларације која је посвећена светској економској кризи истиче се потреба за стварањем нове финансијске архитектуре на регионалном и субрегионалном нивоу, што укључује и могућност плаћања роба и услуга у националним валутама. Предложено је и да се размотри могућност стварања јединствене валуте и развоја сарадње међу националним и регионалним банкама развоја. Такође, важно је напоменути да државе Латинске Америке превазилазе кризу, јер њихов развој је био позитиван (владе су процењивале 2 до 2,5 на годишњем нивоу, а догодило се развој од целих три одсто). По свом духу, дакле, документ је оријентисан на интеграцију, иако нема конкретних рокова.

У документу се разрађују и два најважнија питања – питање енергетике (за многе државе питање енергетске безбедности је једнако националној безбедности; пошто чланице Заједнице држава Латинске Америке и држава Карипског мора имају велики хидропотенцијал, тј. изворе електричне енергије, нафту и гас, то су оне угрожене од

држава које немају ове ресурсе. Такође, енергија је једна од најважнијих и најбољих основа развоја држава) и инфраструктуре. Ова питања су од изузетне важности јер су допринела економском расту и интеграцији на континенту, али су и повећала образовни ниво становништва и свест о људским правима. Ово је довело до повећаног броја научних иновација и патената. Државе Латинске Америке, сем Бразила, за сада у научни рад улажу један одсто НБД. Од 2002. до 2008. године социјалним и образовним мерама, на пример, 60 милиона људи је изведено из сиромаштва – болног питања Латинске Америке. Закључено је да се стварају механизми који ће послужити да се на регионалном нивоу предузму „брзе, адекватне и усаглашене мере”.

Да ова декларација представља и нешто више од пуког документа, сведочи и закључак да се на следећим самитима у Каракасу (2011. године) и Чилеу (2012. године) донесе Устав Заједнице. Но, најважније је да се са стварањем организације почело.

Утицај латиноамеричких политичара у свету се увећава

Заједница држава Латинске Америке и држава Карипског мора већ се исказала као моћан политички субјект. Прво, организација је за веома кратко време постала брана предислокацији војних база САД на континенту (ради се о 11 војних база у Колумбији, Панами, Хондурасу и Хаитију). Друго, овим је окончан дуги процес изласка испод доминације Вашингтона. Треће, ово има и своју геополитичку усмереност. Осим што Мексико и Централна Америка више неће бити третирани као да не постоје (од стране САД и Канаде), важно је сагледати да се уједињују оне државе које су доминантно римокатоличке, па је **могуће говорити о римокатоличкој латиноамеричкој империји**, иако се то већ чини у Канади.

Све ово, наравно, не би било могуће урадити преко ОАД. Такође, овоме доприноси још неке околности, као што је смањење моћи САД и Запада у целини. Затим, САД су Латинској Америци постале мање важан трговачки партнер (примат преузимају Кина и Русија). Надаље, САД и Канада нису више главни инвеститори у региону, то су Кина, Индија, Русија..., а и **колапс картела ММФ је лишио САД важне полуге утицаја. Иронија је да је недавно Бразил позајмио, први пут у историји, десет милијарди долара Међународном монетарном фонду.** Осим тога, раст и снажење економије држава Латинске Америке довели су до повећаног политичког утицаја латиноамеричких политичара у свету, а самим тим и до интеграционих подстицаја. У Г-20 улазе и државе из Латинске Америке – Аргентина, Бразил и Мексико. Повећаном политичком утицају латиноамеричких политичара доприноси и предложена пракса од стране Бразила, Мексика и Аргентине, да у ММФ-а и Светској банци представницима држава које имају динамичну и развијајућу економију, при изради и доношењу одлука, припада више права. Тако би, пре свега, утицај Бразила, Кине, Русије, Индије, Мексика и Аргентине био значајно увећан.

Експерти из Латинске Америке истичу да је нова организација животно неопходна. Војни пуч у Хондурасу угрожава демократију и људска права и слободу у целом региону, подстицајући десничарске војне организације и њихове савезнике да помисле како је могуће у Латинској Америци вратити време када су локалне елите, уз помоћ Вашингтона, могле да се ругају вољи бирача. Организација у којој нема САД и Канаде, дакле, може да боље заштити демократију, људска права и слободе, али и свеопшти прогрес у региону, ако се он угрози. Она, такође, позитивно утиче на међународне послове и помаже да се савремени свет уреди као вишеполарни, што је, свакако, много праведније и демократичније него што је то било када су светом господариле САД и наметале само своје интересе.

Делта школски пример „друштвено-корпоративне одговорности“

Студент може да не зна српски језик, националну историју, или математику, али у складу са задатим стандардима из тзв. Болоњске декларације, за прелазну оцену, Мирослав Мишковић се једноставно „мора“ научити. Данас он прожима све поре нашег друштва, као што су нас својевремено учили да то чини основа „реалног социјализма“ - марксизам. Мишковић запошљава, отпушта, код њега се осигуравају животи и имовина, чува новац, моторна уља и делови, аутомобили, станови, бела техника, итд. Вероватно је из ових разлога, по словима чувене компаније „Делта Холдинг“ и њеног власника, постало обавезан предмет изучавања на катедрама државних, високошколских установа.

Такав случај је управо на високој школи струковних студија у Београду, односно на Београдској пословној школи (БПШ). У уџбенику из предмета „Менаџмент“, аутора: Проф. др Драгише Ранђића и мр Снежане Лекић, који користе студенти прве године БПШ-а, једна лекција је посвећена и компанији Мирослава Мишковића, као „најбољем“ примеру „друштвено-корпоративне одговорности“ у нашој земљи.

Уџбеник или билтен „Делте“?

У оквиру изучавања „Друштвене одговорности и етике“, на странама 99. до 101. уџбеника чији је издавач школа, налази се лекција под називом „Друштвене иницијативе у Србији“. Прва реченица у овој лекцији почиње речју „Делта Холдинг“, која се даље у континуитету, на директан и индиректан начин, понавља чак 28 пута! „Делта Холдинг је корпорација која препознаје значај и неопходност друштвене одговорности понашања и настоји да укупном етиком свог пословања оствари позицију поштовања члана друштвене заједнице којој припада“, наводе аутори на страни 99. уџбеника. Аутори посебно хвале „Фонд за будућност“ и „Делта хуманитарни фонд“ које је основала „Делта Холдинг“, и то речима и реченицама које су директно преписане са званичног веб-сајта Мишковићеве компаније.

Што се тиче „Делта хуманитарног фонда“, који је почео са радом 5. новембра 2007. године, аутори пишу да је на-

стао „с циљем да се сједине потребе компаније са потребама друштва и да у оквиру својих снага што ефикасније и темељније допринесе развоју и унапређењу друштва у целини“. Даље, у уџбенику се на најфинији начин износе „мисија“, „план рада“, као и „примарни циљеви“ овог фонда.

Пример помоћи Млађином завичају

Као „најсветлији“ пример друштвене одговорности „Делта Холдинга“, аутори у уџбенику износе податак да је „Делта хуманитарни фонд“, 28. и 30. новембра 2007. године, на основу списка Кризног штаба, а на иницијативу Фонда, као прва компанија доставила хуманитарну помоћ поплављеној општини Власотинце. Према речима аутора, „преко 70.000 литара воде и неколико хиљада килограма хране“ обезбеђено је општини Власотинце захваљујући сарадњи и подршци „Аква Гале“, „Делта Максија“ и логистичкој подршци „Делте ДМД“. Иначе, аутори не износе податак да су све три побројане фирме у власништву монополисте Мирослава Мишковића.

Преостала два примера на која аутори у свом уџбенику указују када говоре о Мишковићевој „друштвеној кризи“, односе се на хуманитарне активности „Делта спорта“ и „Делта ситија“. „У току је акција у сарадњи са шопинг-моллом „Делта сити“ (...), истичу професори у свом ауторском раду, који треба да науче студенти БПШ-а приликом полагања „првог колоквијума“ из предмета „менаџмент“.

У последњих неколико реченица из лекције „Друштвене иницијативе у Србији“, аутори набрајају добитнике годишњих награда за корпоративну филантропију, „Виртус“, које се додељују уз подршку „Балканског фонда за локалне иницијативе“ и америчке организације „USAID“. Уз кратак осврт на реализоване друштвене активности, побројани су добитници награда за 2007. годину: Медијска кућа РДП „Б92“, „Холциум“ а.д. Поповац, „Алфа-Пласт“ д.о.о. Темерин, „Ерсте банка“ а.д. Нови Сад и „Хемофарм“ а.д. Вршац. Али реклама ових субјеката је свакако занемарујућа наспрам реклами Мишковићеве империје коју будућим економистима, као „пример добре праксе“, пружа спорни уџбеник.

- Влада Србије заказала хитну телефонску седницу, на којој је донела одлуку о доласку пролећа.
- Влада ће преживети све недаће које су стрефиле Србију. Нисмо сигурни да ли ће и народ.
- Потпредседник Владе Србије одржао састанак са замеником градоначелника Београда. У породичној кући Кркобабића.
- Власт тврди да је бука један од највећих проблема грађана. У праву су, поготову за буку која долази из стомака.
- Кад су чули да нам се спрема „грчки сценарио“, Динкић, Ђелић и још неки министри почели да вежбају сиртаки.
- На добром смо путу да прстигнемо неке земље Европске уније. Грчку, Бугарску и Румунију, на пример.
- Захваљујући овој влади, ускоро ћемо се сви здраво хранити. Јешћемо корење.
- Био је „Српски Давос“ на Копаонику. Они се скијали, нас насанкали.
- Гориво опет поскупело. Због неких коња ускоро ћемо се возити таљигама.
- Министар Мркоњић обећао изградњу Коридора 10, изградњу пруге, аутопута до Јадрана, изградњу „Кинеског моста“, реконструкцију Газеле, Жежељев мост, мост код Бешке... Па нека неко после каже да се од обећања не може лепо живети.
- Ако влада преживи ову годину, шта ли ће нам Мрка обећати идуће?
- Анализе кажу да пијемо најквалитетнију воду у Европи. Остали пију вино, виски, коктеле, пиво...
- Елементарне непогоде су, последњих месеци, баш погодиле Србију. Прво је био велики мраз, затим велики снег, после тога велике поплаве, па клизишта а на крају нам дошао и Јелко Каџин.
- У Јагодински зоолошки врт стиже жирафа из Чикага. Палма одмах купио енглеско-српски речник.
- Ако ниси за себе, ко ће за тебе бити, рече Предраг Бећирић и посла СМС РТС-у и ПИНК-у за пунто и стан.
- Живковићу, бившем премијеру, страначке колеге помогле у калемљењу. Накалемили му бесповратни кредит од неколико десетина милиона евра за виноград.
- Скупштински закон, поред гарде и химне, предвиђа и црвени тепих на степеницама. Сад ће имати под шта да гурају скупштинске афере и прљавштину.
- Хашко тужилаштво увело штедњу. Раније су доводили сведоке и диктирали им изјаве, а сад им изјаве шаљу на кућну адресу.
- Ако хоћемо у Европу, морамо прихватити различитости, рече Тома и заказа састанак и Карли и Дејвиду Толберту.

Војислав Шешељ

званична интернет презентација

Започела је осма година тамновања председника Српске радикалне странке, проф. др Војислава Шешеља у Хагу. О кафкијанском процесу века, у коме данас једини политички затвореник у Европи, упркос флагрантном кршењу његових људских и процесних права какво цивилизовани свет не познаје, успева да разори оптужницу, осујети покушај фалсификовања српске историје и разобличи лице и наличје глобализма, можете да се информишете на интернет адреси www.vseselj.com.

На интернет презентацији проф. др Војислава Шешеља можете прочитати и коментарисати најновије вести, видети најаве догађаја, погледати и преузети видео записе са суђења, прочитати поднеске, транскрипте статусних конференција и упознати се са активностима Тима који помаже одбрану др Шешеља.

Сви посетиоци сајта могу бесплатно преузети електронске верзије књига проф. др Војислава Шешеља, међу којима су капитална научна дела „Идеологија српског национализма” и „Римокатолички злочиначки пројекат вештачке хрватске нације”.

www.vseselj.com

ЗБИРКА ХАШКИХ ДОКУМЕНАТА

Др Војислав Шешељ

СМЕЖУРАНО
КЕНГУРОВО МУДО
КЕВИН ПАРКЕР

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
БЕОГРАД 2009.

Др Војислав Шешељ

ХОЛАНДСКИ
КУРВИН СИН
АЛФОНС ОРИ

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
БЕОГРАД 2006.

Др Војислав Шешељ

КОРУМПИРАНИ ПРЕДСЕДНИК
НЕЛЕГАЛНОГ ХАШКОГ СУДА
ФАУСТО ПОКАР

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
БЕОГРАД 2004.

Др Војислав Шешељ

АМЕРИЧКИ ПОЛТРОНЧИЋ
О ГОН КВОН-ЧИЋ

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
БЕОГРАД 2009.

Др Војислав Шешељ

ПОКВАРЕНИ
МАЛТЕШКИ ПАЦОВ
КАРМЕЛ АГИЈУС

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
БЕОГРАД 2005.

Др Војислав Шешељ

АФЕРА ХРТКОВЦИ
И УСТАШКА КУРВА
НАТАША КАНДИЋ

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
БЕОГРАД 2007.

Др Војислав Шешељ

ОЧЕРУПАНА
ХАШКА БУРКА
КРИСТИНА ДАЛ

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
БЕОГРАД 2009.

Др Војислав Шешељ

НАРОГУШЕНО
ШКОТСКО ГОВНО
ЈАН БОНОМИ

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
БЕОГРАД 2009.

Др Војислав Шешељ

РИМСКА КУРИЈА
ВЕЧИТО ЖЕДНА
СРПСКЕ КРВИ

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
БЕОГРАД 2006.

Др Војислав Шешељ

ПОНТИФЕКС МАКСИМУС
САТАНИСТИЧКЕ ЦРКВЕ
ЈОВАН ПАВЛЕ ДРУГИ

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
БЕОГРАД 2006.

Др Војислав Шешељ

АНТИХРИСТОВ НАМЕСНИК
ЗАКОВОАЧКИ РИМСКИ ПАПА
БЕНЕДИКТ ШЕСНАЕСТИ

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
БЕОГРАД 2006.

Др Војислав Шешељ

ПЉАЧКАШ НОВЦА
УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА
ХАНС ХОЦИЈУС

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
БЕОГРАД 2005.

Др Војислав Шешељ

ЉУБАВНИК ЦЕФРИЗА НАЈСА
ДАНИЈЕЛ САКСОН

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
БЕОГРАД 2009.

Др Војислав Шешељ

ВАТИКАН ГЛАВНО
САТАНИНО ГНЕЗДО

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
БЕОГРАД 2006.

ТВРДИ ПОВЕЗ
ЗЛАТОТИСК

